WWW.ZVIAZDA.BY — на 12 гадзін раней
Родная газета на роднай мове
ЗВЯЗДА
БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА
5 ЧЭРВЕНЯ 2010 г. СУБОТА № 108 (26716)
Кошт 650 рублёў
ВЫДАЕЦЦА З 9 ЖНІЎНЯ 1917 г.

СА «ЗВЯЗДОЙ» — ПА ЖЫЦЦІ!

ПАЧАЛАСЯ ПАДПІСКА НА III КВАРТАЛ І ІІ ПАЎГОДДЗЕ 2010 г.
Падпіска праз РУП «Белпошта» (кошт у рублях)

Індэкс	месяц	III квартал	паўгоддзе
63850 (індывідуальны)	12400	37200	74400
63145 (інд. для ветэранаў вайны, пенсіянераў)	11600	34800	69600
63858 (ведамасны)	19900	59700	119400
63239 (ведамасны, для ўстаноў міністэрстваў аховы здароўя, адукацыі і культуры)	18000	54000	108000

Заставайцеся з намі!

Беларусь можа рэалізаваць у Азербайджане праекты на $1 млрд

Аб гэтым заявіў Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка на сустрэчы ў Баку з прэм'ер-міністрам Азербайджана Артурам Расі-задэ, перадае карэспандэнт БЕЛТА.

Аляксандр Лукашэнка лічыць, што дзвюм краінам цалкам па сілах выйсці на такі ўзровень рэалізацыі праектаў. Кіраўнік беларускай дзяржавы адзначыў, што Беларусь будзе ўзмацняць сваю прысутнасць у Азербайджане, накіроўваючы сюды сваіх спецыялістаў, і працаваць па тых перспектыўных напрамках, якія пачынаюць тут рэалізоўвацца. У Азербайджане функцыянуюць зборачныя і сумесныя прадпрыемствы, працуюць спецыялісты ў будаўнічай галіне.

Паводле слоў Прэзідэнта, на цяперашнім этапе гандлёва-эканамічныя адносіны паміж краінамі развіваюцца даволі дынамічна, аднак у дзяржаў ёсць вялікі патэнцыял для значнага руху наперад у гэтым напрамку. Ён таксама лічыць, што азербайджанцам ёсць што прапанаваць еўрапейскаму рынку, і падкрэсліў, што Азербайджан можа разлічваць у гэтым плане на Беларусь як пляцоўку для гандлю з Еўропай.

Кіраўнік беларускай дзяржавы адзначыў вялікі ўклад у дынамічнае развіццё гандлёва-эканамічных адносін міжурадавай беларуска-азербайджанскай камісіі. На яго думку, добра працуе ў Азербайджане і беларускае пасольства.

Прэзідэнту Беларусі Аляксандру Лукашэнку прысвоена званне Ганаровага доктара Бакінскага славянскага ўніверсітэта. Учора ў час наведвання Аляксандрам Лукашэнкам гэтай ВНУ рэктар універсітэта ўручыў яму дыплом Ганаровага доктара БСУ і мантыю. Такога звання кіраўнік дзяржавы ўдастоены за заслугі ва ўмацаванні дружбы і супрацоўніцтва паміж Беларуссю і Азербайджанам, асабісты ўклад у развіццё сувязяў паміж народамі дзвюх краін. Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што расцэньвае прысуджэнне такога звання як знак увагі і пашаны да Беларусі, як вялікі гонар для сябе асабіста і адначасова стымул для далейшай работы па нарошчванні ўзаемавыгаднага партнёрства паміж дзвюма краінамі. Прэзідэнт Беларусі выступіў перад прафесарска-выкладчыцкім складам і студэнтамі Бакінскага славянскага ўніверсітэта. Ён падрабязна расказаў аб этапах станаўлення беларускай дзяржавы пасля распаду Савецкага Саюза, асноўных рысах беларускай мадэлі развіцця, аб далейшай стратэгіі развіцця дзяржавы. У прыватнасці, Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што далейшы эфектыўны рух наперад у Беларусі будзе забяспечаны на аснове пяці стратэгій: тэхналагічнай, энергетычнай, транзітнай, стратэгіі дзелавой актыўнасці і стратэгіі ўсёабдымнай інфарматызацыі.

Ён таксама коратка спыніўся на ключавых аспектах беларускай знешняй палітыкі, адзначыўшы, што яе адметныя рысы — прагматычнасць і паслядоўнасць у адстойванні сваіх нацыянальных інтарэсаў. Беларусь дакладна прытрымліваецца стратэгіі шматвектарнасці, якую праводзіць ужо 15 гадоў. У краіны няма глабальных геапалітычных амбіцый, яна не стварае канфрантацыі з суседнімі дзяржавамі. Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што Беларусь гатова да дыялога і канструктыўнага супрацоўніцтва з усімі замежнымі партнёрамі без выключэння ў самых розных сферах, але толькі на аснове ўзаемнай павагі, без спробаў націску і прымусу. «Мы катэгарычна супраць, каб нехта кагосьці нахіляў, штурхаў у спіну, — сказаў беларускі лідар. — Мы гатовы супрацоўнічаць, але на роўных».

Што ж датычыцца ўзаемадзеяння з Азербайджанам, то Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што ў дзвюх краін «бліскучыя адносіны, і мы будзем іх падтрымліваць». «Сёння адлегласць — не перашкода для супрацоўніцтва. І вы павінны помніць, што ў вас ёсць надзейныя сябры ў Беларусі», — сказаў Прэзідэнт, звяртаючыся да прысутных.

Цэнтр беларускай мовы і культуры адкрыўся ўчора ў Бакінскім славянскім універсітэце. Удзел у цырымоніі адкрыцця прыняў Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка. Гэта падзея сведчыць аб тым, што Беларусь і Азербайджан і ў далейшым «гатовы вяршыць вялікія справы і ісці ў адным напрамку». «Гэта яшчэ адна ніць народнай дыпламатыі», — падкрэсліў ён. Дасягнута таксама дамоўленасць аб адкрыцці азербайджанскага цэнтра ў Беларускім дзяржаўным педагагічным універсітэце імя Максіма Танка. Бакінскі славянскі ўніверсітэт падтрымлівае цесныя сувязі з БДПУ, а з новага навучальнага года гэтыя дзве ВНУ абмяняюцца выкладчыкамі беларускай мовы і азербайджанскай.

Аляксандр Лукашэнка сустрэўся таксама з актывам таварыства дружбы і супрацоўніцтва «Азербайджан — Беларусь», пакінуў запіс у кнізе ганаровых гасцей.

Прэзідэнты Беларусі і Азербайджана Аляксандр Лукашэнка і Ільхам Аліеў прынялі ўдзел у цырымоніі закладкі капсулы ў фундамент будучага будынка пасольства Беларусі ў Азербайджане. Міністр архітэктуры і будаўніцтва Беларусі Аляксандр Селязнёў сказаў, што будынак пасольства плануецца пабудаваць за паўтара года. Аднак Аляксандр Лукашэнка лічыць, што будаўнікам па сілах узвесці яго за адзін год.

Пастанова Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь

Аб вызваленні В.М. ІВАНОВА ад пасады намесніка Старшыні Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь

Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

Вызваліць Іванова Валерыя Мікалаевіча ад пасады намесніка Старшыні Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь.

Старшыня Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь У. АНДРЭЙЧАНКА.

4 чэрвеня 2010 г., г. Мінск.
№ 358-П4/IV

Пастанова Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь

Аб выбранні намесніка Старшыні Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь

Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

Выбраць намеснікам Старшыні Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь Гумінскага Віктара Аляксандравіча, вызваліўшы яго ад пасады старшыні Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па нацыянальнай бяспецы.

Старшыня Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь У. АНДРЭЙЧАНКА

4 чэрвеня 2010 г., г. Мінск.
№ 359-П4/IV

ГУМІНСКІ ВІКТАР АЛЯКСАНДРАВІЧ
намеснік Старшыні Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь

Гумінскі Віктар Аляксандравіч нарадзіўся 3 жніўня 1955 года ў в. Свадзьбічы Бярозаўскага раёна Брэсцкай вобласці.

Скончыў Новасібірскае вышэйшае ваенна-палітычнае агульнавайсковае вучылішча, афіцэр-палітработнік з вышэйшай адукацыяй, Ваенна-палітычную акадэмію імя К. Готвальда (ЧССР) па вышэйшай ваенна-палітычнай спецыяльнасці, Акадэмію кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь, менеджар-эканаміст. Палкоўнік.

Фота БЕЛТА

Праходзіў ваенную службу на пасадах намесніка камандзіра роты, батальёна, палка, намесніка начальніка палітаддзела танкавай дывізіі, намесніка камандзіра танкавай дывізіі, начальніка аддзела 7-й танкавай арміі, начальніка аддзела 65-га армейскага корпуса, намесніка камандзіра па выхаваўчай рабоце 65-га армейскага корпуса Узброеных Сілаў Рэспублікі Беларусь.

Выбіраўся дэпутатам Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь другога, трэцяга і чацвёртага скліканняў, быў членам, намеснікам старшыні і старшынёй Пастаяннай камісіі па нацыянальнай бяспецы.

4 чэрвеня 2010 года выбраны намеснікам старшыні Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь чацвёртага склікання.

З'яўляецца намеснікам старшыні савета Рэспубліканскага грамадскага аб'яднання «Белая Русь», старшынёй Мінскай абласной арганізацыі РГА «Белая Русь». Узнагароджаны ордэнам Пашаны, пятнаццаццю медалямі СССР і Рэспублікі Беларусь, двума медалямі ЧССР, Ганаровай граматай Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь.

Валодае чэшскай мовай. Жанаты, мае сына і дачку.

«Не стаўце на Крыжах крыж!»

— Касі каса пакуль раса, — кажа жыхарка вёскі Крыжы Соф'я Мікітаўна Палякова і бярэцца кляпаць касу. — Трэба ж пачынаць нарыхтоўку сена сваёй рагулі.

Ёй гэта проста, звыкла. Хоць Соф'я і гарадская — жыла і працавала ў Наваполацку, але да вясковай працы здольная, умее ўсё на свеце. Была маладзейшая, дык ездзіла на аўтамабілі, матацыкле. Цяпер жыве адна, гаспадар памёр, хочаш не хочаш, а трэба ўсё самой рабіць. Але жанчына не гаруе. Нават калі адна-адзінюсенька застаецца зімаваць у вёсцы.

— Не, ставіць крыж на Крыжах яшчэ рана, — кажа пенсіянерка. — Дарма, што засталіся амаль адны дачнікі. Святая назва ў вёскі, нельга даць ёй знікнуць. Вось і дапамажы нам, калі ты карэспандэнт, вёску ўпарадкаваць, бо нам самім не па сілах.

Накляпаўшы коску, крыху адпачыўшы, баба Соня адпраўляецца на пакос. А я... прайсціся па вёсцы.

СТАР. 3

ГЕНПРАКУРАТУРА І БІЗНЭС БУДУЦЬ ЗМАГАЦЦА З КАРУПЦЫЯЙ ПОПЛЕЧ

Генеральная пракуратура накіравала на адрас Саюза юрыдычных асобаў «Рэспубліканская канфедэрацыя прадпрымальніцтва» ліст, у якім адзначаецца, што важную ролю ў рэалізацыі антыкарупцыйнай палітыкі дзяржавы павінны іграць не толькі дзяржаўныя органы, а і інстытуты цывільнага грамадства, у тым ліку прафесійныя арганізацыі і палітычныя партыі, грамадскія аб'яднанні і СМІ.

«Вялікае значэнне могуць набыць звесткі інстытутаў цывільнага грамадства пра сферы і пра адносіны, якія схільныя да карупцыі і патрабуюць павышанай увагі з боку дзяржавы, прапановы аб выключэнні нормаў карупцыйнага характару з нарматыўных прававых актаў або аб неабходнасці нарматыўнага ўрэгулявання пэўных адносінаў у галінах павышанай карупцыйнай рызыкі, рэкамендацыі па ўдасканаленні практыкі папярэджання, выяўлення і спынення карупцыі і гэтак далей», — напісана ў лісце да прадпрымальнікаў за подпісам Генеральнага пракурора краіны Рыгора Васілевіча. Там жа Генеральная пракуратура просіць Рэспубліканскую канфедэрацыю прадпрымальніцтва накіроўваць у адпаведныя органы інфармацыю пра выпадкі карупцыі, а таксама ініцыяваць пагадненне паміж грамадскімі аб'яднаннямі наконт мераў арганізацыйнага і тлумачальнага характару, якія б «забяспечвалі адмову прадпрымальнікаў ад удзелу ў карупцыйных схемах, развіццё добрасумленнай канкурэнцыі, прытрымліванне карпаратыўнай этыкі пры вядзенні камерцыйнай дзейнасці, ўзаемадзеянне з праваахоўнымі органамі ў мэтах барацьбы з карупцыяй, інфармаванне органаў, якія маюць права заканадаўчай ініцыятывы, пра нормы заканадаўства, што неабгрунтавана абмяжоўваюць свабоду прадпрымальніцтва».

Па звестках Генеральнай пракуратуры, у 2008 годзе злачынстваў, звязаных з карупцыяй, было выяўлена 2735, у 2009 — 3366, а за чатыры месяцы 2010 года — 1511. Да крымінальнай адказнасці за гэтыя ж гады было прыцягнута 1542, 1746 і 645 асобаў адпаведна.

Наша газета пацікавілася ва **Уладзіміра КАРАГІНА, старшыні вышэйшага каардынацыйнага савета СЮА «Рэспубліканская канфедэрацыя прадпрымальніцтва»,** пра тое, якім чынам грамадскія аб'яднанні бізнэсменаў могуць змагацца з карупцыяй у Беларусі:

— Па сутнасці, барацьба з карупцыяй напрамую залежыць ад пазіцыі кожнага грамадзяніна. Калі, напрыклад, бізнэс адмовіцца ад карупцыйных схемаў прасоўвання сваіх інтарэсаў, калі кожны чалавек адмовіцца выкарыстоўваць такія метады для вырашэння сваіх прыватных пытанняў, то і карупцыі не будзе. Таму што карупцыю нараджаюць людзі, а не толькі ўмовы. Так, і ўмовы складаныя, і збыткоўныя адміністрацыйныя працэдуры, і яшчэ шмат непразрыстых заканадаўчых актаў. Што тычыцца гэтага ліста ад Генеральнага пракурора, то ўспрымаю яго нармальна. Мінскі сталічны саюз прадпрымальнікаў і працадаўцаў, Рэспубліканская канфедэрацыя прадпрымальніцтва, рэгіянальныя саюзы — усе мы некалькі разоў праводзілі кампаніі супраць хабару і пабораў, мы за тое, каб у нашай краіне карупцыі не было, мы маем дакладную пазіцыю — трэба паляпшаць дзелавы асяродак праз знішчэнне ў корані ўмоў, прычын і пуцеправодаў карупцыі. У абывацеля такое ўяўленне, што барацьбой з карупцыяй павінны займацца толькі праваахоўныя органы на чале з пракуратурай, якая каардынуе. Але ж ліст генпракурора я ўспрымаю вельмі пазітыўна ў тым плане, што ён яшчэ раз нагадвае пра калідор нашых магчымасцяў, пра тое, што мы саюзнікі ў гэтай барацьбе і што нашы намаганні ўзмоцняць фронт барацьбы з карупцыяй. Я мяркую, што трэба пераадольваць асабістыя снабізм і скепсіс, якія існуюць у асобных таварышаў, і выразна займаць антыкарупцыйную лінію. Беларусь павінна мець імідж краіны з самым нізкім распаўсюдам карупцыі.

— Уладзімір Мікалаевіч, а наколькі рэальна сёння прадпрымальнікі могуць адмовіцца ад карупцыйных схемаў?

— Гэта рэальна, але часта бывае нявыгадна для прадпрымальнікаў, бо некаторыя з іх набліжаныя да асобаў пры ўладзе і могуць хутка вырашаць свае пытанні, пачынаючы ад набыцця нерухомасці і заканчваючы выгрызаннем ільготаў і атрыманнем заказаў, а іншыя прадпрымальнікі так не могуць. Прама скажам, месніцтва, кумаўство і пратэкцыянізм у нашай краіне існуюць, і ўсё гэта прадпрымальнікі бачаць кожны дзень, і вымушаны маўчаць з-за боязі, што на іх звернуць увагу і недзе прыціснуць. Дарэчы, калі я некаторым нашым буйным прадпрымальнікам, не буду называць імёнаў, казаў пра барацьбу з карупцыяй, то яны смяяліся і казалі: «Ты заклікаеш нас зусім спыніць працу...».

— Дык што, атрымліваецца, працаваць без карупцыі пакуль немагчыма?

— Для часткі бізнэсу — так, для іх безвыходная сітуацыя: або не працаваць, або ісці на повадзе ў тых людзей, якія вымагаюць хабар, бясплатныя кватэры, катэджы, будматэрыялы, паслугі і гэтак далей. Вось, напрыклад, нядаўна праводзілі працоўную нараду па праблемах аўтасэрвісу. Яны лямантуюць, але кожны баіцца прызнаць, што ад іх вымагаюць чыноўнікі бясплатныя паслугі. А мы іх просім: не трэба маўчаць, гаварыце як мага гучней. Я мяркую, што паралельна павінна ўлада гартаваным жалезам выпальваць тых людзей, якія схільныя да карупцыйных паводзінаў, паралельна ствараць нармальнае заканадаўства і сумленную канкурэнцыю. **А галоўным антыкарупцыйным органам павінна быць не Генеральная пракуратура, а дзяржаўны антыманапольны камітэт, якога ў нас у краіне няма. Мы лічым, што такі орган трэба стварыць і што ён павінен сур'ёзна заняцца развіццём канкурэнтнага асяроддзя і дэманапалізацыі, перарываць карупцыйныя сувязі. З аднаго боку, Генеральная пракуратура каардынуе працу праваахоўных органаў супраць карупцыі, а вось з боку эканомікі актыўным цэнтрам супрацьдзеяння карупцыі павінен стаць якраз антыманапольны орган.**

Павел БЕРАСНЕЎ.

Лілія АНАНІЧ:

«ІНФАРМАЦЫЙНАЕ ПОЛЕ НЕ МАЕ ПРАВА ЗАСТЫЦЬ НАВАТ НА АДЗІН ДЗЕНЬ»

На наступным тыдні, 8 чэрвеня, у Мінску стартуе V Беларускі міжнародны медыяфорум «Партнёрства ў імя будучыні». Мерапрыемства, якое ўключае ў сябе мноства разнастайных праграм, пасяджэнняў, дыскусій, акцый, будзе працягвацца 4 дні.

Сёлета ў ім прымуць удзел прадстаўнікі сродкаў масавай інфармацыі з 18 краін (уключаючы Беларусь) — больш за 100 замежных журналістаў, тэарэтыкаў друку з Расіі, Германіі, Вялікабрытаніі, Сірыі, краін Балтыі, Украіны, Грузіі, Узбекістана і інш. Пленарнае пасяджэнне медыяфоруму, якое адбудзецца 11 чэрвеня ў Нацыянальнай бібліятэцы, збярэ каля 500 удзельнікаў. А калі ўлічыць тых, хто возьме ўдзел у шматлікіх «круглых сталах», майстар-класах, то колькасць удзельнікаў складзе не адну тысячу. Паводле слоў першага намесніка міністра інфармацыі Ліліі Ананіч, беларускі медыяфорум сёлета набывае асаблівы размах і шырыню ахопу міжнароднай інфармацыйнай прасторы. «У год юбілею Вялікай Перамогі, — сказала яна, — асабліва актуальна гучыць тэма медыяфоруму — «Партнёрства ў імя будучыні». Магчыма, менавіта з беларускай зямлі пачнецца такое інфармацыйнае партнёрства — узаемапранікненне інфармацыі на постсавецкай прасторы павінна быць аднаўлена дзякуючы прафесіяналізму журналістаў, таму што інфармацыйнае поле не мае права застыць нават на адзін дзень». У гэтыя ж дні замежныя журналісты ў рамках праекта «Сучасная Беларусь: погляд збоку» наведаюць рэгіёны нашай краіны, пабываюць на вядучых беларускіх прадпрыемствах. «Гэтыя журналісцкія дэсанты хочуць ужывую паглядзець на тое, што адбываецца ў эканоміцы краіны, на будаўнічых пляцоўках, паглядзець культурныя і спартыўныя аб'екты — усё тое, чым сёння ганарыцца Беларусь», — адзначыла Л. Ананіч.

Трэба адзначыць, што тры дні ў рамках правядзення Беларускага міжнароднага медыяфоруму на базе Інстытута журналістыкі БДУ будзе арганізавана работа «Летняй школы журналістыкі». Майстар-класы правядуць вядомыя медыйныя персоны, сярод якіх прэзідэнт Міжнароднай акадэміі тэлебачання і радыё Анатоль Лысенка, генеральны сакратар Міжнароднай канфедэрацыі журналісцкіх саюзаў Ашот Джазаян, намеснік галоўнага рэдактара канала Rassia Today Аляксей Нікалаў, кіраўнік тэлеканала АНТ Рыгор Кісель, рэпарцёр тэлеканала НТБ Айрат Шавалееў і многія іншыя. Тут будуць абмяркоўвацца такія тэмы як «Журналісцкае расследаванне», «Спецыяльны рэпартаж», «Інтэрв'ю — аснова тэлебачання», «СМІ і заканадаўства»...

— Дзякуючы прафесійным кантактам тых, хто сёння вызначае дзяржаўную інфармацыйную палітыку, і саміх журналістаў, якія павінны рэальна адчуваць, ведаць і разумець, мець магчымасць бываць за мяжой, мы зможам атрымаць больш рэальную карціну жыцця той ці іншай краіны ў нацыянальных СМІ, — лічыць першы намеснік міністра інфармацыі Беларусі.

Менавіта таму сёлета Беларусь выступае ініцыятарам прыняцця так званай «Мінскай ініцыятывы» — дакумента, у аснову якога будзе пакладзены заклік да аднаўлення прасторы аб'ектыўнай, паўнавартаснай, праўдзівай інфармацыі пра тое, што адбываецца не толькі на тэрыторыі СНД, але і ў цэлым у свеце.

Анатоль СЛАНЕЎСКІ.

РОЗГАЛАС
АПОШНЯЯ ІНФАРМАЦЫЯ СУТАК

ГАРВЫКАНКАМ ЗАКЛІКАЕ... ПРЫЗНАВАЦЦА Ў ЛЮБОВІ

Пісьмова прызнацца ў любові да Віцебска, успомніць нейкі важны запамінальны дзень, які звязаны з Віцебскам, — зрабіць гэта заклікаюць жыхароў і гасцей старажытнага горада ў Віцебскім гарвыканкаме. Прызнанні і ўспаміны, а таксама цікавыя прапановы і пажаданні можна адпраўляць на сайт гарвыканкама, апускаць у спецыяльную скрынку для прапаноў.

Віцебск упершыню па-за яго «візітнай карткай» — музычным «базарам» адсвяткуе Дзень нараджэння. Ідэя вывесці святкаванне за рамкі «базару» належыць **старшыні Віцебскага аблвыканкама Аляксандру КОСІНЦУ**. Адсвяткаваць вырашылі 25-га чэрвеня. Гораду спаўняецца 1036 гадоў.

Цікава, што менавіта да гэтага дня запланавана завяршыць асноўныя работы па прывядзенні ў парадак і добраўпарадкаванні горада, якія штогод ажыццяўляюцца перад пачаткам «базару». Бывала, «базар» ужо заўтра распачнецца, а на вуліцах асфальт мяняюць. Цяпер будзе інакш. Непасрэдна ў дзень нараджэння пройдуць тэатралізаваныя прадстаўленні, вялікі канцэрт на галоўнай плошчы вобласці — Перамогі, выстава-продаж работ народных майстроў і гэтак далей. Па прапанове губернатара навінкі прадукцыі прадпрыемстваў горада запланавана прадставіць пад адкрытым небам у самым цэнтры горада.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Фота БЕЛТА

Калектыў гродзенскага дома культуры «Нёман» сустракае ўдзельнікаў і гасцей VIII Рэспубліканскага фестывалю нацыянальных культур.

У ДЗІЦЯЧЫХ ЛЕТНІКАХ ХОЛАДНА НЕ БУДЗЕ

Занепакоенасць некаторых бацькоў, што ў першую летнюю змену ў загарадных аздараўленчых лагерах можа быць холадна, беспадстаўная. «Дзеці будуць у цяпле», — перакананая намеснік старшыні Гродзенскага гарвыканкама Ірына СЕНЧАНКАВА.

Усе спальныя карпусы васьмі стацыянарных лагераў абсталяваныя сістэмай абаграванне, маецца гарачае водазабеспячэнне ў душавых і ўмывальных пакоях.

Увогуле ў лагерах з кругласутачным рэжымам працы плануецца аздараўленне каля шасці тысяч дзяцей, якім абяцаюць пяці-шасціразовае якаснае харчаванне і курс полівітамінізацыі. Пры гэтым Гродзенскім гарвыканкамам прадугледжаны грошы на бясплатныя пуцёўкі для сіротаў, інвалідаў, дзяцей, што знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы, са шматдзетных, малазабяспечаных сем'яў.

Акрамя таго, у перыяд летняй аздараўленчай кампаніі актывісты Беларускага рэспубліканскага саюза моладзі сумесна з супрацоўнікамі органаў унутраных спраў паклапоцяцца пра адпачынак падлеткаў, што стаяць на ўліку ў міліцыі.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

СКЛАДЗЕНЫ ФОТАРОБАТ ПАДАЗРОНАГА Ў НАЛЁЦЕ

Праваахоўнікамі складзены фотаробат маладога чалавека, які можа мець дачыненне да нападу на аддзяленне ААТ «Банк Масква — Мінск».

Як паведамілі карэспандэнту «Звязды» ў аддзяленні інфармацыі і грамадскіх сувязяў ГУУС Мінгарвыканкама, падчас учынення злачынства твар налётчыка быў закрыты хусткай і сонцаахоўнымі акулярамі. Нагадаем, што 31 мая каля 12 гадзін 57 хвілін невядомы зайшоў у памяшканне цэнтра банкаўскіх паслуг №10 згаданага вышэй банка ў Мінску, дзе пад пагрозай прымянення двух прадметаў, падобных на пісталеты, завалодаў больш як 5200 доларамі ЗША, больш як 4100 еўра і больш як 516 тысячамі расійскіх рублёў. Падазронаму на выгляд 25—30 гадоў, рост 180—185 сантыметраў, сярэдняга целаскладу, валасы прамыя русыя. Ён быў апрануты ў чорную пакарочаную, зробленую з тканіны куртку да пояса на маланцы (на куртцы на ўзроўні грудзей размешчаныя дзве сіметрычныя маланкі), джынсы светла-блакітнага колеру, абутак цёмнага колеру, на галаве — кепка-бейсболка чорнага колеру.

Ігар ГРЫШЫН.

Навіны Беларусі і замежжа ў рэжыме on-line на сайце «Звязды» — www.zviazda.by

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

ІРАНЕЦ ПРЫЗНАЎСЯ Ў ЗАБОЙСТВЕ Ў СУДЗЕ

47-гадовы выхадзец з Ірана, арыштаваны паліцыяй Бельгіі па падазрэнні ў здзяйсненні двайнога забойства ў будынку брусэльскага суда, прызнаўся ў зробленым. Як паведамляюць бельгійскія СМІ, мужчына, які пражывае ў Бельгіі з 2002 года, заявіў, што здзейсніў злачынства з помсты.

3 чэрвеня падчас слуханняў па справе пра канфлікт паміж суседзямі мужчына, які знаходзіўся ў зале з пачатку пасяджэння, дастаў пісталет і стрэліў у галаву 60-гадовай суддзі Ізабеле Брандон і службоўцу суда Андрэ Бельману. Абедзве ахвяры памерлі на месцы. Ахоўнікі суда адкрылі агонь па злачынцу і паранілі яго, але яму ўдалося ўцячы. Каля 7 гадзін вечара падазронага арыштавалі ў адным з гарадскіх паркаў Брусэля. Паліцэйскія папрасілі яго прад'явіць дакументы, у адказ на што ён дастаў пісталет і пачаў страляць у паветра. Падчас затрымання мужчына атрымаў яшчэ адно раненне.

ІНЖЫНЕРЫ ВР УСТАЛЯВАЛІ ЗАГЛУШКУ НА СВІДРАВІНУ Ў МЕКСІКАНСКІМ ЗАЛІВЕ

Інжынерам British Petroleum удалося з дапамогай дыстанцыйна кіраваных падводных лодак-робатаў усталяваць на месцы ўцечкі нафты ў Мексіканскім заліве ахоўны купал.

Ахоўны купал быў усталяваны на месца ўцечкі нафты ў чацвер уначы. У той жа час інжынерам пакуль не ўдалося канчаткова перакрыць з яго дапамогай уцечку нафты. Раней для ўстаноўкі купала была адрэзана частка марской водааддзяляльнай калоны, з якой адбываецца разліў нафты.

Тым часам федэральныя ўлады ЗША ў самы бліжэйшы час выставяць кампаніі ВР рахунак на 69 мільёнаў долараў, заявіў у чацвер прэзідэнт Барак Абама. Паводле слоў прэзідэнта ЗША, сума, якую павінна будзе выплаціць у федэральны бюджэт ВР, з'яўляецца кампенсацыяй выдаткаў на барацьбу з забруджваннем Мексіканскага заліва.

ВАРШАЎСКАЕ МЕТРО ЗАЛІВАЕ

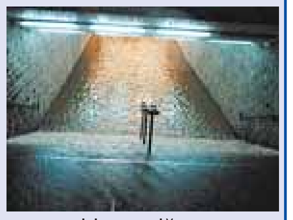

На сталіцу Польшчы абрынулася магутная бура, горад беспярэпынна залівала на працягу некалькіх гадзін, вуліцы ператварыліся ў рэкі, заліла метро, частка мегаполіса засталася без электрычнасці.

Ападкі ў Варшаве настолькі інтэнсіўныя, што, нягледзячы на ўсе старанні, гарадская каналізацыя не спраўляецца з велізарнымі струменямі вады. Залітыя вуліцы польскай сталіцы, паралізаваная праца наземнага грамадскага транспарту. Вялікай вадой залітыя шматлікія падземныя пераходы і ўваходы ў варшаўскі метрапалітэн (некалькі станцый і зусім прыйшлося зачыніць), заліты дзясяткі аб'ектаў гарадской інфраструктуры. Некалькі раёнаў Варшавы засталіся без святла, залівае таксама польскі сталічны анкалагічны шпіталь і Цэнтр здароўя дзіцяці. Па прагнозах сіноптыкаў, у бліжэйшыя дні дажджы не спыняцца. Улады не выключаюць, што краіне зноў пагражае паводка.

МАБІЛЬНІКІ РАСІЯН АДКРЫЛІ ДЛЯ ПРАСЛУХОЎКІ

Дзяржджума Расіі прыняла ў другім чытанні папраўкі ў Крымінальна-працэсуальны кодэкс Расіі, якія дазваляюць праваахоўным органам праслухоўваць тэлефоны падазроных пры расследаванні крымінальных спраў.

У законапраекце прапісаны палажэнні, паводле якіх следства зможа атрымліваць звесткі пра тэлефонныя перагаворы падазроных на падставе судовага рашэння, вынесенага па хадайніцтве следчага. Праваахоўным органам будзе даступная інфармацыя пра тэлефонныя злучэнні, а таксама звесткі пра нумары і месцы размяшчэння. Атрыманне такой інфармацыі можа быць устаноўлена на тэрмін да паўгода.

«ВЯСЁЛЫЯ» ПІЛЮЛІ

Больш за сорак таблетак і капсул з псіхатропнымі рэчывамі канфіскавалі ў Віцебску ў беспрацоўнага. 26-гадовы мужчына хадзіў з гэтым «скарбам» па вуліцах. Заведзена крымінальная справа.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Курсы замежных валют, устаноўленыя Нацыянальным банкам РБ з 05.06.2010 г. (для б/н разлікаў)

1 долар ЗША	3 010,00	1 чэшская крона	142,22
1 еўра	3 665,88	1 польскі злоты	895,31
1 латвійскі лат	5 182,95	1 расійскі рубель	96,88
1 літоўскі літ	1 063,27	1 украінская грыўня	379,81

Курсы замежных валют для безнаяўных разлікаў Цэнтрабанк РФ

USD	31,0685
10 UAH	39,2032
1000 BYR	10,3355
EUR	37,8476

Агенцтва Уладзіміра Граўцова

ISSN 1990-763X

Блізкая ўлада

СКРЫНЯ НАБІТАЯ ПАПЕРАМІ ДАВЕРХУ...

Запячатаная скрыня, устаноўленая ў будынку Гомельскага аблвыканкама 31 мая, калі пачаўся маніторынг стану спраў на месцах па арганізацыі работы з грамадзянамі, на сённяшні дзень набітая паперамі даверху. «Больш не ўлазіць, куды занесці сваё?», — пытаюцца наведвальнікі ў міліцыянера. Ён накіроўвае да прадстаўніц той міжведамаснай рабочай групы, якая працуе ў Гомелі. Туды ж іду і я. Сталы ў выдзеленым для праверкі кабінеце заваленыя папкамі. У іх паперы з уваходзячымі нумарамі. Скаргі паўсюль. Няўжо так шмат? Мне растлумачваюць — тут правяраюцца адказы на скаргі за ўвесь мінулы год і пачатак гэтага. Кацярына Шалюпа, супрацоўнік Нацыянальнага цэнтра заканадаўства і прававых даследаванняў Рэспублікі Беларусь, уключана ў рабочую групу па Гомельскай вобласці:

— Зараз правяраем работу са зваротамі грамадзян у Гомельскім аблвыканкаме. Члены нашай групы адначасова правяраюць у асобных галінах — ЖКГ, архітэктуры і будаўніцтве. Асобна правяраюцца Мазыр, Светлагорск і Гомельскі райвыканкам. Праверка ідзе ў два этапы: з 31 мая па 4 чэрвеня, і другая плануецца з 6 па 9 ліпеня. Тады будуць правярацца іншыя раёны Гомельшчыны. Па той інфармацыі, якая ўжо ёсць, за 4 месяцы 2010 года ў Гомельскай вобласці па ўсіх пытаннях ідзе скарачэнне зваротаў грамадзян. Праблемы вырашаюцца. Калі ёсць асобныя недахопы — мы выяўляем, якія пытанні больш за ўсё хвалююць грамадзян, і разам вырашаем, як можна палепшыць работу са зваротамі. Самыя балючыя пытанні паўсюль аднолькавыя, але ж іх абавязкова патрэбна вырашаць. Гэта жыллё, аплата жыллёва-камунальных паслуг — тут многа зваротаў. Ёсць праблемныя пытанні па адраснай сацыяльнай дапамозе і па дапамозе дзяржавы ветэранам вайны і інвалідам. Калі мы звяртаем увагу на нейкі факт, нам імкнуцца дапамагчы, і пытанні вырашаюцца. Напрыклад, быў зварот з Брагінскага раёна пра тое, што неабходна абгарадзіць вясковыя могілкі. Сёння нас запэўнілі, што ў трэцім квартале гэтага года будуць выдаткаваныя грошы для гэтай мэты. Ёсць сітуацыя па выдзяленні субсідый на жыллё маці-адзіночцы ў Гомелі. Калі меркаваць па прадстаўленых дакументах, ёй патрэбна даць такую субсідыю. Гэтае пытанне трэба будзе вырашаць.

Вядома, калі не патрабуецца дадатковых праверак, звароты грамадзян павінны разглядацца ў 15-дзённы тэрмін. Калі такія праверкі патрэбныя — у месячны тэрмін. Члены міжведамаснай рабочай групы, якая працуе ў Гомелі, гавораць, што па тым, што паспелі праглядзець, звароты ў Гомельскім аблвыканкаме разглядаюцца ў вызначаныя тэрміны.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

БЕЛАРУСКІЯ ЭМІТЭНТЫ ВЫЙДУЦЬ НА РАСІЙСКІ ФОНДАВЫ РЫНАК...

Для размяшчэння акцый на расійскай біржы патрабуецца вырашыць некалькі праблемных пытанняў

За апошнія два гады ў заканадаўчым плане зроблена шмат пазітыўных зменаў, каб рынак карпаратыўных каштоўных папер у Беларусі развіваўся больш актыўнымі тэмпамі і выкарыстоўваўся прадпрыемствамі для самастойнага прыцягнення рэсурсаў. Пра гэта на сустрэчы з журналістамі заявіў дырэктар Дэпартамента па каштоўных паперах Мінфіна Аляксандр Гальперын. Акрамя таго, заўважыў ён, прынятыя захады робяць гэты рынак больш прывабным для інвестараў для ўкладання сродкаў у каштоўныя паперы беларускіх прадпрыемстваў.

У прыватнасці, паводле слоў Аляксандра Гальперына, была зніжаная стаўка падатку на даходы ад аперацый з каштоўнымі паперамі з 40 да 24 працэнтаў, а з 1 студзеня гэтага года даходы ад аперацый з акцыямі абкладаюцца па стаўцы 12 працэнтаў, даходы па карпаратыўных аблігацыях, выпушчаных з 1 красавіка 2008 года па 1 студзеня 2013 года, вызваляюцца ад падаткаабкладання. Спрошчаны адміністрацыйныя працэдуры ў частцы дзяржаўнай рэгістрацыі выпускаў каштоўных папер. Удасканаленыя таксама і спосабы выканання абавязацельстваў па аблігацыях: калі раней у прадпрыемстваў было тры такія магчымасці — заклад нерухомай маёмасці ці пэўнага віду каштоўных папер, паручыцельства і банкаўская гарантыя, то з пачатку гэтага года з'явілася новая магчымасць — страхаванне рызыкі невыканання абавязацельстваў эмітэнтам, якая, між іншым, ужо дастаткова шырока выкарыстоўваецца.

Гэтыя і іншыя захады, падкрэсліў Аляксандр Гальперын, і паспрыялі таму, што рынак карпаратыўных каштоўных папер апошнім часам актыўна развіваецца. На пачатак чэрвеня аб'ём эмісіі акцый склаў 46,4 трыльёна рублёў. Прычым і прадпрыемствы небанкаўскага сектара сталі больш актыўна прыцягваць рэсурсы шляхам выпуску карпаратыўных аблігацый: калі яшчэ паўгода таму аблігацыі банкаў у вартасным выражэнні складалі 95 працэнтаў, а небанкаўскіх арганізацый — 5, то цяпер гэтыя суадносіны складаюць адпаведна 91 і 9 працэнтаў.

Аляксандр Гальперын таксама паведаміў, што зараз вядуцца перамовы з Федэральнай службай па фінансавых рынках Расіі аб допуску беларускіх эмітэнтаў на фондавы рынак гэтай краіны. Як хутка гэта адбудзецца, прадстаўнік Мінфіна прагназаваць не стаў, патлумачыўшы, што існуюць тры праблемныя для нашага боку пытанні, вырашэннем якіх цяпер займаюцца бакі. У прыватнасці, для размяшчэння акцый на расійскай біржы складанне праспекта эмісіі павінна адпавядаць расійскім патрабаванням, а яны з'яўляюцца пакуль высокімі для беларускіх кампаній. Таму вядуцца перамовы, каб для беларускіх прадпрыемстваў патрабаванні былі больш мяккімі.

На прэс-канферэнцыі таксама прагучала інфармацыя пра тое, што ў верасні парламент разгледзіць праект закона аб эмісійных каштоўных паперах. Намеснік дырэктара Дэпартамента па каштоўных паперах Мінфіна Дзмітрый Федарака адзначыў, што ў праекце заханыя прынцыпы і інстытуты, якія пазітыўна сябе зарэкамендавалі на рынку Беларусі, а таксама ў ім было па магчымасці максімальна ўлічана заканадаўства Еўрасаюза з мэтай прыцягнення замежных інвестараў.

Ігар ШЧУЧЭНКА.

Мінэканомікі Беларусі разлічвае за 2-3 гады выраўнаваць гандлёвы баланс з Расіяй

Аб гэтым кіраўнік ведамства Мікалай Снапкоў заявіў журналістам па выніках праведзенага ў Маскве сумеснага пасяджэння калегіі Міністэрства эканомікі Беларусі і Міністэрства эканамічнага развіцця Расіі, перадае карэспандэнт **БЕЛТА**.

Мікалай Снапкоў адзначыў, што «асноўны індыкатар нашых узаемаадносінаў — імкненне да збалансаванасці гандлёвага сальда». «Мы будзем фарміраваць гандлёвыя балансы ў тым рэчышчы, каб выраўнаваць сальда», — сказаў міністр.

Пры гэтым ён адзначыў, што доля экспарту Беларусі ў Расію ў агульным аб'ёме імпартуемых расійскім бокам тавараў складае крыху больш за 4 працэнты. «Таму нам ёсць куды імкнуцца», — падкрэсліў Мікалай Снапкоў.

У сваю чаргу міністр эканамічнага развіцця Расіі Эльвіра Набіуліна адзначыла, што паступова тавараабарот Беларусі і Расіі пачынае аднаўляцца. У 2009 годзе ў сувязі з сусветным фінансава-эканамічным крызісам беларуска-расійскі тавараабарот скараціўся на 31 працэнт. У першым квартале гэтага года адзначаны яго рост на 17 працэнтаў.

Эльвіра Набіуліна падкрэсліла, што эканомікі Беларусі і Расіі ўзаемазвязаныя, а прадпрыемствы дзвюх краін знаходзяцца ў цеснай кааперацыі. «Развіццё агульнага рынку цікава нашым краінам», — сказала яна.

Парадак дня сумеснага пасяджэння калегіі ўключаў тры пытанні. Бакі разгледзелі сцэнарныя ўмовы сацыяльна-эканамічнага развіцця Беларусі і Расіі ў 2010—2013 гадах, фарміраванне Мытнага саюза і Адзінай эканамічнай прасторы, а таксама ход выканання міжурадавага плана сумесных дзеянняў па мінімізацыі наступстваў фінансавага крызісу.

Рознагалоссі па Мытным саюзе, верагодней за ўсё, будуць урэгуляваныя. Аб гэтым заявіў міністр эканомікі Беларусі Мікалай Снапкоў.

«Бакі плануюць урэгуляваць спрэчныя пытанні і з 1 ліпеня запусціць Мытны саюз», — сказаў Мікалай Снапкоў.

У сваю чаргу міністр эканамічнага развіцця Расіі Эльвіра Набіуліна пацвердзіла зацікаўленасць расійскага боку ў тым, каб Беларусь далучылася ў поўным аб'ёме да работы ў рамках Мытнага саюза.

Парламенцкі дзённік

ШЧЫТ АД «САНІТАРНЫХ» ВОЙНАЎ

Адзіныя правілы ўнутры Мытнага саюза павінны засцерагчы беларускія тавары ад беспадстаўных прэтэнзій

Чарговы блок дакументаў па Мытным саюзе ратыфікаваны ніжняй палатай парламента. Пратаколы, якія рэгулююць спагнанне падаткаў, і пагадненні аб абароце прадукцыі, па санітарных захадах... Чыноўнікі казалі пра гарманізацыю, адзіныя падыходы і глабальныя выгады. Так, спагнанне ўскосных падаткаў па прынцыпе краіны прызначэння спрыяльнае для бюджэту. Яно садзейнічае канкурэнтаздольнасці беларускай прадукцыі на знешніх рынках, а на ўнутраным — абароніць ад нераўнацэннай канкурэнцыі з імпартнымі вырабамі. Аднак нам з вамі больш цікавыя перспектывы, так бы мовіць, прыземленыя: як ва ўсіх гэтых новых умовах Мытнага саюза будзем адчуваць сябе мы, звычайныя пакупнікі? Балазе за гутаркамі аб высокіх матэрыях дэпутаты не забываюць цікавіцца і звычайнымі бытавымі рэчамі. Дэпутат **Ларыса ВЕРШАЛОВІЧ** хвалюецца, напрыклад, як бы да нас разам з усімі перавагамі Мытнага саюза не патрапілі якія-небудзь няякасныя цацкі ды адзенне для дзяцей. Па расійскіх тэлеканалах, кажа, нярэдка можна пабачыць «страшылкі» пра шкодныя дзіцячыя тавары, якія, тым не менш, маюць неабходныя расійскія сертыфікаты...

— Тавары для дзяцей падлягаюць абавязковай гігіенічнай рэгістрацыі, і органы Міністэрства аховы здароўя гэтую работу праводзяць, — запэўніў народную абранніцу **Віктар НАЗАРАНКА, першы намеснік старшыні Дзяржаўнага камітэта па стандартызацыі**. — Прынцып пераходу ад сертыфікацыі да дэкларавання (які апошнім часам актыўна асвойваюць найперш Казахстан і Расія. — **Аўт.**) не датычыцца цацак і адзення для дзяцей. Гэта — сфера асаблівага кантролю, яна застаецца пад сертыфікацыяй.

Спадар Назаранка зрабіў акцэнт на тым, што ў рамках Мытнага саюза будуць устаноўлены адзіныя санітарныя нормы для ўсіх трох краін-удзельніц, скіраваныя на тое, каб зрабіць больш эфектыўнай сістэму кантролю і нагляду за прадукцыяй, прадухіліць абарачэнне шкодных тавараў.

Агульныя патрабаванні ўяўляюць інтарэс і як патэнцыйны шчыт ад «санітарных» войнаў — усе мы памятаем малочныя баталіі і фарфоравыя сваркі. «Фарфоравае» пытанне, дарэчы, падымалася і ў Авальнай зале — **дэпутатам Зінаідай МАНДРОЎСКАЙ**. Да беларускіх вырабаў, паводле слоў спадара Назаранкі, прымянілі «методыку для кантролю харчовых прадуктаў», якая для кантролю посуду з'яўляецца, як мякка выразіўся выступоўца, «крыху не абгрунтаванай». З увядзеннем у дзеянне адзіных санітарных патрабаванняў 1 ліпеня ён звязвае вялікія спадзяванні — «гэтае пытанне будзе знятае», паколькі методыкі гарманізуюць. Можна разлічваць, што дзякуючы Мытнаму саюзу беларускі фарфор павысіць мацунак... прынамсі сваіх пазіцый!

Аптымізм адчуваюць і ў Міністэрстве аховы здароўя: **кіраўнік ведамства Васіль ЖАРКО** мяркуе, што ратыфікаваныя парламентарыямі дакументы дазволяць пазбегнуць у далейшым праблем, якія ўзнікалі пры пастаўках малака ў Расію. Так, пагадненне Мытнага саюза па санітарных захадах прадугледжвае адзінае аб гігіенічнай рэгістрацыі адзінага ўзору. Можа, хоць наяўнасць адзіных санітарна-эпідэміялагічных і гігіенічных патрабаванняў здолее прывесці бакі да роўніцы...

НОВЫ ВІЦЭ-СПІКЕР

Галоўны вайсковец ніжняй палаты парламента — экс-кіраўнік камісіі па нацыянальнай бяспецы — Віктар ГУМІНСКІ перадыслацыраваўся ў прэзідыум

Былы **віцэ-спікер Валерый ІВАНОЎ**, нагадаем, быў вызвалены ад пасады ў сувязі з прызначэннем яго першым намеснікам губернатара Міншчыны. Учора дэпутаты прынялі яго адстаўку з пасады ў парламенце і адразу ж абралі яго наступніка.

Кандыдатура на пасаду намесніка старшыні Палаты прадстаўнікоў была безальтэрнатыўнай, як і пры першых выбарах — у самым пачатку склікання. Толькі на гэты раз выбранне адбылося паводле рашэння Савета Палаты прадстаўнікоў. Новаму віцэ-спікеру ўдалося заручыцца падтрымкай 92 са 102 прысутных калег. У парламенце ён старажыл: трэці тэрмін як-ніяк. Кола задач акрэсліў па-вайсковаму дакладна і не без вайсковых тэрмінаў — «мабілізаваць намаганні дэпутатаў па павышэнні якасці законапраектаў, якія прымаюцца» і рупліва падысці да фарміравання плана заканатворчай дзейнасці на наступны год. Што да формаў работы, то асабліва адзначыў новы віцэ-спікер плённасць выязных семінараў і парламенцкіх слуханняў.

Выказаўся палітык і пра ключавыя вектары міжнароднага супрацоўніцтва. Прыярытэт ён аддае інтэграцыйным працэсам на прасторы СНД. У еўрапейскім кірунку Віктар Гумінскі зрабіў акцэнт на працы ў ПА АБСЕ, працягу дыялогу з ПАСЕ наконт статуса спецзапрошанага і перамовах з Еўрапарламентам аб паўнавартасным удзеле беларускага парламента ў рабоце Еўранэст (парламенцкай структуры Усходняга партнёрства). Пазіцыя яго па гэтым пытанні цвёрдая і непахісная:

— Пры здзяйсненні кантактаў з ПАСЕ і Еўрапарламентам непарушнымі павінны заставацца прынцыпы раўнапраўя і ўзаемапавагі, прызнанне таго, што парламент Беларусі з'яўляецца адзіным законным прадстаўніком беларускай дзяржавы ў гэтых працэсах.

Ала МАЧАЛАВА.

У вёскі і санаторыі паедуць прадпрымальнікі прадаваць беларускія тавары

Міністэрства эканомікі разглядае магчымасць стварэння дадатковых пляцовак для гандлю беларускімі таварамі ў сельскай мясцовасці, малых гарадскіх паселішчах, санаторна-курортных арганізацыях і зонах адпачынку. Пра гэта паведаміў на прэс-канферэнцыі Аляксандр ЛІХАЧЭЎСКІ, дырэктар Дэпартамента па прадпрымальніцтве Міністэрства эканомікі.

Па яго словах, за набыццём значнай часткі тавараў сельскія жыхары выязджаюць за межы свайго непасрэднага месца жыхарства: едуць у раённыя і абласныя цэнтры, а таксама ў сталіцу. Таму, каб, з аднаго боку, задаволіць попыт сельскіх жыхароў на тавары і зэканоміць іх час на паездкі ў горад, а з другога боку стымуляваць продаж айчынных тавараў, Міністэрства эканомікі зараз разглядае варыянт арганізацыі ў некаторых дробных населеных пунктах пляцовак, куды б прадпрымальнікі прывозілі на продаж прадукцыю беларускіх прадпрыемстваў.

— Аналіз паказвае, што попыт на айчынныя тавары ёсць, а таксама ёсць і зацікаўленасць прадпрымальнікаў у ажыццяўленні такога роду бізнэсу, — лічыць Аляксандр Яраслававіч. — Праўда, павінны быць вырашаныя пытанні максімальнага спрашчэння і зняцця адміністрацыйных бар'ераў у частцы узгаднення з мясцовымі органамі кіравання непасрэдна пляцовак для такога гандлю, а таксама пытанні па іх колькасці, рэжыме працы і гэтак далей.

Таксама мяркуецца, што аналагічныя гандлёвыя пляцоўкі будуць створаныя і каля санаторыяў і дамоў адпачынку:

— У нашых санаторна-аздараўленчых установах шмат грамадзян Расіі і Украіны, а ў іх ёсць інтарэс да беларускай прадукцыі. Цікавасць у асноўным да прадукцыі прадпрыемстваў канцэрну Беллегпрам, пры гэтым як пажаданне ад адпачывальнікаў — каб гэтая прадукцыя несла ў сабе яшчэ і элемент нацыянальнай сімволікі, — сказаў Аляксандр Ліхачэўскі.

Ён жа дадаў, што пры гэтым плануецца рэалізоўваць і сувенірную прадукцыю, а таксама прыцягнуць да гэтай працы і рамеснікаў. На сёння Міністэрства эканомікі збірае прапановы і пажаданні ад прадпрымальнікаў і аблвыканкамаў, а таксама фарміруе спіс санаторыяў, дзе можна было б разгарнуць такія пляцоўкі.

Але гэта не значыць, што асноўная энергія прадпрымальнікаў будзе скіраваная на ўнутраны рынак — па словах Аляксандра Ліхачэўскага, ужо падрыхтаваны праект указа Прэзідэнта, які ўнясе змены ў знакаміты 477-ы Указ. Прынамсі, плануецца, што такім чынам дзеянне 477-га Указа, які прадугледжвае льготныя ўмовы для ІП па экспарце беларускіх тавараў, будзе працягнутае на нявызначаны тэрмін, а не да 1 ліпеня, як гэта запісана сёння.

Дарэчы, па самых апошніх звестках за май, доля рэалізаванай малому бізнэсу прадукцыі беларускіх прадпрыемстваў дасягнула 16,3 %, што ў два разы болей, напрыклад, за аналагічны паказчык у верасні 2009 года — тады доля ўдзелу малых суб'ектаў гаспадарання і ІП у разгрузцы складоў і рэалізацыі беларускай прадукцыі была 8 %.

Павел БЕРАСНЕЎ.

Абзац

◢ **З-за моцнага ліўня, які прайшоў учора ў Мінску, былі падтоплены 8 участкаў вуліц. Рух транспарту на іх быў спынены на 15—20 хвілін — на 18 тралейбусных маршрутах, 6 — аўтобусных, на 3 трамвайных лініях. Ліўневая каналізацыя зноў не спраўлялася з моцнымі ападкамі.**

◢ Супрацоўнікі ўпраўлення КДБ па Магілёўскай вобласці спынілі дзейнасць злачыннай групы, якая ажыццяўляла незаконныя фінансавыя аперацыі для ўхілення ад падаткаў. У склад злачыннай групоўкі ўваходзіла восем жыхароў Магілёва. Зарэгістраваўшы некалькі падстаўных фірмаў, яны стварылі схему пераводу безнаяўных грошай у наяўныя. Не маючы ліцэнзіі Нацыянальнага банка на правядзенне падобных аперацый, яны ажыццяўлялі разліковае абслугоўванне больш як 250 суб'ектаў гаспадарання розных формаў уласнасці. Асноўнай мэтай здзелак для кліентаў такіх фірмаў было ўхіленне ад платы падатковых плацяжоў. За паўтара года лжэпрадпрымальніцкай дзейнасці членамі злачыннай групы дзяржаве быў нанесены ўрон у памеры амаль 3 млрд рублёў, а агульны абарот па незаконных здзелках склаў звыш 20 млрд.

◢ **Прэзідэнт Украіны Віктар Януковіч прапанаваў выраўняць пенсійны ўзрост у мужчын і жанчын на працягу 10 гадоў (сёння пенсійны ўзрост па Украіне складае 55 і 60 гадоў). Пенсійны ўзрост, на думку Януковіча, павінен выроўнівацца паступова, з крокам у паўгода. У будучыні мяркуецца наблізіць яго да еўрапейскіх стандартаў, гэта значыць 65 гадоў. Януковіч таксама прапанаваў пазбавіць пенсійную сістэму датэрміновых і льготных пенсій, а таксама павысіць нарматыўную працягласць стажу з 20—25 да 30—35 гадоў з адначасовым павелічэннем каэфіцыента кожнага дадатковага года. Такім чынам плануецца стымуляваць больш позні выхад на пенсію.**

Поўны абзац

◢ **У Новасібірску кіроўца грузавіка збіў святлафор, які ўпаў на супрацоўнікаў міліцыі. На месца дарожнага здарэння выехалі супрацоўнікі палка дарожна-патрульнай службы для разбіральніцтва і рэгуліроўкі руху. У той момант, калі інспектары ДПС працавалі на месцы здарэння, міма праязджаў МАЗ і зачапіў электракабель. Ён нацягнуўся, у выніку зваліўся святлафор. У працэсе падзення апошні закрануў інспектараў. Міліцыянеры з траўмамі былі дастаўленыя ў бліжэйшую бальніцу. У аднаго дыягнаставаны адкрыты пералом нагі, траўма галавы і шматлікія пераломы.**

◢ У Новай Зеландыі затрымалі «пахавальнага едака». Махляр рэгулярна хадзіў на пахаванні да незнаёмых людзей, каб пажывіцца бясплатнай ежай. Прадстаўнікі пахавальнага бюро заўважылі, што толькі за адзін тыдзень адзін і той жа чалавек прыняў удзел у чатырох памінках. Было заўважана, што ён зусім не ведаў нябожчыкаў і іх радню. Больш за тое, прадпрымальны мужчына заўсёды меў пры сабе заплечнік з кантэйнерамі для ежы, куды складваў ежу з памінальнага стала. Ён быў прыстойна апрануты, паводзіў сябе ціха і непрыкметна. У рэшце рэшт фірма зрабіла яго фота і распаўсюдзіла сярод сваіх філіялаў, адначасова папярэдзіўшы сваіх кліентаў пра едака-прафесіянала. Быў папярэджаны і сам махляр. Між тым забараніць пабочным людзям наведваць хаўтуры вельмі цяжка, паколькі аб'явы пра пахаванні друкуюцца ў газетах, вывешваюцца ў памяшканнях для памінак.

◢ **У грузінскім сяле Гегуці Цхалтубскага раёна праваахоўнікі знайшлі ў цяпліцы адной сям'і 2 млн еўра. Грошы былі закапаныя ў зямлю. Згодна з папярэдняй інфармацыяй, грошы належаць наркарэалізатарам, якія прадавалі какаін. Пачаліся затрыманні.**

◢ У 89-гадовага пенсіянера з горада Армавір (Расійская Федэрацыя) Армаіса Назарава, ветэрана Вялікай Айчыннай вайны, папаўненне ў сям'і — у яго нарадзіўся сын, якога назвалі Арцёмам. Ён стаў чацвёртым дзіцем у сям'і Назаравых. Як сведчаць урачы, у дзіцяці няма ніякіх праблем са здароўем, яго вага — 3,7 кг.

Паводле паведамленняў карэспандэнтаў «Звязды» і інфармагенцтваў.

АГАРОДНІК З МАРСКОЙ ДУШОЙ

Жыхар вёскі Груздава Маладзечанскага раёна Раман Каралевіч некалі марыў пра мараходнае вучылішча і марскую стыхію. Але лёс склаўся зусім інакш. Быў кінамеханікам у вясковым клубе, 25 гадоў адпрацаваў электрыкам на хлебазаводзе. Цяпер на пенсіі. А галоўны вясновы клопат яго і жонкі Клаўдзіі, як ва ўсіх вяскоўцаў — агароды, сяўба, расада. Цікава, чым бы ні быў заняты пенсіянер, ён ніколі не развітваецца з галоўнай марацкай атрыбутыкай «цяльняшкай». Гэткім ён патрапіў і ў аб'ектыў нашага фотакарэспандэнта.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

«Школа ў Судніках не зачыніцца год, а, магчыма, другі...»

Вяртаючыся да надрукаванага

У нумары «Звязды» ад 26 мая быў змешчаны калектыўны зварот бацькоў вучняў Суднікоўскай сярэдняй агульнаадукацыйнай школы, які быў апублікаваны пад загалоўкам «Мы лічым, што вёска жыве да той пары, пакуль існуе школа. Прыкладаў такіх шмат». Як ужо вынікае з гэтых слоў, бацькі прасілі дапамагчы захаваць навучальную ўстанову ў Судніках.

На карысць захавання школы ў вёсцы ўсхваляваныя маці і бацькі прыводзілі фактычна толькі адзін аргумент: што ў гэтым выпадку іх дзеці застануцца пад наглядам. А калі зачыняць яе, маўляў, ці не прывядзе такая мера да росту правапарушэнняў з боку вучняў, задавалі яны пытанне. Затое адмоўных крокаў бацькам бачылася некалькі больш. Акрамя згаданага гіпатэтычнага росту колькасці правапарушэнняў яшчэ называліся праблемы з падвозам дзетак, з захаваннем рэжыму іх вучобы і адпачынку. Між іншым самі ж заяўнікі пісалі, што школа месціцца ў нетыпавым будынку, які патрабуе грашовых укладанняў. Далей канстатацыі гэтага факта гаворка не ішла па простай прычыне, якую, відавочна, добра ведалі і самі бацькі: ніхто іх не будзе ўкладваць у Суднікоўскую сярэднюю агульнаадукацыйную школу. Гэта нам пацвердзіла ў першы раз і загадчык аддзела адукацыі Валожынскага райвыканкама Галіна Сматрова. Яна ж тады заўважыла, што ніхто пакуль не прымаў нейкага канчатковага рашэння адносна далейшага лёсу школы ў Судніках. Штосьці канчаткова павінна было высветліцца ў апошнія дні мая — першыя дні чэрвеня. Па дамоўленасці мы зноў патэлефанавалі Галіне Вячаславаўне.

— Школа ў Судніках пакуль застаецца. Зразумела, адбылося гэта дзякуючы найперш звароту бацькоў вучняў, — распавяла суразмоўца.

— Вы сказалі слова «пакуль». Які тэрмін больш канкрэтна яно азначае? Ці было нейкае рашэнне наконт гэтага?

— Год, а, магчыма, другі. Аднак зразумейце, што гэта практычна адзіная драўляная школа ў раёне, з пячным ацяпленнем... Ніякіх сродкаў на яе няма, у любым выпадку яна будзе стаяць на закрыццё. Вось каб будынак быў тыпавым... А рашэння ніякага не было. Напачатку райвыканкамам прымалася рашэнне разгледзець лёс школы. Проста не было разгляду гэтага пытання.

— Зразумела, што закрыццё школы — пытанне часу. Аднак пакуль чаго чакаць і працоўнаму калектыву школы, і вучням?

— Працоўны калектыў застанецца на сваіх месцах у поўным складзе. Па-ранейшаму будуць займацца і самі школьнікі, а таксама весціся іх падвоз з навакольных вёсак за 2-2,5 кіламетра.

Ад рэдакцыі. Падаецца, бацькі дабіліся таго, чаго хацелі — захавалі ў вёсцы школу, прынамсі, на бліжэйшы год-другі. Калі іх такое рашэнне задаволіць, мы будзем рады. Аднак, калі шчыра, нам перашкаджае цалкам парадавацца за іх якраз гэтая адсутнасць перспектывы. У найбліжэйшы час школьнікаў у Судніках істотна больш не стане і тое ж самае пытанне хутка паўстане зноў. Магчыма, у бацькоў яшчэ раз атрымаецца «падоўжыць жыццё» навучальнай установе. Аднак, як было сказана, ніхто сродкі ў гэты будынак усё роўна ўкладваць не збіраецца. Значыць, дзеці заяўнікаў будуць займацца ў нетыпавым будынку — без шэрагу выгодаў — не толькі без аніякай гарантыі атрымаць іх, але і ўвогуле скончыць да канца менавіта гэтую школу...

НАРЫХТОЎШЧЫКІ ЛОМУ ЗАТРЫМАНЫЯ

На працягу чатырох гадоў злачынная група, у якую ўваходзілі 35-гадовы жыхар вёскі Дворышча Жлобінскага раёна, 33-гадовы гамяльчанін і яшчэ некалькі асобаў, займаліся закупкай лому чорных і каляровых металаў — без адпаведнай дзяржаўнай рэгістрацыі ў якасці суб'екта прадпрымальніцкай дзейнасці. Металалом незаконна вывозіўся і рэалізоўваўся на тэрыторыі Расіі. У выніку групай быў атрыманы даход на суму не менш за 230 мільёнаў рублёў. Да таго ж, затрымана амаль 26 тон лому каляровых металаў і 6,5 тоны лому чорных, паведамляюць у прэс-службе УУС Гомельскага аблвыканкама.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

І СТУДЭНТЫ РОЗНЫЯ БЫВАЮЦЬ

Супрацоўнікі міліцыі падазраюць двух студэнтаў Баранавіцкага дзяржуніверсітэта ў тым, што яны па начах здымалі з аўтамашын, прыпаркаваных у дварах дамоў, колы і фары.

Зладзеі вялі промысел у розных канцах горада. Частку ўкрадзенага ўдалося забраць. Вядзецца следства.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

У суд **г. Наваполацка Віцебскай вобласці** паступіла заява ад УА «Наваполацкі дзяржаўны сацыяльна-педагагічны цэнтр» аб прызнанні без вестак адсутным грамадзяніна **Атмашкіна Сяргея Уладзіміравіча**, 16 лютага 1974 года нараджэння, апошняе вядомае месца жыхарства: г. Наваполацк, вул. Маладзёжная, д. 75, кв. 46.

Просьба да ўсіх грамадзян і юрыдычных асобаў, якія маюць звесткі пра Атмашкіна С.В., паведаміць іх суду г. Наваполацка на працягу двух месяцаў з моманту публікацыі гэтай аб'явы.

УВАЖАЕМЫЕ АКЦИОНЕРЫ ОАО «ЛИДСЕЛЬМАШ»

18 июня 2010 года состоится внеочередное общее собрание акционеров ОАО «Лидсельмаш», расположенного по адресу: г. Лида, ул. Советская, 70.

Повестка дня собрания:

1. Об увеличении уставного фонда ОАО «Лидсельмаш».
2. О внесении изменений и дополнений в Устав Общества.

Начало работы собрания **в 16.00.**
Регистрация участников собрания **с 15.00 до 15.50.**

Наблюдательный совет ОАО «Лидсельмаш». УНП 500021638

МИНСКИЙ РАЙОННЫЙ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ 6 ИЮЛЯ 2010 Г. ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН ПО ПРОДАЖЕ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ В ЧАСТНУЮ СОБСТВЕННОСТЬ ГРАЖДАН РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ В МИНСКОМ РАЙОНЕ

		Лот 1	Лот 2	Лот 3	Лот 4	Лот 5
1	Адрес земельного участка	Хатежинский с/с, д. Хатежино, участок № 403	Хатежинский с/с, д. Хатежино, участок № 404	Самохваловичский с/с, д. Слобода, участок № 139	Горанский с/с, д. Новое Поле	Горанский с/с, д. Чачково
2	Кадастровый номер	623687508101001156	623687508101001157	623686304601000538	623681315101000199	623681319101000420
3	Площадь земельного участка	0,1579 га	0,1359 га	0,1551га	0,1590 га	0,1400 га
4	Целевое назначение	Для строительства и обслуживания жилого дома	Для строительства и обслуживания жилого дома	Для строительства и обслуживания жилого дома	Для строительства и обслуживания жилого дома	Для строительства и обслуживания жилого дома
5	Расходы по подготовке документации (рублей)	1 615 948	1 985 291	880 187	1 339 333	1 122 037
6	Начальная цена земельного участка (рублей)	16 000 000	14 000 000	17 000 000	12 000 000	17 000 000
7	Задаток (рублей)	1 300 000	1 300 000	1 400 000	1 100 000	1 600 000

		Лот 6	Лот 7	Лот 8	Лот 9
1	Адрес земельного участка	Луговослободской с/с, д. Заречье	Луговослободской с/с, д. Прилесье	Луговослободской с/с, д. Дуброво	Луговослободской с/с, д. Ксаверово
2	Кадастровый номер	623684105601000162	623684110101000451	623684103601000043	623684107601000087
3	Площадь земельного участка	0,1474 га	0,1468 га	0,0989 га	0,2302 га
4	Целевое назначение	Для строительства и обслуживания жилого дома	Для строительства и обслуживания жилого дома	Для строительства и обслуживания жилого дома	Для строительства и обслуживания жилого дома
5	Расходы по подготовке документации (рублей)	620 311	620 311	620 311	620 311
6	Начальная цена земельного участка (рублей)	19 000 000	31 000 000	15 000 000	22 000 000
7	Задаток (рублей)	1 800 000	3 000 000	1 400 000	2 100 000

Аукцион состоится по адресу: г. Минск, ул. Ольшевского, д. 8. Дата проведения: 6.07.2010 г. в 9.00. Заявления на участие и необходимые документы принимаются с 9.00 до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Ольшевского, д. 8, к. 416. Окончание приема заявлений и документов 30.06.2010 г. Контактные телефоны: (8 025) 92 761 92, 204 11 62, 204 35 25.

Задаток на участие в аукционе на Лоты 1–2 перечисляется на расчетный счет Хатежинского сельисполкома № 3600621170195 в филиале 614 АСБ «Беларусбанк» г. Минск, ул. Червякова, 2, код 520, УНН 600537220, код платежа 04901.

На Лот 3 – на расчетный счет Самохваловичского сельисполкома № 3600621150173 в филиале 614 АСБ «Беларусбанк» г. Минск, ул. Червякова, 2, код 520, УНП 600052424, ОКПО 04430482, код платежа – 04901.

На Лоты 4–5 – на расчетный счет Горанского сельисполкома № 3604621020052 в филиале 614 АСБ «Беларусбанк» г. Минск, ул. Червякова, 2, код 520, УНП 6000537220, код платежа – 04901.

На Лоты 6–9 – на расчетный счет Луговослободского сельисполкома № 3600621070093 в филиале 614 АСБ «Беларусбанк» г. Минск, ул. Червякова, 2, код 520, УНН 600537220, ОКПО 04430430, код платежа 04901.

К участию в аукционе допускаются физические лица, подавшие в комиссию в указанные сроки соответствующее заявление с приложением необходимых документов и внесшие в установленном порядке на указанный в объявлении расчетный счет задаток.

Все желающие могут ознакомиться с документацией и земельными участками в соответствующем сельисполкоме.

Аукцион признается несостоявшимся в случаях, если: ни один из участников аукциона после трехкратного объявления первой объявленной цены не поднял аукционный номер; ни один из участников аукциона в соответствии с решением комиссии не был признан победителем; заявление об участии в аукционе подано менее чем двумя участниками аукциона (в этом случае местный исполнительный комитет в течение 10 рабочих дней после признания аукциона несостоявшимся принимает решение о предоставлении ему земельного участка в частную собственность. В течение 10 рабочих дней со дня принятия указанного решения гражданин обязан внести плату за земельный участок в размере его начальной цены, увеличенной на 5 %, возместить расходы, связанные с подготовкой аукциона и документации, необходимой для его проведения, и выполнить условия, предусмотренные в решении об изъятии земельного участка для проведения аукциона).

Документы, необходимые для участия в аукционе:

1. Заявление на участие в аукционе с указанием кадастровых номеров и адресов земельных участков.

2. Заверенные банком копии платежных поручений о внесении задатка на расчетный счет.

3. Гражданином – копия документа, содержащего его идентификационные сведения, без нотариального засвидетельствования (ксерокопия паспорта).

3.1 Представителем гражданина – нотариально удостоверенная доверенность.

При подаче документов на участие в аукционе граждане Республики Беларусь предъявляют паспорт гражданина Республики Беларусь, а представители граждан – документ, удостоверяющий личность.

«Не стаўце на Крыжах крыж!»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Аўтакрама — магічная рэч. Яе з'яўленне — гарантыя, што крыжоўцы збяруцца разам. А інакш паспрабуй дагукайся, выцягні каго з агарода, хоць сядзібаў усяго дзесяць. Жыхары жвава збіраюцца, каб запасціся гастранаміяй, гамоняць. Даведаўшыся, што я з газеты, у адзін голас просяць паспрыяць у рамонце адзінай і зусім не доўгай іхняй вуліцы. Кажуць, каб прайшоў дождж, то аўтакрама сюды ўжо не даехала б. А што робіцца, як пройдуць лесавозы і сельгастэхніка!..

— Зрэдку вуліцу падсыпаюць пяском, але гэта толькі для адчэпкі і да першага дажджу, потым зноў ні праехаць, ні прайсці. Толкам нашай праблемай ніхто не займаўся, — кажа Ала Каваленка, якая кожнае лета праводзіць у бацькоўскай хаце. — Мы хоць і пенсіянеры, і прыязджаем толькі на вясну-лета, населены пункт не павінен заставацца па-за інтарэсамі мясцовых уладаў.

Я ж у сваю чаргу раю ім сабраць подпісы і звярнуцца ў газету з калектыўным лістом. Бо трэба і самім варушыцца, а не чакаць выпадковых карэспандэнтаў.

У вёсцы Крыжы, як ні дзіўна, няма ніводнага крыжа і ніводнага скрыжавання. Часта бывае, што назва населенага пункта — самы сапраўдны сімвал ці вобраз, але ні падання, ні легенды пра паходжанне не застаецца. Губляюцца ў часе, забываюцца ці знікаюць раптам, калі памірае апошні карэнны жыхар. Падобна гэткая ж сітуацыя сталася і ў Крыжах. Сапраўдных, сваіх, тут ужо няма. Сапраўды перарвалася адзіная і крохкая ніць памяці. Шкада. Напэўна, як у кожнай вёскі, у гэтай — свой крыж, менавіта свая крыжовая дарога. Незалежна ад назвы.

Ад гэтых думак яшчэ болей хочацца, каб у цяперашніх крыжоўцаў усё было, як у людзей. І ў першую чаргу, добрая дарога.

Анатоль КЛЯШЧУК. Фота аўтара.
Ушацкі раён.

ГАМЕР, КУПАЛА І КРЫЧАЎСКІЯ ДЗЕЦІ

Фота Ірыны САВОСІНАЙ.

— Выбачайце, калі ласка, за клопат. Дазвольце адрэкамендавацца.

— Калі ласка.

— Мяне завуць Крысціна. Дазвольце з вамі пазнаёміцца.

— З задавальненнем. Мяне завуць Ліза. Чым я магу быць вам карыснай?..

Дзве маленькія прыгажуні вядуць паміж сабой ветлівы дыялог. Не, насамрэч 5-гадовыя выхаванкі дзіцячага садка № 10 горада Крычава даўно знаёмы: Ліза і Крысціна ходзяць у адну групу, а размова з'яўляецца часткай урока этыкету гуртка **«Крычаўскія іскрыначкі»**. Гэты літаратурны гурток цяпер атрымаў вядомасць не толькі ў раённым цэнтры, але і па ўсёй Магілёўшчыне: дзетсадаўцы лёгка цытуюць Гамера і Купалу!

Настаўнік гуртка — **Міхаіл РОЗАНАЎ**, **кіраўнік літаратурнага аб'яднання «Крычаўскія крыніцы»** пры доме творчасці «Крэчут».

— Мы ў нашым літаратурным аб'яднанні вяртаемся да вытокаў, — тлумачыць Міхаіл. — І я пачынаю працаваць з дзецьмі 5-6 гадоў і вывучаць літаратуру, як гэта некалі было ў Старажытнай Грэцыі. Я ажыццявіў сваю даўнюю мару і хачу пераканаць усіх, што адукацыя ў Беларусі можа быць на самых передавых сусветных пазіцыях.

Маленькія ўдзельнікі літаратурнага гуртка проста шакіруюць дарослых сур'ёзнымі дэкламацыямі: яны запамінаюць і цытуюць тоненькімі галаскамі паэтаў, ад старажытнасці да сучаснасці.

Развіццё памяці дзяцей — адна з задач, якую ставіць перад сабой Міхаіл Розанаў. Таму першае, што яны вучаць, гэта значэнне слова «мнемоніка» — правілы запамінання і ўмацавання памяці.

— Важна развіць памяць і каб дзеці засвоілі, што без добрай памяці і старанкасці яны не могуць разлічваць на поспех у вучобе і жыцці, — лічыць настаўнік.

У дзіцячым садку новай групай задаволены: дзецям не толькі раскрываюць старажытную культуру, але і вучаць любіць родную мову. Яны чытаюць шмат вершаў беларускіх аўтараў — Куляшова, Багдановіча, Багрыновіча, Коласа і Купалы. Не абыходзяць рускіх і еўрапейскіх — Пушкіна, Лермантава, Гётэ і Шылера. Сіманіда, Гамера і Лукана разам са сваімі дзецьмі з цікавасцю вывучаюць і іх бацькі. У дзіцячы садок № 10 ходзяць у асноўным дзеці работнікаў цэментнага і гумавага заводаў, і малыя расказваюць ім дома пра антычных герояў.

Тата адной з дзяўчатак Юрый Міхайлаў прызнаўся, што вельмі задаволены поспехамі дачкі, таму што сам нават у школьныя гады з цяжкасцю вывучваў на памяць нават адзін слупок, а яго дашкольніца запамінае 6 слупкоў за два разы чытання вершаванага тэксту.

— Бацькі ў захапленні, — у адзін голас цвердзяць выхавальнікі. — Развіваецца памяць, і самі дзеці становяцца больш разнявольненымі і вучацца лепей фантазіраваць.

— Я лічу, што мы зможам зрабіць нешта значнае, толькі калі даведаемся пра дасягненні сусветнай культуры, — кажа Розанаў. — Немагчыма стаць асобай без знаёмства з тым, што створана за некалькі тысячагоддзяў існавання чалавецтва. Немагчыма стаць адукаваным чалавекам, калі не ведаеш на памяць вершы. Дзеці яшчэ гэтага не разумеюць, але ўбіраюць у сябе як губкі.

Група з 12 чалавек пачала заняткі з Міхаілам Розанавым толькі ў леташнім верасні. Заняткі — два разы на тыдзень па паўгадзіны. Але і за гэты непрацяглы тэрмін кожнае дзіця вывучыла на памяць паўтара дзясятка вершаў.

Паказальныя выступленні групы збіраюць цікаўных гледачоў:

— Чым узнагароджвалі пераможцу алімпійскіх гульняў?

— Аліўкавымі вянкамі.

— Што такое трагедыя?

— Спеў казла.

— Што такое эпіграма?

— Надпіс на помніку.

— Колькі дынастый фараонаў было ў Егіпце?

— 33! (хорам)

— «У гарах Ісходу не быў я даўно...»

— Напісаў Лі Бо, які жыў у Старажытным Кітаі.

— А цяпер верш Купалы.

— «Грай, мая жалейка,
Пей, як салавейка!..»

Урэшце ўсім калектывам дзеці пачалі пісаць свае вершы. Някія рыфмы 5-гадовых паэтаў складаюцца ў маленькія творы пра Беларусь, Крычаў, маці і розныя святы. Потым музычны кіраўнік дзіцячага садка кладзе вершы на музыку, і «Крычаўскія іскрыначкі» выходзяць на сцэну.

— Мне падабаецца запамінаць і чытаць вершы, гэта цікава, — кажа Ліза. — Дома я чытаю вершы маці і гасцям. Яны мне кажуць, што добра, і мне гэта прыемна.

— Гамер быў добрым дзядзькам, ён пісаў вершы, як і мы, — тлумачыць Крысціна. — Я напішу верш пра Гамера.

— Поспехі маглі быць і больш значнымі, калі б была магчымасць працаваць з малымі штодня, — прызнаецца Розанаў. — У мяне ёсць такая залатая мара: набраць два-тры дзясяткі дзяцей і заснаваць навучальную ўстанову, накшталт царскасельскага ліцэя — толькі крычаўскі. Разумею, што для гэтага патрэбныя сродкі і падтрымка дзяржавы. Але пакуль я дакладна ведаю, што выхаванцы гэтай літаратурнай групы будуць добра вучыцца ў школе. Не сумняваюся!

Міхаіл таксама вучыць дзяцей правільным паводзінам — упэўнена тлумачыць сябе і разважаць. Добрыя манеры настаўнік зусім не лічыць старамоднымі.

— Прывітанне, дзяўчынка.

— Добры дзень, бабуля.

— Выбачай, калі ласка, мне далі кветачкі і я не магу разабраць літары. Ты не можаш удзяліць мне хвілінку?

— Не толькі хвілінку, але ўвесь мой час да вашых паслугаў...

Ну дзе цяпер можна пачуць такі дыялог? У крычаўскім дзіцячым садку № 10!

Таму што Міхаіл Розанаў лічыць: герой нашага часу — гэта чалавек, які перш за ўсё мяркуе пра будучае і імкнецца пасеяць насенне адукацыі ў дзецях і моладзі, прывіць любоў да літаратуры і мастацтва, мовы і краіны.

Ілона ІВАНОВА.
г. Крычаў.

ГАРАЧЫ 287 17 41

«Барацьба з баршчэўнікам вядзецца. Аднак за адзін год перамагчы навалу наўрад ці атрымаецца...»

У рэдакцыю звярнулася мінчанка, што пражывае ў Кастрычніцкім раёне ў прыватным сектары на завулку Трубным — сталічнай «глыбінцы». Патэлефанавала, каб задаць пытанне: куды падзеліся сродкі, выдзеленыя на барацьбу з баршчэўнікам Сасноўскага, калі ад гэтай навалы па-ранейшаму няма ніякага паратунку? І пералічыла канкрэтныя адрасы, дзе людзям няма спакою ад прысутнасці расліны-агрэсара: на вуліцы Каржанеўскага — побач з бальніцай хуткай дапамогі, каля запраўкі «Лукойл», на завулку Трубным — паміж дамамі № 15 і № 21, дзе баршчэўнік «палез» ужо на агароды, на могілках паміж 1-м і 2-м Трубнымі завулкамі... Трэба сказаць, што пра тэрыторыю побач з бальніцай хуткай дапамогі, якую акупаваў баршчэўнік Сасноўскага, мы пісалі летась («Гарачы» тэлефон «Сітуацыя з распаўсюджваннем баршчэўніку ў краіне нашмат больш сур'ёзная, чым меркавалася дагэтуль» у «Звяздзе» ад 11 ліпеня), пасля чаго праз некалькі дзён сюжэт на гэтую тэму паказала і тэлебачанне. Ужо тады азначаную праблему можна было назваць нонсенсам: каму як не медыкам павінна быць добра вядомым, што знаходжанне хворых людзей побач з вялікай папуляцыяй баршчэўніку не можа спрыяць іх добраму самаадчуванню... Але вернемся да цяперашняга звароту.

— Да каго толькі ні звярталася наконт гэтай праблемы, — даводзіла нам жанчына. — На запраўцы спытала: чаму не змагаецеся з баршчэўнікам на прылеглай мясцовасці? А работнікі кажуць, маўляў, не наша тэрыторыя. ЖЭСы гэтым не займаюцца, у ЖРЭА адказалі, што ўсе сродкі, прызначаныя для барацьбы з навалай, знаходзяцца ў «Зелянбудзе». Там усё заспакойвалі, казалі, што хутка пачнуць касіць расліну, але потым як пайшлі дажджы, дык як тую працу выканаць было? Пакуль усё, што было зроблена з месяц таму, гэта пракошаны з'езд да прыватнага сектара. Але ж баршчэўнік зноў пачаў адрастаць. Нядаўна ўвечары вярталася дадому, дык страшна было. Сама спрабавала змагацца з навалай. Выкапала тры кусты, больш не змагла: у аднаго корань быў таўшчынёй з мужчынскую руку — сантыметраў на 20. Толькі сама рукі апякла...

На жаль, **у аддзеле гарадской гаспадаркі адміністрацыі Кастрычніцкага раёна** ніякай інфармацыі мы атрымаць не змаглі. Не вельмі шматслоўнымі былі і спецыялісты **аддзела бягучага ўтрымання і добраўпарадкавання вытворчага камунальнага ўнітарнага прадпрыемства «Мінскзелянбуд»**. Нам паведамілі, што ўборка баршчэўніку ў вышэйназваных месцах вялася.

— Але ж вы бачыце, якое стаіць надвор'е. Пры такой вільгаці і цяпле расліна за суткі вырастае да 7 сантыметраў, таму два-тры дні — і зноў стаяць лапухі. Ды і небяспечным ён будзе крыху пазней — у канцы ліпеня-жніўні.

Адносна выдзеленых сродкаў мы пачулі адказ, што ў красавіку было выдзелена 400 мільёнаў рублёў пад набыццё тэхнікі, прызначанай для барацьбы з баршчэўнікам у Мінску.

Больш падрабязна сітуацыю дапамог высветліць **загадчык сектара кадастру расліннага свету Інстытута эксперыментальнай батанікі АН Беларусі кандыдат біялагічных навук Алег МАСЛОЎСКІ**.

— На пазамінулым тыдні якраз у раёне бальніцы хуткай дапамогі прайшоў семінар з удзелам прадстаўнікоў абласных і мінскай гарадской прыродаахоўных інспекцый. Магу сказаць, што работы па барацьбе з баршчэўнікам там праводзяцца, дзяржавай пад гэтыя мэты выдзелены фінансавыя рэсурсы. І касой расліну касілі, і хімічныя прэпараты ўносілі, і тэхніку для дыскавання выкарыстоўвалі — я сам асабіста трактар бачыў. Аднак пляцоўка там вялікая і за адзін год перамагчы навалу наўрад ці атрымаецца. На гэта спатрэбіцца 5—7 гадоў. Важна яшчэ вызначыцца са спосабамі барацьбы. Напрыклад, прапрацоўваецца пытанне выкарыстання хімічных прэпаратаў: у Расіі якраз з'явіліся новыя распрацоўкі, трэба правесці іх выпрабаванні, — распавёў Алег Мечыслававіч. — Зараз па заданні Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Інстытут эксперыментальнай батанікі Акадэміі навук Беларусі праводзіць працу па ацэнцы сітуацыі з распаўсюджваннем баршчэўніку Сасноўскага ў Мінску. Усяго, нагадаю, у краіне існуе 12 праблемных раёнаў у гэтым сэнсе, у тым ліку і сама сталіца. Гэта праца павінна быць завершана да 15 чэрвеня, пасля чаго на ўсе выяўленыя ўчасткі названых праблемных раёнаў будуць накіраваны канкрэтныя рэкамендацыі па барацьбе з раслінай з пералікам найбольш эфектыўных метадаў. На працягу лета за гэтымі работамі будзе весціся аўтарскі нагляд і навуковае суправаджэнне, а ўвосень — падведзены вынікі.

Суразмоўца дадаў, што працу па барацьбе з баршчэўнікам на падставе выдадзеных прадпісанняў павінны будуць весці ўласнікі або арандатары зямельных угоддзяў. Аднак перад тым, як гэтыя прадпісанні будуць выдадзеныя, трэба дакладна ўстанавіць гэтых самых уласнікаў або арандатараў (таму, магчыма, і прагучала адмова выкасіць баршчэўнік з боку работнікаў АЗС, пра якую згадвала заяўніца. — **С.Р.**).

Нагадаем, што баршчэўнік утрымлівае вялікую групу біялагічна актыўных рэчываў (фуракумарынаў, эфірнага алею і інш.). Сок расліны з-за фуракумарынаў пад уздзеяннем святла (асабліва ўльтрафіялетавай часткі яго спектра) пры пападанні на скуру чалавека не толькі ўзмацняе яе пігментацыю, але і прыводзіць да сур'ёзных апёкаў. У фуракумарынаў ёсць здольнасць да так званай фотасенсібілізацыі, г.зн. моцнага павышэння адчувальнасці арганізма да святла. Таму найбольш небяспечныя апёкі можна атрымаць у спякотны час года.

Нават калі кантакт з сокам ці раслінай адбыўся ў цёмны час сутак, дык пры апраменьванні скуры натуральным святлом на наступны дзень праяўляюцца тыя ж клінічныя сімптомы, як і пры пашкоджанні скуры ўдзень з адначасовым апраменьваннем. У вячэрні ці начны час, рухаючыся праз зараснік баршчэўніку, можна не заўважыць, як сок з выпадкова пашкоджанага сцябла ці лісця трапіць на скуру, аднак потым гэта ўсё адно выкліча непрыемныя сімптомы, якія будуць незразумелыя для самога такога «падарожніка». Таму цалкам зразумелы страх нашай заяўніцы, якая ўвечары ішла побач з раслінамі.

Варта таксама нагадаць, што калі вы апякліся баршчэўнікам, трэба адразу звяртацца ў бліжэйшую бальніцу. Трэба памятаць, што пры кантакце, напрыклад, з крапівой, апёк адчуваецца адразу. А з гэтай шкоднай раслінай усё крыху інакш: напачатку чалавек нічога не адчувае, але праз некалькі гадзін узнікае моцны боль, на целе з'яўляюцца пачырваненне, а затым вялікія пухіры. Яны моцна свярбяць, а загойваюцца вельмі марудна — на працягу 10 дзён і больш. На скуры пасля іх могуць застацца даволі вялікія рубцы.

Цвіце баршчэўнік велізарнымі белымі «парасончыкамі», якія і прыцягваюць да яго ўвагу цікаўных, у тым ліку і дзяцей. Адбываецца гэта з чэрвеня па жнівень, пладаносіць расліна з ліпеня па верасень.

Баршчэўнік уступае ў рэпрадукцыйную стадыю на 2-4-ы год, але пры штогадовай падрэзцы (да цвіцення) расце на адным месцы да 8-12 гадоў. У расліны магутнае сцябло (вышынёй 1,5—2,5 метра, з дыяметрам каля кораня 4-6 сантыметраў) — не дзіва, што заяўніца «здужала» толькі тры кусты. Дыяметр лісця можа дасягаць 40—50 сантыметраў. Насенне пакрытае шчыльнай лупінай. Пасля цвіцення і пладанашэння расліна адмірае. На ўчастках, дзе спрабуюць вывесці гэтага агрэсара, трэба праводзіць глыбокае ўзворванне. Пры гэтым мець на ўвазе, што насенне, якое праляжала ў глебе ў набрынялым стане год-два, здольнае прарастаць і потым даваць усходы.

Баршчэўнік Сасноўскага — расліна мароза- і халадатрывалая. Пад снегам вытрымлівае маразы да мінус 40—50°С. Патрабавальная да вільгаці, глебы «выбірае» пладародныя: лёгка- і сярэднесугліністыя, супясчаныя. На бедных і кіслых расце вельмі дрэнна.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Ну і ну!

АДКУЛЬ МЯСА НА 12,5 МІЛЬЁНА?

У Верхнядзвінскім раёне ля вёскі Мыкава ўвечары супрацоўнікі ДАІ затрымалі «Мерседэс-Бэнц», на якім 25-гадовы беспрацоўны вёз 1,5 тоны мяса буйной рагатай жывёлы. Кошт мяса 12,5 мільёна рублёў. Адпаведных суправаджальных дакументаў на груз не было, як і ветэрынарных. Праводзіцца праверка.

У той жа дзень у Лепельскім раёне супрацоўнікі міліцыі і падатковай службы таксама затрымалі «Мерседэс». Вадзіцель — кіроўца фірмы, якой належыць машына, перавозіў без суправаджальных дакументаў ажно 54 літры алкагольнай прадукцыі агульным коштам больш за мільён рублёў.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

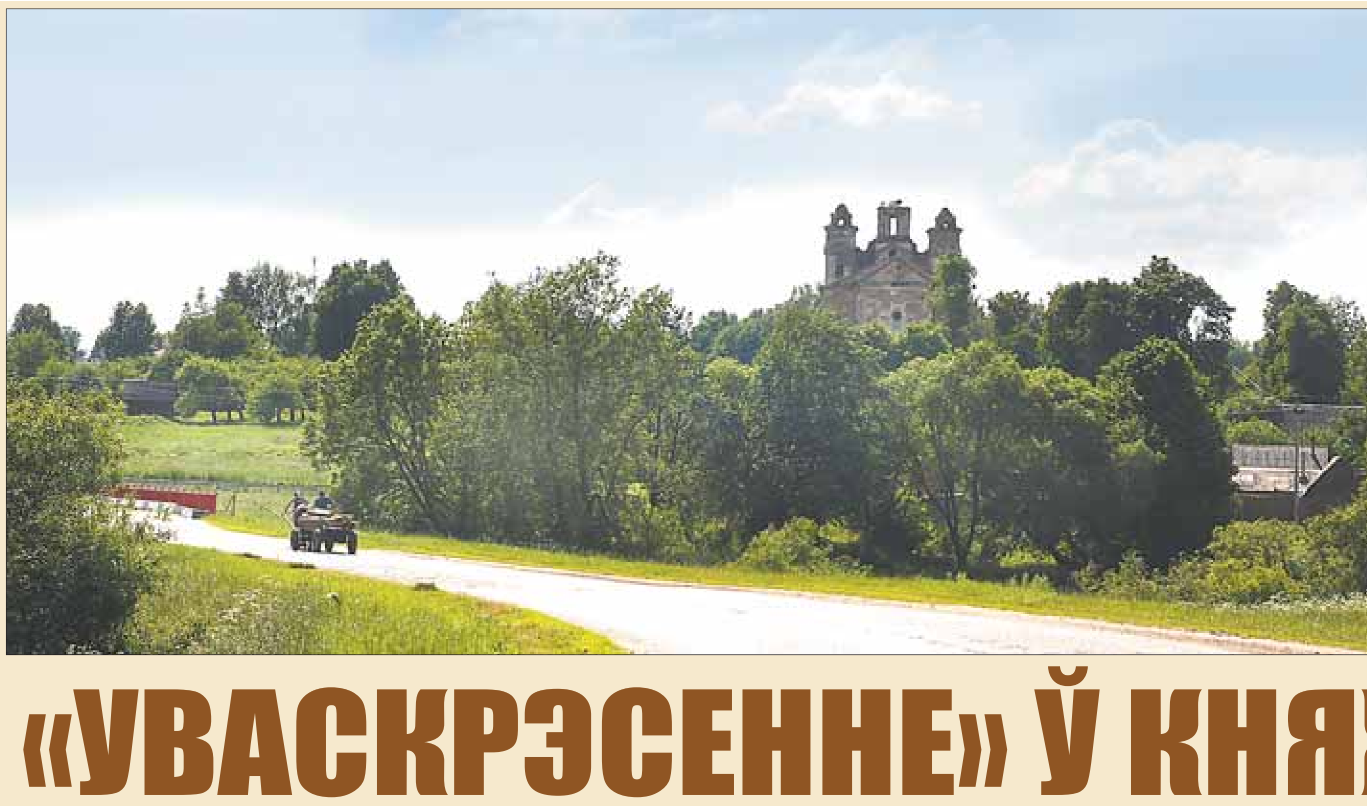

Неяк выпадкова ў Княжыцах, што па Мінскай трасе непадалёк ад Магілёва, пачула дзіўную гісторыю. Быццам бы гадоў 30—40 таму хавалі тут мужыка: ужо і паплакалі над ім, і труну заказалі, а ён — вазьмі і падыміся са смяротнага ложка пры ўсіх людзях добрых! Што тут было! Хто — з крыкам у дзверы, хто — прытомнасць страціў. А потым, ачомаўшыся, на радасцях усёй грамадой адзначалі «ўваскрэсенне» нібыта памерлага, а дакладней — вясковец проста «да смерці» напярэдадні напіўся. Пазней, спрабуючы высветліць падрабязнасці незвычайнага здарэння ў вёсцы, натыкалася на глухую сцяну, маўляў, не было нічога такога і не ведаем нічога. А пра цікавае жыццё ў Княжыцах, можа, што-небудзь успомніць і раскажа мясцовы старажыл Міхаіл Яфімавіч Рудкоўскі?

«УВАСКРЭСЕННЕ» Ў КНЯЖЫЦАХ

ПАДВОРАК Рудкоўскага з брамкай у рэштках нейкай старажытнай, магчыма, царкоўнай сцяны, прымасціўся каля напаўразбуранага касцёла, узведзенага ордэнам дамініканцаў яшчэ напрыканцы XVII стагоддзя.

— Нехта разумны менавіта тут пабудаваў храм, — не марудзячы сказаў моцны, з сівавата-жоўтыміваласамі гаспадар, які мерна сек дровы пад яркім сонейкам. — Лічы, я роўна 78 гадоў з 80 жыву на гэтым месцы, — працягвае Міхаіл Яфімавіч. — Быццам і ў нізіне, і касцёл, і наш дом, а вады ў нашых скляпах зроду не было. А вышэй па вуліцах ва ўсіх дамах вечная макрата і сырасць стаяла. Ведаем, што заўсёды было суха і ў шырокім падзямеллі пад касцёлам.

У цемру таго касцёльнага падвала яшчэ ў сваім даваенным дзяцінстве Мішка Рудкоўскі з мясцовымі хлапчукамі, палохаючы адзін аднаго ўсякімі чарцямі, залазіў па кароткім вузкім праходзе. У цьмяным святле факела бачыліся каменныя саркафагі, у якіх стаялі драўляныя, напаўструхнелыя труны.

— Валодзька старэйшы быў, царства яму нябеснае, — успамінае Міхаіл Яфімавіч, — рашыўся прыадчыніць накрыўку аднай труны і дастаў адтуль пярсцёнак! Залаты! Мы ўсе проста абамлелі! Але самі да нябожчыкаў «зазіраць» пабаяліся. Труны трунамі, а, між іншым, у пачатку вайны менавіта тут, у падзямеллі, хаваліся ўсёй вуліцай ад нямецкіх бамбёжак. Снарад як ударыць дзесьці побач, зямля гудзе, усё дрыжыць, але храм стаіць цэлым. Такі моцны, шмат што вытрымаў, у вокнах — рамы дубовыя, «жывыя» да гэтага дня. Да вайны забіраліся мы па вінтавой лесвіцы на дах касцёла. Там, на шырокі, метраў 12 у дыяметры, «барабан» абапіраўся залацісты купал. Частка даху да таго часу ўжо правалілася, у паглыбленнях каля цагляных зводаў збіралася вада і так разагравалася на сонцы, што мы ўвесну абавязкова там купаліся.

Княжыцкім хлапчукам неба тады з даху касцёла падавалася бліжэйшым, а ўсе навакольныя вёскі і сам Магілёў у сіняй смузе цёплай вясны бачныя былі ўнізе, як на далоні. Недалёка ад касцёла, каля рэчкі Лахвы, асобна на ўзгорку стаяў стары дамок, упрыгожаны па кутах завітушкамі і маленькімі стылізаванымі анёлкамі. Руіны гэтага старажытнага будынка захаваліся да нашых дзён. Цагляная кладка сцяны пераплятаецца з вялізнымі камянямі. Кажуць, жыў у гэтым доме святар. А пасля рэвалюцыі быццам трымалі зняволеных у глухім падвале пад домам. Да гэтага часу з паўднёвага і паўночнага бакоў будынка відаць дзве адтуліны ў паўметра шырынёй са скляпеністай столлю і дугой, якія спускаюцца ў глыбокі змрок. А звонку — рэшткі металічных кратаў.

Яшчэ да вайны па суседстве з гэтай уражвальнай развалюхай капалі ўсёй вёскай бомбасховішча. У Мішкі Рудкоўскага лом ударыўся аб штосьці каменнае і раптам знік, толькі грукат падаючай жалязякі глуха даносіўся з-пад зямлі. Нездарма ж пагаворвалі пра падземны ход, які злучаў «дамок святара» з касцёлам. Нікому з мясцовых не ўдалося прайсці па тым таямнічым ходзе. Рудкоўскі, будучы ўжо шафёрам у 50-я гады, прыгнаў маленькі экскаватар на тое месца, дзе знік лом у пустаце пад зямлёй, капаў-капаў, але, на жаль, натыкаўся толькі на магутныя бетонныя пліты. Дарэчы, і агарод Міхаіла Яфімавіча размясціўся на цаглянай з вапнай кладцы. Бульба, збожжа і іншая расліннасць даюць добры ўраджай. Але араць трэба асцярожна: хто ведае, што пад тымі цаглінамі? Магчыма, там і праходзіць мяркуемы тайны ход ад касцёла да «дома святара з анёлкамі». Адкрытыя дзіркі падземнага калідора, што з'явіліся пасля бамбёжак, засыпалі смеццем, што машынамі прывозілі з Магілёва, які аднаўлялі пасля вайны. І ўваход у падзямелле пад касцёлам таксама замуравалі адразу пасля вайны.

— Хоць мясціны нашы старажытныя, павінна штосьці застацца ад ранейшага жыцця ў Княжыцах, але я нічога ніколі не знаходзіў. Вось толькі мінулай вясной на агародзе камень вылез. З-пад цаглянай кладкі? — задумваецца Міхаіл Яфімавіч. — «Капальнікі» з мінашукальнікамі на мой агарод ужо даўно павадзіліся, як да сябе дадому, не саромеюцца, шукаюць штосьці, — заяўляе Міхаіл Яфімавіч. — Вось і магілы раскапалі вакол касцёла, не пабаяліся патрывожыць прах памерлых. А раней жа кожны баяўся: лепш не чапай. Напрыклад, усе ў нас у акрузе ведалі, што каля Сумарокаўскіх могілак пасля змяркання ніяк не праедзеш. Конь становіцца, як укапаны, хоць забі яго. Кажуць, некалі п'яныя святары ўвечары, пасмейваючыся, вырашылі адолець «загаворанае месца», і толькі сабраліся адсвяткаваць сваё «шанцаванне», як конь спыніўся і застыў, як каменны. Да яго і так, і гэтак, і з бізуном — бескарысна. Злезлі папы з павозкі, адслужылі, як маглі, малебен па аддаўшых богу душах, і змаглі паехаць далей.

— Дык усё ж ці быў нібыта памерлы ў вашай вёсцы? — пытаюся я ў Міхаіла Яфімавіча Рудкоўскага.

— Дык гэта ж я! — весела адказвае ён.

— Як так? Раскажыце.

— Не, пра тое, што было гадоў 30—40 таму ў Княжыцах, не скажу, нічога не ведаю. А вось нядаўна, у пачатку сакавіка, тэлефануюць маёй Надзеі Пракоф'еўне суседзі, пытаюцца, ці купіла труну і калі пахаванне адбудзецца? А памёр жа хто? Ды Мішка Рудкоўскі! Гэта значыць я! — ускрыквае Міхаіл Яфімавіч і працягвае: — Сяджу, слухаю тэлефонную размову маёй жонкі з кімсьці з вясковых і не разумею — сон ці ява? І толькі потым зразумеў, што гэта не я, а мой старэйшы стрыечны брат памёр, цёзка мой поўны — Мішка Рудкоўскі. Та-а-ак, — працягвае Міхаіл Яфімавіч. — І прадчуванне ж было, хацеў напярэдадні да брата ў госці схадзіць, ды ногі так разбалеліся, што і не ўстаў, — уздыхнуў мой суразмоўца Міхаіл Рудкоўскі. — А ў дзень пахавання пастаяў я ля скрыжавання каля старога касцёла, паглядзеў здалёк на працэсію: так і развітаўся з братам...

Ірына САВОСІНА. Фота аўтара.
Магілёўскі раён.

Стыхія

ШКВАЛ!

Пяць раёнаў Гомельшчыны: Лоеўскі, Лельчыцкі, Мазырскі, Чачэрскі і Гомельскі пацярпелі ад навальніц, якія суправаджаліся парывамі шквалістага ветру ад 9 да 16 м/с. У Лоеўскім раёне на гадзіну аказаліся адключанымі ад электраэнергіі 20 населеных пунктаў. У самім Лоеве вецер пашкодзіў дах аднаго з дамоў і павыкарчоўваў шмат дрэў, у тым ліку і па трасе на Рэчыцу. На малочнатаварнай ферме КСУП «Ударнае», што ў Лельчыцкім раёне, пашкоджаны гаспадарчыя пабудовы: кароўнікі і дамкі для ўтрымання маладняку, разбурана 6 пралётаў бетоннай агароджы. Жывёла не пацярпела. У Мазыры 21 дрэва павалілася на праезную частку і лініі электраперадач. Стыхія пашкодзіла і 75 квадратных метраў чарапічнага даху на будынку аднаго з банкаў. 6 аўтамабіляў, пакінутых у дварах дамоў, таксама сталі ахвярамі паваленых дрэў. Бліжэй да вечара работы па добраўпарадкаванні дарог былі завершаныя. У Чачэрскім раёне ад моцнага ветру ў пасёлку Іванаўка ў выніку падзення дрэва была абарваная лінія электраперадач і пашкоджаны дах прыватнага дома. У вёсцы Бабічы абвалілася зернесушылка 1970 года пабудовы. Пацярпелых, на шчасце, няма.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

Праект дзяржпраграмы па развіцці меліярацыі на 2011—2015 гады распрацаваны ў Беларусі

Аб гэтым паведаміў журналістам **намеснік дырэктара дэпартамента па меліярацыі і воднай гаспадарцы Мінсельгасхарча Уладзімір ЯЎПАК**, перадае карэспандэнт **БЕЛТА**.

Праектам дзяржпраграмы прадугледжваецца правесці ў наступнай пяцігодцы рэканструкцыю меліярацыйных сістэм на плошчы каля 400 тыс. га. «Мы спадзяёмся, што ўсе запланаваныя аб'екты будуць аднаўлены да канца 2015 года і прыведзены ў рабочы стан», — падкрэсліў Уладзімір Яўпак. На выкананне праграмы спатрэбіцца Br4,5 трлн. Яна будзе фінансавацца за кошт рэспубліканскага бюджэту. Уладзімір Яўпак адзначыў, што на праграму па развіцці меліярацыі на 2006—2010 гады прадугледжвалася выдзяленне Br1,2 трлн. Праект праграмы па меліярацыі на 2011—2015 гады ўжо ўзгоднены з аблвыканкамамі і ўсімі зацікаўленымі ведамствамі — Мінпрыроды, Мінэканомікі, Мінфінам і Дзяржкамітэтам па маёмасці. Да канца чэрвеня ён будзе перададзены на разгляд ва ўрад.

БАЗА ЗВЕСТАК НЕСАПРАЎДНЫХ ДАКУМЕНТАЎ ПАЧАЛА ДЗЕЙНІЧАЦЬ У БЕЛАРУСКІХ ПУНКТАХ ПРОПУСКУ

Пра гэта БЕЛТА паведаміў начальнік прэс-цэнтра Дзяржаўнага пагранічнага камітэта Беларусі Аляксандр Цішчанка.

Паводле яго слоў, Дзяржпагранкамітэтам сумесна з зацікаўленымі ведамствамі завершана стварэнне такой базы і вызначаны парадак работы з ёй. У гэтым выпадку размова ідзе аб дакументах, што засведчваюць асобу і даюць права на перасячэнне мяжы, і прызнаны несапраўднымі. Як правіла, гэта раней украдзеныя або згубленыя дакументы. Пры гэтым з 1 чэрвеня пагранічнікі ў пунктах пропуску атрымалі права забіраць несапраўдныя дакументы (пашпарты, пасведчанні на права жыхарства, пашпарт марака і інш.) і накіроўваць іх у адпаведныя органы для спісання. «Сістэма нацэлена на навядзенне парадку ў гэтай сферы, выключэнне ўмоў для розных махінацый з дакументамі. Бо некаторыя часам хітруюць, заяўляюць, што дакумент, нібыта, укралі, і атрымліваюць другі пашпарт», — адзначыў Аляксандр Цішчанка. Ён таксама растлумачыў, што пры спробе перасячэння мяжы з дакументам, у якога скончыўся тэрмін дзеяння, яго забіраць не будуць. У гэтым выпадку ўладальнік такога дакумента проста не зможа выехаць за мяжу. Аляксандр Цішчанка расказаў, што ўжо 1 чэрвеня пагранічнікам давялося на практыцы прымяніць новаўвядзенне. У пункце пропуску на граніцы з Украінай у жанчыны забралі прад'яўлены пашпарт, які яна раней згубіла, але потым знайшла і не здала ва ўстаноўленым парадку. Несапраўдныя дакументы выяўлялі і ў перыяд доследнай эксплуатацыі сістэмы (але тады пагранічнікі абмяжоўваліся толькі папярэджаннем). Быў выпадак, калі мужчына прад'явіў несапраўдны дакумент, а калі яму аб гэтым паведамілі, ён дастаў з кішэні другі пашпарт.

ВЫБУХ ГАЗУ ЗНІШЧЫЎ ДЗІЦЯЧЫ САД

Выбухам газу, які адбыўся ў Кракаве ў ноч на 4 чэрвеня, цалкам разбураны будынак дзіцячага сада.

Камандуючы пажарнай вартай Кракава Рышард Гачол паведаміў, што абломкі сцен разляцеліся на некалькі дзясяткаў метраў. Даных аб ахвярах, паводле яго слоў, пакуль няма. На месцы здарэння працуюць пажарныя, высвятляюцца прычыны выбуху. Таксама выратавальнікі вядуць пошукі магчымых пацярпелых або загінулых падчас ЧП.

ШАШКІ

Пад рэдакцыяй майстра спорту Мікалая ГРУШЭЎСКАГА

«ПАГОДА Ў ДОМЕ»-7

У мінулых выпусках мы аб'явілі сёмы конкурс на прызы калектыву Свіслацкага прадпрыемства жыллёва-камунальнай гаспадаркі (кіраўнік Канстанцін Міхайлавіч БАРЭЛЬ) — з нормай першага спартыўнага разраду па шашках-64.

Будуць адзначаны пераможцы конкурсу, яго суддзя і каардынатар, а таксама лепшая рашальніца. А каб стаць першакласным рашальнікам, трэба быць пільнымі і не прапусціць выпадкі, калі будуць у пазіцыях пабочныя разгалінаванні альбо якія не развязваюцца.

Таму за ўказанне такіх істотных недахопаў налічваюцца прэміяльныя балы. Норма ж другога разраду — рашыць усе 24 заданні, падрыхтаваныя вядучым рубрыкі са сваёй практыкі, кожнае з якіх ацэньваецца ў адно ачко.

А цяпер падаём чарговыя з іх:

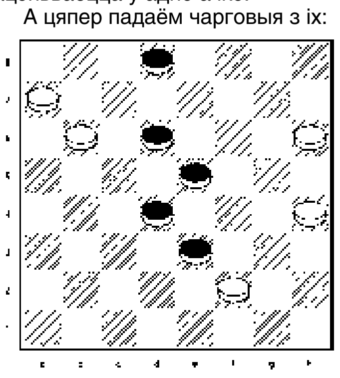

№ 5. **Белыя:** a7, b6, f2, h4, h6 (5). **Чорныя:** d4, d6, d8, e3, e5 (5).

№ 6. **Белыя:** b6, c7, d6, e5, f6, g5, h6 (7). **Чорныя:** a7, b4, e3, f8, g3, h2 (6).

Пашукайце пераможныя камбінацыі.

АЎТАРСКІ-11

Пачынаем гэты конкурс рашэнняў камбінацыйных сярэдніх праблем міжнароднага гросмайстра, чэмпіёна свету па складанні мініпраблем Уладзіміра Матуса (Масква) на яго прызы. Акрамя таго, ён — класіфікацыйны з нормай першага спартыўнага разраду па шашках-100. У ім усяго будзе не меней 16 заданняў. Вось першае з іх:

Белыя: 11, 19, 21, 23, 24, 25, 27, 29, 30, 31, 48 (11). **Чорныя:** 8, 9, 12, 13, 18, 22, 28, 32, 33, 36, 38, 40 (12). Выйгрыш.

БЛІЦ-54/5

Яго працягвае Аляксандр Шурпін (Клімавічы) сваёй новай задачай:

Белыя: 10, 11, 19, 20, 24, 39, 40, дамкі 42, 45, 48, 49 (11). **Чорныя:** 5, 7, 8, 9, 16, дамкі 2, 12 (7). Замкнуць простую чорных.

* * *

Тэрмін для адказаў традыцыйны — два тыдні. Накіроўвайце іх на адрас: **220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а, рэдакцыя газеты «Звязда», рубрыка «Шашкі».**

РАШЭННІ

Калі ласка, праверце свае рашэнні ранейшых заданняў.

Аўтарскі-10/15 (В. Шульга): g3 (f4) f8, a:g5 (d6) f6, h6 (g3) e3 (h2) g1x.

Мемарыяльны (П. Шклудаў, М. Грушэўскі): **№ 6** — bc7, ef8, h8, d4, b6, d6 (a7) c5 (f4/h4) f2x і **№ 7** — ef8, h8, d4, g3, b6, a1x.

Бліц-54/1 (Л. Вітошкін): 37, 44, 40, 9, 4 (12-18) 10 (24A) 19 (29) 2 (33) 7 (22) 16x. A(18-23) 15 (28) 4x.

«Бліскучае выступленне» (Петрула—Толчыкаў): 1. 3732? 1823! 2. 3212 2332 3. 3827 1318x.

ОАО «МИНСКИЙ ЗАВОД ОТОПИТЕЛЬНОГО ОБОРУДОВАНИЯ»
извещает акционеров о проведении внеочередного собрания акционеров **7 июля 2010 года в 16.00** по адресу: г. Минск, ул. Тимирязева, 29 – зал заседаний.

ПОВЕСТКА ДНЯ
внеочередного общего собрания акционеров открытого акционерного общества «Минский завод отопительного оборудования»:

1. Об увеличении уставного фонда Общества.
2. О внесении изменений в Устав Общества.
3. О приобретении Обществом выпущенных им акций.
4. Об оказании спонсорской помощи.

С материалами по вопросам повестки дня акционеры могут ознакомиться по указанному адресу (профком) с 1 по 7 июля 2010 г. с 10 до 16 часов.

Регистрация участников собрания будет проводиться с 15.00 до 15.45 в день и по месту проведения собрания на основании документа, удостоверяющего личность. Кроме того, представитель акционера должен иметь доверенность (руководитель юридического лица, являющегося акционером, – документы, подтверждающие его полномочия).

Список акционеров для регистрации участников собрания составлен по данным реестра акционеров на 1 июля 2010 г.

Наблюдательный совет
УНП 100008064. **ОАО «Минский завод отопительного оборудования»**

К сведению акционеров ОАО «Красный Октябрь»
С 27 мая 2010 года ведение реестра владельцев ценных бумаг ОАО «Красный Октябрь» осуществляет депозитарий ОАО «Сберегательный банк «Беларусбанк», расположенный по адресу: г. Витебск, ул. Ленина, 10б.
УНП 300003144

ПЕРАЛІК ТАВАРАЎ ДЛЯ ЛЬГОТНАГА СПАЖЫВЕЦКАГА КРЭДЫТАВАННЯ ПАШЫРАНЫ Ў БЕЛАРУСІ

Урад Беларусі зацвердзіў новы пералік тавараў, для набыцця якіх грамадзянам прадастаўляюцца льготныя крэдыты. Адпаведнае рашэнне змяшчаецца ў пастанове Савета Міністраў № 842 ад 2 чэрвеня 2010 года, якой унесены змяненні і дапаўненні ў пастанову Савета Міністраў ад 1 жніўня 2009 года № 1010. Аб гэтым карэспандэнту **БЕЛТА** паведамілі ў Апараце Саўміна.

Пералік тавараў, пры куплі якіх беларускія грамадзяне змогуць выкарыстаць ільготныя крэдыты, уключае шырокі асартымент прадукцыі айчыннай вытворчасці. У прыватнасці, гэта бытавая тэхніка: тэлевізары, DVD-прайгравальнікі, прыстаўкі лічбавага наземнага тэлебачання, пыласосы і мікрахвалевыя печы, маніторы, халадзільнікі і маразільнікі, электра- і газавыя пліты.

На льготным крэдыце можна набыць таксама пральныя машыны, кухонныя машыны, посуд фарфора-фаянсавы. У пералік уключаны абагравальныя катлы і электраводанагравальнікі беларускай вытворчасці.

Ільготнае крэдытаванне прадугледжана і пры рэалізацыі дываноў і дывановых вырабаў, а таксама мэблі і шпалераў айчыннай вытворчасці, дрэваапрацоўчых станкоў.

Акрамя таго, грамадзяне змогуць выкарыстаць ільготныя крэдыты пры куплі тэхнікі: міні-трактароў, мапедаў і матацыклаў, мотаблокаў, прычэпаў.

З прыцягненнем ільготнага крэдыту таксама можна набыць дзвярныя і аконныя блокі, гіпсакардонныя вырабы, дошкі для падлогі, ДСП (у тым ліку ламініраваныя), жалезабетонныя і бетонныя вырабы, вырабы сантэхкерамікі, пячную і дэкаратыўную кафлю, дахавыя матэрыялы, піламатэрыялы, керамічную плітку, паганажныя вырабы, сухія будаўнічыя сумесі, шкло, сценавыя будаўнічыя матэрыялы, паліўныя брыкеты, клееную фанеру, цэмент, электрарадыятары і іншыя прадметы.

Па такой жа схеме магчыма купля касцюмаў і абутку многіх айчынных прадпрыемстваў лёгкай прамысловасці, адзення і галаўных убораў з натуральнага футра, паліто, паўпаліто, плашчоў, куртак.

Нагадаем, у адпаведнасці з указам № 152 «Аб унясенні змяненняў ва Указ Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 6 ліпеня 2009 г. № 371» усім жадаючым грамадзянам Беларусі ў 2009—2010 гадах прадастаўляюцца крэдыты тэрмінам да трох гадоў з выплатай 10 працэнтаў гадавых на спажывецкія патрэбы для набыцця нехарчовых груп тавараў працяглага выкарыстання. Сума крэдыту не можа перасягаць 300 базавых велічынь, устаноўленых на дату заключэння дагавора (цяпер — Br10,5 млн).

Атрымаць такія крэдыты можна ў Беларусбанку, Белаграпрамбанку, Белінвестбанку і БПБ-Банку.

Для разгляду пытання аб выдачы льготнага спажывецкага крэдыту грамадзянін прадастаўляе ў банк пісьмовую заяву з пазначэннем звестак аб раней прадастаўленых ільготных спажывецкіх крэдытах пры іх наяўнасці. Да яе прыкладаецца копія дакумента, які засведчвае асобу, з прад'яўленнем арыгінала такога дакумента; дакументы, неабходныя для ацэнкі крэдытаздольнасці заяўніка; дакументы з улікам вызначанага банкам спосабу забеспячэння выканання абавязацельстваў па льготнаму спажывецкаму крэдыту.

Паводле даных на пачатак красавіка 2010 года, беларускія банкі выдалі Br21,5 млрд ільготных спажывецкіх крэдытаў насельніцтву.

ЖЫХАРЫ МАСКОЎСКАГА РАЁНА СТАЛІ ЧАСЦЕЙ МЯНЯЦЬ ПРОЗВІШЧЫ

У загсе Маскоўскага раёна за пяць месяцаў гэтага года зарэгістраваны 105 выпадкаў перамены прозвішчаў, імёнаў і імёнаў па бацьку. Гэта больш чым у паўтара раза больей у параўнанні з аналагічным перыядам 2009 года. Пра гэта паведаміла начальнік аддзела ЗАГС адміністрацыі Маскоўскага раёна Наталля Філімонава. Рост адбыўся ў асноўным за кошт маладых, якія адразу пасля вяселля адпраўляюцца ў замежнае падарожжа. Білет, страхоўка звычайна набыты загадзя і аформлены на дзявочае прозвішча. Таму пры рэгістрацыі шлюбу нявеста пакідае сваё прозвішча, каб не мяняць пашпарт. А вярнуўшыся на радзіму, спяшаецца ў загс, каб узяць прозвішча мужа, патлумачыла Наталля Філімонава. Выпадкі ж перамены прозвішча або імені з-за немілагучнасці складае ўсяго пяць працэнтаў ад агульнай колькасці. Нямала паступае і заяў ад жанчын, якія пасля разводу хочуць вярнуць дашлюбнае прозвішча або наадварот — пасля сумесна пражытых гадоў узяць прозвішча мужа. Начальнік аддзела ЗАГС таксама расказала, што за студзень—май гэтага года ў Маскоўскім раёне зарэгістравана 556 шлюбаў і выдадзена 1313 пасведчанняў аб нараджэнні. Гэтыя паказчыкі засталіся на ўзроўні мінулага года. Самымі папулярнымі імёнамі для нованароджаных сталі Дар'я, Настасся, Марыя, Іван, Мікіта, Арцём. У ліку рэдкіх і незвычайных — Мар'яна, Амелія, Меліса, Рэната, Серафім, Гардзей, Ігнат, Лаўр, Леў. А аднаго хлопчыка бацькі вырашылі назваць Нілкант.

Святлана ФРАЛЯНКОВА, «Мінск-Навіны».

На мінскіх могілках устанаўліваюць міні-калумбарыі

На мінскіх могілках новая тэндэнцыя: на старых магілах унутры агароджы ставяць невялікія калумбарыі на 6—8 ячэек. Атрымліваюцца сямейныя пахаванні.

Як паведаміў **дырэктар УП «Спецкамбінат камунальна-бытавога абслугоўвання» Мікалай РАКЕВІЧ**, такія міні-калумбарыі ёсць на Кальварыйскіх могілках, Усходніх, Паўночных — усяго іх каля 30.

Вырашыць праблему дэфіцыту свабодных зямель для стварэння новых могілак дапаможа толькі крэміраванне: «У Германіі, Польшчы крэміруюць да 70 працэнтаў памерлых, у Расіі — больш за 60 працэнтаў. Мы таксама прыйдзем да гэтага. Тым больш што урны з прахам можна пахаваць ва ўжо існуючыя магілы на любых могілках. На Усходніх летась пабудавалі калумбарную сцяну на 120 тысяч ячэек». Сёння крэміруюць каля 33 працэнтаў памерлых мінчан.

Сёлета на могілках у Калодзішчах і Міханавічах будуць устаноўленыя інфармацыйныя тэрміналы, а да 2013 года яны з'явяцца на Паўночных і Чыжоўскіх. «На нашым прадпрыемстве ствараецца электронная база звестак аб нябожчыках і месцах іх пахавання, — паведаміў Мікалай Ракевіч. — У яе ўжо ўведзены звесткі пра ўсіх, хто пахаваны на Усходніх, Заходніх і Ваенных могілках. Тут устаноўлены інфармацыйныя тэрміналы па пошуку пахаванняў. Дастаткова набраць прозвішча і ініцыялы памерлага — і на маніторы высвечваецца нумар участка магілы і схема маршруту. Такая праца вядзецца і на іншых буйных могілках. Да іх адміністрацыйна прымацаваныя невялікія. Таму ў тэрміналах будуць змяшчацца звесткі аб пахаваных на ўсіх 23 могілках, што знаходзяцца ў распараджэнні «Спецкамбіната КБА», незалежна ад таго, магіла гэта ці урна з прахам».

Аляксандр ФІЛІПОВІЧ, «Мінск-Навіны».

ІТАЛЬЯНКАМ ЗАПЛАЦЯЦЬ ЗА АДМАЎЛЕННЕ АД АБОРТАЎ

Малазабяспечаным цяжарным жыхаркам паўночнаітальянскай вобласці Ламбардыя пачнуць прапаноўваць грашовыя выплаты за адмаўленне ад абортаў, паведамляе ВВС.

Сума выплат жанчынам, якія перадумалі рабіць аборт, складзе 4,5 тысячы еўра, якія будуць выплачвацца на працягу 18 месяцаў (па 250 у месяц). Каб атрымаць грошы, італьянкам давядзецца прад'явіць дакументы, якія пацвярджаюць цяжкае матэрыяльнае становішча.

Ініцыятыву абласнога кіраўніка прадказальна падтрымалі арганізацыі, якія змагаюцца з абортамі, і Рымская каталіцкая царква. Крытыкі новаўвядзення назвалі яго «прапагандай», а таксама «кароткачасовай кампенсацыяй за пажыццёвую адказнасць». Аборты ў Італіі афіцыйна дазволена праводзіць з 1978 года.

Інфарм-укол

НАЧНЫ СОН ДЗЁННЫМ НЕ ЗАМЕНІШ

Некалькі карысных падказак псіхолага 23-й гарадской дзіцячай паліклінікі г. Мінска, Медыцынскага моладзевага цэнтра «Поспех» Веранікі СТОГАВАЙ дапамогуць пераадолець бяссонніцу тым, хто стаміўся з ёю змагацца.

1. Прачынайцеся ў адзін і той жа час. Прычым як у будныя, так і ў выхадныя дні. Трэба прывучыць арганізм абуджацца ў пэўны час.
2. Не ўжывайце стымулятары: кафеін, нікацін, алкаголь. Сюды ж адносяцца пэўныя медпрэпараты, такія як тэафілін, бэта-аганіст (звычайна ў выглядзе інгалятара). Эфект кафеіну можа доўжыцца да 24 гадзін, таму яго ўжыванне безумоўна ўплывае на сон. Кафеін не толькі перашкаджае заснуць, але і спрыяе частаму абуджэнню. Алкаголь валодае седатыўным дзеяннем у першыя гадзіны прыёму, але потым можа прыводзіць да частых абуджэнняў, пасля якіх не ўдаецца заснуць.
3. Не спіце днём. Вельмі важна наладзіць рэжым засынання з надыходам цемры. Часты дзённы сон можа паўплываць на якасць начнога сну. Карысным можа быць хіба кароткі, 20-хвілінны, дзённы сон, і тое, калі ён не перашкаджае заснуць ноччу.
4. Рэгулярна займайцеся спортам. Такія фізічныя нагрузкі паляпшаюць якасць і працягласць сну. Але заняткі спортам непасрэдна перад сном могуць узбуджаць, што перашкодзіць засынанню. Практыкаванні трэба завяршыць па меншай меры за 3 гадзіны да сну.
5. Пакіньце ложак сну. Ложак прызначаны для сну і заняткаў сэксам, і больш ні для чаго. Калі вы пакутуеце ад бяссонніцы, не вучыцеся, не размаўляйце па тэлефоне, не чытайце, не глядзіце тэлевізар, не слухайце радыё, калі знаходзіцеся ў ложку. Усе гэтыя віды актыўнасці павышаюць актыўнасць і не спрыяюць сну.
6. Не піце і не ешце перад тым, як легчы ў ложак. Вячэра або перакус непасрэдна перад сном актывізуюць стрававальную сістэму і перашкаджаюць заснуць. Калі вы пакутуеце ад страўнікава-страваводнага рэфлексу або пякоткі, вам тым больш важна пазбягаць ежы і піцця перад сном.
7. Стварайце камфортныя ўмовы для сну. Тэмпература, асвятленне і шумы павінны знаходзіцца пад кантролем і спрыяць здароваму сну. Ложак і падушка павінны быць зручнымі. Жывёлы не павінны спаць з гаспадарамі.
8. Пакіньце перажыванні за парогам спальні. Не думайце пра будучыню і не ўзгадвайце мінулае, калі спрабуеце заснуць. Знайдзіце для гэтага іншы час.
9. Скараціце стрэс. Існуе мноства спосабаў рэлаксацыі і метадаў па скарачэнні стрэсу, якія дапамогуць расслабіць цела і розум перад сном. Напрыклад, мышачная рэлаксацыя, тэхнікі глыбокага дыхання, медытацыя і інш.
10. Звярніцеся да псіхолага. Кагнітыўная тэрапія дапамагае людзям, якія пакутуюць ад бяссонніцы, вызначыць і адкарэктаваць непатрэбныя думкі і погляды, якія перашкаджаюць заснуць.

Святлана БАРЫСЕНКА.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ТОРГОВ

Открытое акционерное общество «Могилевский завод искусственного волокна» проводит повторный открытый аукцион по продаже неиспользуемого оборудования

Аукцион состоится 22 июня 2010 года в 14.00 по адресу: г. Могилев, ул. Челюскинцев, 105.
Продавец и организатор аукциона: ОАО «Могилевский завод искусственного волокна», г. Могилев, ул. Челюскинцев, 105, контактный телефон (8 0222) 29 75 13.

№ лота	Наименование	Год выпуска	Начальная цена с НДС, руб.	Сумма задатка с НДС, руб.
1	Бобинорезательная машина для продольного разрезания рулонов FSL-B1300E	1999	**20 517 281**	2 051 728
2	Машина бобинорезательная МРБ	2000	**40 303 274**	4 030 327
3	Волокноизмельчительная машина ВИРМ-1,8	1992	**24 000 000**	2 400 000
4	Емкость V=1м³. Е-70000140000СБ	1989	**6 200 000**	620 000
5	Емкость V=1м³. Е-70000140000СБ	1989	**6 200 000**	620 000
6	Смеситель ЗШ1000В	1992	**57 000 000**	5 700 000
7	Смеситель ЗШ-1000	1993	**57 000 000**	5 700 000

Объекты расположены по адресу: г. Могилев, ул. Челюскинцев, 105.

Заявителю для участия в аукционе необходимо в срок, указанный в извещении, внести задаток, заключить соглашение о правах и обязанностях сторон, а также представить необходимый пакет документов в соответствии с действующим законодательством.

Задатки перечисляются не позднее 21 июня 2010 года на счет ОАО «Могилевский ЗИВ»: р/с 3012110491015 в Могилевском региональном отделении ОАО «Белвнешэкономбанк» код 202, УНН 790133562, ОКПО 291562437000.

Заявки принимаются ежедневно в рабочие дни с 9 до 17 часов по адресу: г. Могилев, ул. Челюскинцев, 105, ОАО «Могилевский ЗИВ», каб. 315.

Последний день подачи заявок: **21 июня 2010 года до 17.00.** Заключительная регистрация участников аукциона состоится **22 июня 2010 года с 13.30 до 14.00** в зале заседания ОАО «Могилевский ЗИВ».

Всем желающим предоставляется возможность предварительного ознакомления с объектами аукциона.

Победителем признается участник, предложивший наибольшую цену.

Продавец имеет право снять предмет аукциона с торгов не позднее 3-х дней до его проведения, о чем извещаются участники.

Срок заключения договора – не позднее 15 рабочих дней с момента подписания сторонами протокола о результатах проведения торгов.

Задаток засчитывается в счет оплаты приобретенного объекта. Победитель аукциона в течение 5 рабочих дней, после проведения торгов, возмещает фактические затраты на организацию и проведение аукциона, в том числе расходы, связанные с изготовлением документации, необходимой для его проведения. Демонтаж оборудования проводится за счет покупателя и в стоимость объектов не включается.

Вулічнае сачыненне на Коласаву тэму

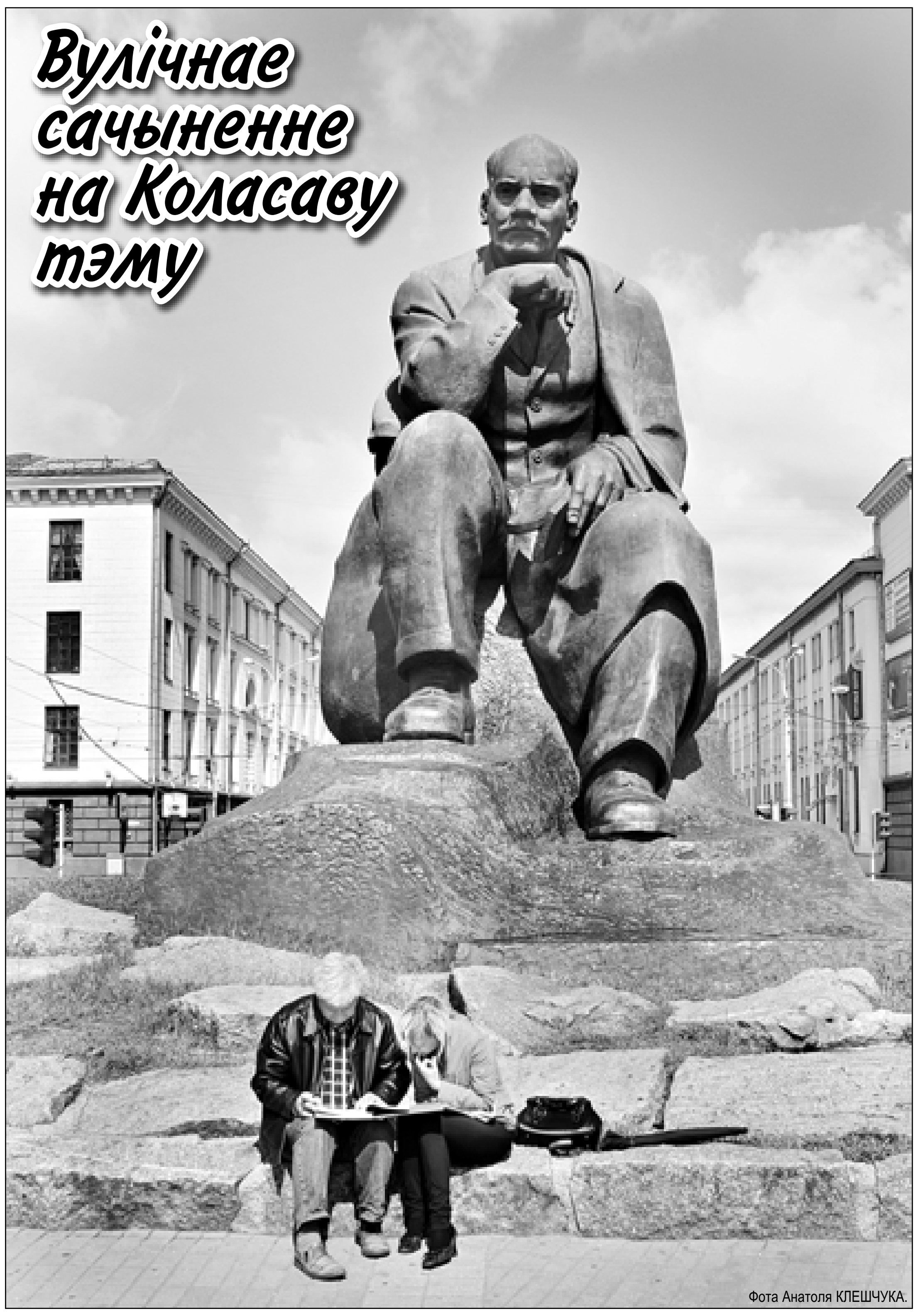

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Ёсць меркаванне

«Дзесяць» — пішам, а «пяць» — трымаем у галаве?

Сутыкаючыся штодзень з ацэнкай ведаў вучняў і прымяненнем крытэрыяў ацэнкі ведаў на практыцы, пачынаеш сумнявацца, а ці кожная работа вучня, ці кожны вусны адказ павінны ацэньвацца па дзесяцібальнай шкале?! Ці магчыма гэта на практыцы? Так, безумоўна, але пры адной умове, што гэта — камп'ютарнае тэсціраванне. А ў астатніх выпадках? Дапусцім, я праводжу апытанне вучня. Пытанне або заданне павінна ацэньвацца па дзесяцібальнай шкале. Калі я апытваю аднаго вучня — тут яшчэ неяк можна без паперкі ўсачыць ход думак вучня і яго адказ. А калі ў мяне франтальнае апытанне? На кожнае такое апытанне я павінен рыхтаваць шпаргалку?! Апошнім часам усё часцей сумняваюся — «сем» трэба было ставіць або «шэсць», «сем» або «восем», «дзевяць» або «дзесяць». Пры такой шчыльнай і насычанай праграме вельмі складана за кароткі прамежак часу, які доўжыцца ўрок, ацаніць веды вучняў па дзесяцібальнай шкале. Кожнае апытанне вучня фактычна ператвараецца ў экзамен. Часам 10 крытэрыяў ніяк не «ўкладваюцца» ва ўрок. Можа рана мы перайшлі на гэту сістэму, бо яна сябе не апраўдвае? Увогуле, у ацэнцы ведаў вучняў, калі іх апытвае настаўнік, вельмі шмат суб'ектыўнасці. Чаму ў 90 выпадках са 100, калі мяняюцца настаўнікі, змяняюцца і адзнакі ў вучняў? Асабліва часта гэта назіраецца пры пераходзе вучняў з пачатковай школы ў сярэдняе звяно, калі мы «страчваем» адразу да паловы выдатнікаў. А параўнайце вынікі цэнтралізаванага тэсціравання і адзнакі ў атэстатах?! Разбежка, часам, даходзіць да 80 працэнтаў!!! А прадузятасць настаўнікаў?! Дзіця прывозіць дыпломы з міжнародных конкурсаў па рускай мове, а ў яго ўсяго 8 балаў за чвэрць! Другі вучань з'яўляецца прызёрам вобласці па лёгкай атлетыцы, аднак па фізкультуры ў яго толькі «дзявятка»! Трэці — мае першае месца ў вобласці па фізіцы, а настаўнік яму выводзіць за чвэрць 9 балаў! Я такіх прыкладаў магу прывесці шмат. Дзеці не разумеюць, чаму яны дабіваюцца высокіх вынікаў на алімпіядах, конкурсах і спаборніцтвах, а ў іх стаіць адзнака ніжэйшая, чым у аднакласнікаў па тым жа прадмеце! Як гэта патлумачыць дзіцяці і бацькам?

А пра рэпетытарства я ўвогуле маўчу! Калі рэпетытарствам займаецца настаўнік, які вядзе ў дзіцяці гэты прадмет у школе, то бацькам варта падумаць пра якасць «высокіх» адзнак свайго дзіцяці. Не выключана, што настаўнік апраўдвае перад бацькамі высокімі школьнымі адзнакамі свае аплатныя заняткі...

Усе добра памятаюць, што калі школа пераходзіла на дзесяцібальную ацэнку ведаў вучняў, было вельмі шмат спрэчак. Упэўнены, што дастаткова было «ўзаконіць» 1 і 2 балы і многія праблемы былі б вырашаны. Вучняў трэба выпускаць са школы з тымі адзнакамі, якія яны заслугоўваюць, а не вызначаць «планку», да якой не адзін дзясятак вучняў «цягнуць за вушы». Ці я не маю рацыі?

Анатоль САФОНАЎ.

НА «ФЛАТЫЛІІ СВЕТУ» ЗНАЙШЛІ НАЙМІТАЎ

Міністэрства абароны Ізраіля заявіла пра тое, што сярод забітых актывістаў «флатыліі свету» не было выпадковых ахвяр, паколькі ізраільскім вайскоўцам супрацьстаялі 50 добра падрыхтаваных узброеных наймітаў.

Найміты са зброяй знаходзіліся на турэцкім судне «Мармара», якое ўзначальваў марскі гуманітарны канвой, што накіроўваўся ў сектар Газа, і былі гатовыя ў любы момант даць адпор ізраільскім дэсантнікам. У наймітаў не было ніякіх дакументаў, аднак у кожнага пры сабе меліся канверты з 10 тысячамі долараў, якія былі выяўленыя і канфіскаваныя ў іх пры затрыманні. Намеснік міністра абароны Ізраіля Матан Вільнаі заявіў, што «ўсе дзевяць загінулых у сутыкненнях з ізраільскімі дэсантнікамі актыўна прымалі ў гэтым удзел». «Сярод загінулых не было невінаватых», — упэўнены намеснік кіраўніка ізраільскага абароннага ведамства.

Тым часам ліванскі журналіст тэлеканала «Аль-Джазіра» Андрэ абу-Халіль, які знаходзіўся на борце флагмана «флатыліі свету», заявіў пра тое, што ўдзельнікі гуманітарнага канвою першымі напалі на ізраільскіх салдатаў. Паводле яго слоў, гуманітарныя актывісты наўмысна паранілі і захапілі ў закладнікі чацвярых ізраільскіх вайскоўцаў з першай дэсантнай групы, схаваўшы іх у труме. У той жа час ён катэгарычна аспрэчыў інфармацыю пра тое, што члены флатыліі пачалі страляць па ізраільцянах першымі.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ТОРГОВ

Открытое акционерное общество «Могилевский завод искусственного волокна» проводит открытый аукцион по продаже недвижимости

Аукцион состоится 8 июля 2010 года в 14.00 по адресу: г. Могилев, ул. Челюскинцев, 105.
Продавец и организатор аукциона: ОАО «Могилевский завод искусственного волокна», г. Могилев, ул. Челюскинцев, 105, контактный телефон (8 0222) 29 75 13.

№ лота	Наименование объекта	Краткая характеристика	Начальная цена продажи, руб., с НДС	Сумма задатка, руб.
1	Здание склада каустика	Общая площадь 199,3 м², отдельно стоящее, кирпичное, одноэтажное, две рампы, подъезд – авто- и железная дорога. Земельный участок с кадастровым номером 740100000003005144 площадью 0,0554 га.	35 000 000	3 500 000
2	Здание склада СУ-57	Общая площадь 373,4 м², кирпичное, отдельно стоящее, одноэтажное, 2 рампы, подъезд – автодорога. Земельный участок с кадастровым номером 740100000003005206 площадью 0,2168 га.	105 000 000	10 500 000

Объекты расположены по адресу: г. Могилев, ул. Челюскинцев, 105.

Земельные участки расположены в водоохранной зоне р. Днепр, в которой устанавливается специальный режим хозяйственной деятельности, которая должна осуществляться с соблюдением мероприятий, предотвращающих загрязнение, засорение и истощение вод.

Заявителю для участия в аукционе необходимо в срок, указанный в извещении, внести задаток, заключить соглашение о правах и обязанностях сторон, а также представить необходимый пакет документов в соответствии с действующим законодательством.

Задаток перечисляется не позднее 7 июля 2010 года на счет ОАО «Могилевский ЗИВ»: р/с 3012110491015 в Могилевском региональном отделении ОАО «Белвнешэкономбанк» код 202, УНН 790133562, ОКПО 291562437000.

Заявки принимаются ежедневно в рабочие дни с 9 до 17 часов по адресу: г. Могилев, ул. Челюскинцев, 105, ОАО «Могилевский ЗИВ», каб. 315.

Последний день подачи заявок: **7 июля 2010 года до 17.00.** Заключительная регистрация участников аукциона состоится **8 июля 2010 года с 13.30 до 14.00** в зале заседания ОАО «Могилевский ЗИВ».

Всем желающим предоставляется возможность предварительного ознакомления с объектами аукциона.

Победителем признается участник, предложивший наибольшую цену.

Продавец имеет право снять предмет аукциона с торгов не позднее 3-х дней до его проведения, о чем извещаются участники.

Срок заключения договора – не позднее 15 рабочих дней с момента подписания сторонами протокола о результатах проведения торгов.

Задаток засчитывается в счет оплаты приобретенного объекта. Победитель аукциона в течение 5 рабочих дней, после проведения торгов, возмещает фактические затраты на организацию и проведение аукциона, в том числе расходы, связанные с изготовлением документации, необходимой для его проведения.

Краіна здароўя
Выпуск № 21 (190)

ДА ПЕРШАЙ ЗМЕНЫ ГАТОВЫЯ!

Летнія лагеры прынялі школьнікаў з усёй краіны

Урачыстае адкрыццё аздараўленчага лагера «Лідар» адбылося ў Цэнтры пазашкольнай работы «Маяк» сталічнага Ленінскага раёна. На свята былі запрошаныя дзяўчаты і хлопцы з 25 лагераў, арганізаваных на базе сярэдніх школ раёна. Для юных удзельнікаў, узрост якіх з 6 да 13 гадоў, аддзелам ДАІ Ленінскага РУУС былі падрыхтаваныя віктарыны і конкурсы па бяспецы дарожнага руху «Веласіпедыст», «Я малюю на асфальце», а таксама святочны канцэрт і розныя сюрпрызы.

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

САА3 АДМОВІЛАСЯ ПРЫЗНАЦЬ ЗАВЯРШЭННЕ ПАНДЭМІІ ГРЫПУ H1N1

Сусветная арганізацыя аховы здароўя (САА3) адмовілася прызнаць завяршэнне пандэміі грыпу H1N1, паведамляе AP. Пасля кансультацый з незалежнымі экспертамі кіраўніцтва САА3 вырашыла не зніжаць максімальны, шосты ўзровень эпідэмічнай небяспекі інфекцыі. Згодна з заключэннем камісіі, САА3 варта прадоўжыць маніторынг захваральнасці на грып H1N1, а таксама правядзенне мерапрыемстваў па прафілактыцы інфекцыі. Генеральны дырэктар САА3 Маргарэт Чэн адзначыла, што паводле прагнозаў экспертаў, распаўсюджванне грыпу H1N1 прадоўжыцца. САА3 аб'явіла аб павышэнні пагрозы пандэміі грыпу да максімальнага, шостага ўзроўню, і афіцыйна прызнала пачатак пандэміі ў чэрвені 2009 года. Паводле апошніх звестак арганізацыі, лабараторна пацверджаны больш як 18 тысяч лятальных выпадкаў інфекцыі. Да гэтага САА3 аб'яўляла аб пандэміі грыпу ў 1968 годзе. Тады пандэмія прывяла да гібелі больш за мільён людзей ва ўсім свеце.

Прыміце да ведама

Імбір супраць укалыхвання

Часта людзі і не падазраюць, што схільныя да марской ці паветранай хваробы, і толькі ступіўшы на палубу цеплахода або сеўшы ў самалёт, яны раптам пачынаюць на сабе зведваць сімптомы ўкалыхвання. Яно можа суправаджацца выражанай бледнасцю, галавакружэннем, з'яўленнем халоднага поту, дыскамфортам у страўніку, павышаным слінааддзяленнем, млоснасцю, ванітамі. Прычына з'яўлення гэтых сімптомаў у тым, што арганізм чалавека «атрымлівае супярэчлівую інфармацыю» ад сваіх вачэй і ўнутранага вуха, якое адказвае за раўнавагу. Укалыханне — адна з прыкметаў слабасці вестыбулярнага апарату.

Як жа папярэдзіць укалыханне?

Людзям, схільным да марской хваробы, перад будучай паездкай не варта пераядаць, трэба толькі крыху перакусіць прыкладна за паўтары-дзве гадзіны да ад'езду. Пры гэтым неабходна выключыць вострую, вэнджаную і тлустую ежу. Не лепшым выбарам будуць і малочныя прадукты, а таксама газаваныя напоі. Алкаголь і тытунь не ўратуюць, а толькі ўзмоцняць млоснасць і галаўны боль, таму ад іх перад паездкай таксама варта адмовіцца ў абавязковым парадку.

Калі ў вас наперадзе падарожжа на цеплаходзе, а вы ведаеце пра тое, што дрэнна пераносіце гайданку, то пастарайцеся заказаць каюту ў цэнтральнай яго частцы; у аўтамабілі займіце пярэдняе сядзенне; у самалёце лепш знаходзіцца ў той частцы, якая размешчана паміж крыламі.

Старайцеся падчас падарожжа адцягнуць сябе ад непрыемных адчуванняў, не варта насцярожана сядзець і чакаць кожную хвіліну, што «вось-вось пачнецца...». Можна, напрыклад, шукаць вачыма лінію гарызонта або глядзець на новыя месцы, якія «прабягаюць» перад вашымі вачыма. За дарогай лепш назіраць праз лабавое шкло, а не праз бакавое. Калі вы адчулі, што вас пачынае ўкалыхваць, то папрасіце спыніць машыну і выйдзіце на свежае паветра, каб падыхаць ім, у крайнім выпадку, адчыніце хоць бы акно.

У некаторых выпадках змагацца з укалыхваннем можа дапамагчы глыбокае і рытмічнае дыханне. Для гэтага трэба рабіць глыбокі ўдых і выдых, рытм якіх павінен складаць прыкладна 10 разоў у хвіліну.

Непрыемныя адчуванні адступаюць або працякаюць у менш цяжкай форме, калі час ад часу вы будзеце абціраць твар і вобласць шыі халоднай вадой.

Калі ёсць магчымасць, то часцей прымайце халаднаваты душ.

Калі ў вас наперадзе доўгае падарожжа, можна запасціся такімі «памагатымі», якія здольныя палегчыць ваш стан. Гаворка ідзе пра лімон (пры ўкалыхванні рэкамендуецца смактаць невялікі яго скрылік), мятныя або кіслыя фруктовыя (лімон, ананас) ледзянцы, шчаўевую кіслату (пры недамаганні прымайце яе ўнутр у невялікай колькасці) або пра розныя вострыя прыправы. Тут можа дапамагчы пах імбіру. Для гэтага трэба капнуць на насоўку 2—3 кроплі імбірнага алею і паднесці да носа на некалькі хвілін, робячы пры гэтым глыбокія ўдыхі.

Каб асвяжыць паветра ў каюце або ў салоне аўтамабіля, пакіньце адкрытым флакон з алеем лаванды. Гэты водар дапамагае змагацца з падступаючай млоснасцю.

У аптэках можна набыць розныя медыкаментозныя прэпараты ад укалыхвання, а таксама гамеапатычныя сродкі.

Пры ўкалыхванні карысная і фітатэрапія: вазьміце 4 часткі кветак рамонку аптэчнага, 3 часткі карэнішча валяр'яну, такую ж колькасць лісця мяты перцавай і ўсё змяшайце. Заварыце 1 ст. лыжку атрыманай сумесі ў шклянцы з кіпенем, накрыйце і настойвайце 30 хвілін, пасля чаго працадзіце. Гэты травяны настой трэба прыняць перад дарогай (адну шклянку), а падчас паездкі піце яго па паўшклянкі два разы на дзень.

Яшчэ адна парада: заўсёды выходзьце з дома загадзя. На той выпадак, каб, адчуўшы набліжэнне млосці, галавакружэння, слабасці (гэтыя сімптомы ўкалыхвання асабліва рэзка праяўляюцца ў духаце і таўкатні), вы маглі выйсці з салона аўтобуса або вагона метро і не спяшаючыся прайсці частку шляху пешшу.

Эфектыўны сродак супраць укалыхвання — рэгулярныя заняткі гімнастыкай, а таксама спартыўныя гульні, плаванне і танцы (у асноўным, бальныя). У дадатак да гэтага карысна рабіць рэзкія нахілы (назад, наперад, налева, направа) і павароты галавой. Калі вам гэта па сілах, то рабіце кулькі, пераваροты на перакладзіне, стойкі на руках — усё гэта цудоўная трэніроўка для вестыбулярнага апарату. Калі ж вы па нейкіх прычынах або з-за свайго ўзросту не можаце выконваць такія складаныя практыкаванні, то для пасіўнай трэніроўкі вы можаце выкарыстоўваць арэлі, каруселі або гамак. Дарэчы, гушкаючы немаўля на руках, мы тым самым стымулюем вестыбулярны апарат дзіцяці. Класічныя забавы накшталт «Паехалі, паехалі па грыбы, па арэхі, у ямку бух!», калі дзіця спачатку гушкаюць на каленях, а потым рэзка апускаюць уніз — ні што іншае, як яшчэ адна разнавіднасць трэніроўкі вестыбулярнага апарату.

Могилевское городское коммунальное унитарное специализированное автопредприятие объявляет открытый конкурс. Предмет закупки:

— бульдозер в количестве 1 единицы.

Предложения принимаются до 16.00 07.07.2010 г. по адресу: 212013, г. Могилев, Гомельское шоссе, 58А.

Справки по тел./факс: 8 0222 47 97 84, 46 14 07.

ИЗВЕЩЕНИЕ
о проведении конкурса по выбору других, кроме государства, учредителей открытого акционерного общества, создаваемого в процессе приватизации предприятия районной коммунальной собственности

1. Полное и сокращенное наименование организации, ее местонахождение: коммунальное унитарное производственно-торговое предприятие «Аксамит М» (УП «Аксамит М»), г. Молодечно, ул. Космонавтов, 13.

2. Основной вид деятельности: производство готовых текстильных изделий, кроме одежды; производство спецодежды; производство верхней одежды.

3. Предполагаемый размер уставного фонда создаваемого ОАО — 2231,0 млн руб.

Доля государства в уставном фонде создаваемого ОАО — 45,0 %.

Доля других учредителей в уставном фонде создаваемого ОАО — 55,0 %.

4. Условия конкурса:

4.1. сохранение рабочих мест и профиля организации;

4.2. обеспечение загрузки действующих мощностей предприятия заказами инвестора в течение 5 лет;

4.3. проведение технического переоснащения предприятия в течение 2 лет с объемом инвестиций 100,0 тыс. долл. США;

4.4. проведение ремонта административно-производственного корпуса в два этапа с объемом инвестиций 250,0 тыс. долл. США:

1 этап: ремонт фасада здания до 01.08.2011 г., ремонт системы тепло- и водоснабжения, замена окон на производственных участках до 01.10.2011 г.;

2 этап: устройство пожарной сигнализации, ремонт вентиляции, ремонт внутренних помещений — по 2013 г. включительно;

4.5. компьютеризация предприятия и оснащение современной оргтехникой, объем инвестиций 60,0 тыс. долл. США.

5. Срок подачи заявления на участие в конкурсе с прилагаемыми документами: до 22 июня 2010 года включительно, до 17.00.

6. Перечень документов, подаваемых для участия в конкурсе, — согласно требованиям пункта 11 Инструкции о порядке выбора других, кроме государства, учредителей открытых акционерных, создаваемых в процессе приватизации собственности Молодечненского района, утвержденной решением Молодечненского районного исполнительного комитета от 25 октября 2007 г. № 719 (Национальный реестр правовых актов Республики Беларусь, 2008 г., № 164, 9/11841).

7. Адрес, по которому осуществляется прием заявлений на участие в конкурсе с прилагаемыми документами: г. Молодечно, ул. Ясинского, 25, отдел экономики райисполкома.

8. Дата, время и место проведения конкурса: 8 июля 2010 года в 10.00, г. Молодечно, ул. Ясинского, 25, отдел экономики райисполкома.

9. Организатор конкурса: Молодечненский районный исполнительный комитет, г. Молодечно, ул. Виленская, 6.

10. Номера контактных телефонов организации и организатора конкурса: 8 0176 771314, 771532; 8 0176 730177, 77 20 24.

Дзіцячая тэма

«КАШЭЧЫ ПАДАРУНАК»

КАЛІ малое любіць жывёл, гэта, безумоўна, сведчыць пра яго цудоўныя душэўныя якасці. Аднак бацькам трэба быць пільнымі, паколькі бяздомныя сабака або кот могуць не толькі навучыць дзіця клапаціцца аб кімсьці, але і «падарыць» такое непрыемнае захворванне, як стрыгучы лішай.

З надыходам цяпла рызыка падхапіць стрыгучы лішай павялічваецца. Заразіцца можна ад хворых чалавека і жывёл, праз прадметы хатняга ўжытку. Пашкоджанню грыбком садзейнічаюць мікратраўмы скуры, парушэнні імунітэту. Медыкі таксама адзначаюць пачашчэнне захваральнасці на лішай сярод нованароджаных. Ёсць назіранні інфіцыравання праз дзіцячыя каляскі. Некаторыя бацькі пакідаюць іх на ноч на лесвічнай клетцы, чым карыстаюцца бяздомныя заражаныя каты (яны там спяць). Пасля гэтага ў калясцы могуць знаходзіцца адзінкавыя інфіцыраваныя валасы і лускавінкі жывёлы, непрыкметныя для чалавека, але ў выніку кантакту з імі адбываецца заражэнне дзіцяці.

Узбуджальнікі лішаю — грыбкі-дэрматафіты (даслоўна — які расце на скуры) — «любяць» цяпло і вільгаць, менавіта таму дзеці часцей хварэюць на лішай летам.

Ачагі пашкоджання з'яўляюцца на твары, грудзях, спіне, а таксама на валасістай частцы галавы. На скуры выступаюць плямы акруглай формы, якія спачатку лушчацца, а потым пакрываюцца скурачкамі. Як правіла, плямы не свярбяць, яны абсалютна не баляць, хоць сустракаюцца выпадкі, калі маленькія пацыенты скардзяцца на слабы сверб. У зоне пашкоджання валасы абламаныя на вышыні 4—8 мм і ствараецца ўражанне, што яны быццам «падстрыжаныя» лішаём. Пры гэтым можа павысіцца тэмпература, павялічваюцца лімфатычныя вузлы.

З моманту пападання грыбка на скуру да з'яўлення першых сімптомаў лішаю можа прайсці ад 5 да 15 дзён, а ў некаторых выпадках скрыты перыяд расцягваецца да месяца. Пажадана паказаць дзіця ўрачу-дэрматолагу адразу, як толькі заўважылі плямы на скуры. Ён зробіць саскроб з пашкоджанай паверхні скуры, правядзе агляд валасістай часткі галавы пад спецыяльнай лямпай і пад мікраскопам — і паставіць дыягназ.

Калі стрыгучы лішай не лячыць, плямы стануць больш буйнымі і яркімі, пасля на іх месцы ўтвараюцца рубцы і гнайнічкі, якія доўга не загойваюцца. Калі лячэнне ўвогуле не праводзілася, захворванне пераходзіць у хранічную форму. Да таго ж хворы чалавек будзе пастаянна небяспечным для навакольных як крыніца інфекцыі.

Самалячэннем лішаю займацца нельга!

Калі ў дзіцяці лішай, урачы рэкамендуюць утрымліваць скуру чыстай і сухой. Добра дзейнічаюць на ўзбуджальнікаў лішаю спецыяльныя супрацьгрыбковыя сродкі. Акрамя таго, існуе і вузкаспецыялізаванае мясцовае лячэнне стрыгучага лішаю, якое прызначае ўрач.

Варта адзначыць, што хворага з моманту выяўлення ў яго стрыгучага лішаю да поўнага вылячэння неабходна ізаляваць ад іншых людзей, а ўсіх тых, хто быў з ім у кантакце, агледзець на наяўнасць інфекцыі.

Паколькі грыбок устойлівы ў знешнім асяродку, у доме трэба захоўваць чысціню. Рэчы хворага пракіпяціце, а дываны і дывановыя накідкі прапыласосьце і апрацуйце супрацьгрыбковым прэпаратам. Не насіце агульных галаўных убораў, не карыстайцеся адной расчоскай. Захворванне вельмі заразнае, таму трэба настроіць сябе на некалькі месяцаў кантролю і асцярожнасці.

Як не заразіцца лішаём? Кожны вечар перад купаннем у ваннай аглядайце дзіця. Прывучайце яго да таго, што пасля гульні з любымі, нават хатнімі жывёламі трэба абавязкова мыць рукі з мылам. Патлумачце, што бяздомных кошак і сабак падкормліваць можна, а вось цалаваць нельга, нават калі іх вельмі шкада. Таксама пастарайцеся захоўваць правілы ўтрымання хатніх жывёл: не дапускайце іх знаходжання на ложку, сістэматычна праходзьце агляд у ветэрынарнага ўрача і г.д.

Падрыхтавала Вольга ЦЫБУЛЬСКАЯ.

Ён + Яна

МУЖЧЫНСКАЙ ВЕРНАСЦІ НЕ ІСНУЕ Ў ПРЫРОДЗЕ?

Ці магчыма хоць б тэарэтычна выгадаваць пастаяннага — вернага — мужчыну? Вучоныя сцвярджаюць, што не: хлопчыкам неабходна перажыць некалькі закаханасцяў, завесці сяброўства з дзяўчатамі і паэксперыментаваць з сэксам. Аднак... Псіхолагі адзначаюць, што вернасць мужчыны закладваецца ў бацькоўскім доме і залежыць ад таго, якія адносіны ў таты з мамай. З іх ён у будучыні і будзе браць прыклад.

Нядаўна з'явілася цікавая тэорыя аднаго брытанскага вучонага, які выказаў меркаванне, што, калі мама перакладвае свае абавязкі на няньку, то яе сын у дарослым жыцці абавязкова завядзе сабе палюбоўніцу. У яго свядомасці замацуецца, што акрамя афіцыйных сямейных адносінаў ёсць куды больш цёплыя і душэўныя неафіцыйныя, таму мужчына будзе шукаць у такой палюбоўніцы яшчэ адну няньку.

Аднак амерыканскія псіхолагі яму пярэчаць: зусім не важна, хто менавіта клапоціцца аб хлопчыку — мама ці тата, бабуля ці нянька. Хлопцу трэба падтрымліваць блізкія духоўныя сувязі з іншымі людзьмі, яму трэба эксперыментаваць з сэксам. Самае ж галоўнае ў тым, якую мадэль адносінаў бачыць перад сабой дзіця. Калі ён з ранняга дзяцінства назірае, як тата не надта ўжо і верны маме, то і сам ніколі не будзе прыхільнікам манагамнасці.

Такім чынам, калі вы хочаце, каб ваш сын вырас у прыстойнага мужчыну, то пакажыце яму той прыклад, да якога ён павінен імкнуцца. Калі тата і мама шчыра кахаюць адно аднаго, то і іх сын будзе старацца стварыць такую ж мадэль сваёй сям'і ў будучыні. І гэта дасць хоць якую-небудзь надзею на мужчынскую вернасць.

ДЭПРЭСІЯ ЧАСЦЕЙ АТАКУЕ ЖАНЧЫН

БРЫТАНСКІЯ вучоныя правялі даследаванне, вынікі якога сведчаць: жанчыны больш схільныя да дэпрэсіі, чым мужчыны. 80 % слабага полу рэгулярна або час ад часу бываюць не ў настроі або адчуваюць, што яны не ў стане справіцца з сітуацыяй.

Як удалося высветліць спецыялістам, галоўнай прычынай дэпрэсіі з'яўляюцца матэрыяльныя праблемы: больш як палова ўсіх апытаных паведаміла, што яны непакояцца з-за свайго матэрыяльнага становішча. Мужчыны часцей звязваюць сваю дэпрэсію з перажываннем дзелавога або фінансавага крызісу, у той час як жанчыны часцей хвалююцца з-за сямейных або партнёрскіх адносінаў.

Медыкі папярэджваюць, што нават лёгкую форму дэпрэсіі неабходна своечасова выяўляць і лячыць. У адваротным выпадку развіццё хваробы пойдзе далей. Гэта можа прывесці да пераходу захворвання ў цяжкую форму і нават стаць прычынай разбуральных і асацыяльных паводзінаў: злоўжывання спіртным, прагулаў на працы, канфліктаў у сям'і.

МУЖЧЫНЫ БОЛЬШ НІЧОГА НЕ ВЫРАШАЮЦЬ... АМАЛЬ НІЧОГА

АДРАЗУ некалькі даследаванняў, праведзеных амерыканскімі і англійскімі вучонымі, пацвердзілі поўнамаштабнае адступленне моцнага полу ад прывычных лідарскіх пазіцый. Медыцына пакуль не можа патлумачыць, чаму з кожным новым пакаленнем мужчыны становяцца ўсё больш нерашучымі. Сацыёлагі ж мяркуюць, што звязана гэта са зменай сацыяльных роляў моцнага і слабага полаў.

Для мужчын гэта статыстыка можа падацца палохаючай — да 2020 года ўсёй сусветнай эканомікай будуць кіраваць жанчыны. Не, гэта не значыць, што банкі і фінансавыя кангламераты апынуцца ў руках слабага полу, усё значна прасцей. Пераважную большасць рашэнняў аб сямейным бюджэце — значных пакупках у сем'ях (дача, аўтамабіль, банкаўскія ўклады, паездкі за мяжу і г.д.) — будуць прымаць толькі жанчыны. А менавіта на гэтым і трымаецца сусветная эканоміка. Што да «дробязяў», накшталт набыцця прадуктаў, адзення, паходаў у кіно і да т.п., то жанчыны ўжо кантралююць 80 % рашэнняў, звязаных з гэтымі тратамі.

Калі ўзяць такія галіны сямейнага бюджэту, як значныя пакупкі для хатняй гаспадаркі, месца размяшчэння дома або кватэры, расходы на лячэнне, то амаль у палове сем'яў мужчыны не маюць права голасу ў прыняцці гэтых рашэнняў. Моцны пол або ўхіліўся сам, або быў «адсунуты» слабым полам. Удумайцеся ў гэтыя лічбы — палове мужоў жонкі не даюць магчымасці нават пацiскаць уволю пультам для тэлевізара!

Няўжо мужчыны начыста пазбаўлены якога-небудзь выбару ўвогуле? Не, пакуль што мужчыны яшчэ маюць магчымасць выбіраць... жанчын. Ці надоўга?

Падрыхтавала Вольга ЦЫБУЛЬСКАЯ.

МАТУЛІН КУФЭРАК

ЦЯЖАРНЫМ жанчынам варта зараней падумаць, як яны будуць карміць свой маленькі цуд. У дзетак, якія атрымліваюць мацярынскае малако, — моцны імунітэт, і развіваюцца яны значна хутчэй, чым іх аднагодкі, якія знаходзяцца на ненатуральным кармленні. Пра тое, з якімі праблемамі могуць сутыкнуцца маці, якія вырашылі карміць грудзямі, а таксама пра тое, як кожны з нас можа падтрымаць маці малога, расказвае <u>кансультант па грудным кармленні Наталля РАЗАХАЦКАЯ</u>.

— Наталля, раскажыце, хто такія кансультанты па грудным кармленні і чым яны займаюцца?

— Звычайна гэта мамы, якія мелі паспяховы вопыт па грудным кармленні свайго дзіцяці больш за год і якія прайшлі спецыяльныя курсы па падрыхтоўцы кансультантаў. Гэтыя курсы арганізоўваюцца пры спецыяльных сямейных цэнтрах. Што датычыцца мяне, то ў мяне двое сваіх дзетак, якіх я карміла грудзямі кожнага да двух з паловай гадоў. Асноўная задача кансультантаў — прапаганда і заахвочванне натуральнага кармлення: выступленне ў бальніцах, паліклініках і работа са СМІ. А таксама непасрэдная кансультацыя матулек, у якіх узнікаюць праблемы.

Першая праблема, з якой сутыкаюцца мамы, гэта лактастазы (застоі малака), траўмы саскоў, недахоп малака, ці наадварот гіперлактацыя. Мы расказваем будучым мамам, як правільна прыкласці немаўля да грудзей, каб яны ведалі, што рабіць у радзільні. Праводзім таксама кансультацыі па ўвядзенні прыкорму немаўляткам, расказваем, як правільна сумясціць працу і натуральнае кармленне, і ўвогуле вядзём пары да самага адлучэння ад грудзей. У нашай краіне гістарычна склалася так, што ненатуральнае кармленне папулярнае нараўне з натуральным і нават пераважае. Таму трэба вяртаць разуменне, што натуральнае кармленне вельмі важнае для немаўляці.

— А чаму так важна карміць грудзямі?

— Натуральнае кармленне вельмі важнае для маці і дзіцяці, таму што гэта і ёсць паўнацэнныя адносіны паміж імі. Калі матуля корміць сваім малаком, яна рэалізуе сябе як маці, у яе выпрацоўваюцца «правільныя» гармоны. Да таго ж, гэта прафілактыка пасляродавых ускладненняў (крывацёкаў, дэпрэсіі і інш.). Для дзіцяці — гэта перш за ўсе здароўе і больш хуткае развіццё мозгу. Дзеці, якіх кармілі грудзямі, заўсёды на некалькі пунктаў разумнейшыя, чым тыя, якіх кармілі ненатуральна (даследаванне праводзілі на школьніках). Малочныя сумесі для немаўляткі — гэта чужародная ежа, а мацярынскае малако змяшчае ў сабе ўсё тое, што неабходна для малога, каб развіць менавіта чалавечае дзіця... Зразумела, калі стаіць пытанне выжывання, то можна карміць і сумессю, але ніколі гэта не павінна быць пытаннем выбару.

— Да якога ўзросту трэба карміць немаўля мацярынскім малаком?

— Сусветная арганізацыя аховы здароўя рэкамендуе карміць як мінімум да двух гадоў, а затым натуральнае кармленне можа працягвацца па жаданні матулі і дзіцяці. Станаўленне лактацыі адбываецца да трох месяцаў, потым наступае сталая лактацыя, а пасля двух гадоў — згасанне. Так натуральна можна спыніць кармленне. Калі рабіць гэта рэзка, то гэта тое самае, што скокнуць з цягніка на поўнай хадзе: ні гарманальная сістэма, ні дзіця да гэтага не гатовыя. І калі гэта адбываецца рэзка, з дапамогай таблетак ці перавязвання, могуць узнікнуць ускладненні — саб'ецца гарманальны фон ці з'явіцца мастапатыя. А для дзіцяці гэта — псіхалагічная траўма, аслабленне імунітэту, у выніку чаго малое пачынае хварэць.

— Вы казалі, што жанчыны, якія кормяць грудзямі, сутыкаюцца з некаторымі праблемамі. Як з імі справіцца?

— Сутыкаюцца з праблемамі адразу ў радзільні, калі малога разлучаюць з матуляй і дакормліваюць сумессю. У выніку — малое дрэнна ссе ці зусім адмаўляецца, а бывае, што і траўмуе сасок. А потым, як па замкнутым коле, — застой малака ці яго недахоп, іншымі словамі, механізм лактацыі не запускаецца як належыць.

Такая праблема, як лактастаз пачынаецца з зацвярдзення ў грудзях, яны чырванеюць, у маці павышаецца тэмпература. Першае і самае галоўнае лячэнне — частае прыкладанне малога да грудзей. Калі праз тры дні жанчыне не становіцца лепш, можа пачацца неінфекцыяваны мастыт, а яшчэ праз тры — інфекцыяваны. Увогуле, за першыя тры дні жанчына можа справіцца сама, але часцей за ўсё жанчыны пачынаюць панікаваць і бегаць па ўрачах, а дзіця ў гэты час прапускае паўнавартаснае кармленне і плача. Менавіта тады ні ў дзіцяці, ні ў мамы нічога не атрымліваецца. Насамрэч трэба супакоіцца, легчы з дзіцем у ложак і чакаць, пакуль немаўля не вып'е ўсё малако. Так, за адзін раз гэта можа не атрымацца, але тут патрэбныя цярпенне і навыкі. Можна выкарыстоўваць і народныя сродкі: намазаць грудзі мёдам, прыкласці да іх капусны ліст, але ні ў якім разе нельга прыкладваць спіртавыя кампрэсы і камфорнае масла. Антыбіётыкі можна пачынаць піць толькі пасля трэцяга дня, калі нічога іншае не дапамагло, і піць іх трэба абавязкова поўным курсам. І гэта не значыць, што маці, як толькі ёй стала лягчэй, можа ўскочыць і паляцець свае справы рабіць. Яна павінна разумець, што яшчэ хварэе, і таму павінна заставацца дома, часта прыкладваць малога да грудзей, рабіць кампрэсы і не нервавацца.

Яшчэ адна вельмі папулярная праблема — гэта недахоп малака. Вельмі часта матулі ўводзяць малому прыкорм неабгрунтавана, таму што ім здаецца, што малака стала мала. Насамрэч яго не становіцца мала, проста змяняюцца паводзіны дзіцяці. Яно менш спіць, можа пакапрызіць калі корміцца, а грудзі перастаюць напаўняцца як раней. Перад тым як пачаць даваць сумесь, трэба палічыць, колькі разоў у суткі малое мочыцца: калі не менш за дванаццаць, то значыць з малаком на 99 працэнтаў усё добра. Калі ж немаўля мочыцца часта, але прыбаўка вагі вельмі малая (менш за 125 грамаў у тыдзень), то тут, безумоўна, трэба звярнуцца да педыятра ці кансультанта. Але часцей за ўсё малая прыбаўка вагі выкліканая няправільнай арганізацыяй кармлення (нельга карміць па рэжыме, даваць малому соску і паіць вадой ці чаем). У пачатку свайго жыцця малое павінна піць малако па сваім патрабаванні, а гэта не менш за 12 разоў за суткі. Як правіла, калі ў матулі арганізаваны сумесны сон з дзіцем, праблем з кармленнем не ўзнікае.

Яшчэ адна праблема, з якой жанчыны могуць сутыкнуцца пры кармленні грудзямі, — гіперлактацыя. Гэта калі ў матулі прыбаўляецца зашмат малака. Першае, што трэба зрабіць у такім выпадку — перастаць сцэджвацца. Вельмі часта жанчыне раяць рабіць гэтую працэдуру пасля кожнага кармлення. І калі маці сцэджваецца, то яе арганізм рэагуе так, быццам у яе не адно дзіця, а двое, і таму вырабляе шмат малака. Прычынай гіперлактацыі можа быць і прыродная асаблівасць (ну проста матуля такая супермалочная) і гарманальны збой. Тады трэба павялічыць «дзяжурства» адной цыцкі (не даваць дзве за адно кармленне), адмовіцца ад сцэджвання і не піць чаю, які стымулюе выпрацоўку малака.

— Як, на ваш погляд, грамадства можа падтрымаць мам, якія вырашылі карміць сваё немаўля натуральным малаком?

— Мы распрацавалі ў Беларусі спецыяльны значок і налепкі з сілуэтам матулі і дзіцяці з надпісам «Мы вітаем мам, якія кормяць». Мы прапануем розным арганізацыям, універмагам і кавярням вывешваць іх пры ўваходзе (праект глядзіце на сайце go.am-am.info). Маці, убачыўшы такі значок, зразумее, што там яе падтрымаюць і выдзеляць ёй куток, дзе яна зможа пакарміць немаўля. Гэта дапаможа жанчынам быць больш актыўнымі і мабільнымі: яны без праблем змогуць хадзіць па крамах, у госці і нават на працу. Сусветная арганізацыя аховы здароўя рэкамендуе карміць немаўля да шасці месяцаў толькі маміным малаком. Таму жанчына, якая вырашыла карміць свайго малога па патрабаванні, не павінна адчуваць сябе дыскамфортна, калі немаўля папрасіла паесці ў грамадскім месцы. Напрыклад, у Гродне нашу грамадскую ініцыятыву падтрымалі шмат арганізацый, у тым ліку цэнтральны ўнівермаг і кавярня. А вось кіраўніцтва адной з кавярняў у Мінску палічыла, што гэта будзе выглядаць непрыстойна.

Сёння, на жаль, страчана традыцыя ўспрымаць маці, якая корміць грудзямі, як нешта натуральнае. Жанчыны стараюцца пакарміць малое непрыкметна: носяць малога ў слінгу і прыкрываюцца хусткай. Аднак у нас яшчэ можна сустрэць «касыя» позіркі і незадаволеныя твары. Але не ўсё загублена, пацiху справа рухаецца і ў хуткім часе, я ўпэўненая, беларускіх матулек падтрымаюць. Гэта сапраўдны бонус для любой установы. Па-першае — пазітыўны вобраз, які падтрымлівае здаровы лад жыцця. Па-другое — прыцягненне кліентаў: цяжарных і матулек з сем'ямі, і пры гэтым — ніякіх выдаткаў.

Наталля ТАЛІВІНСКАЯ.

РЭЦЭПТ ПОСПЕХУ

Рабі лекі справна — і ўсё будзе слаўна! Прынамсі ўзор Нясвіжскага завода медпрэпаратаў дэманструе дзейснасць такой догмы

Намеснік дырэктара па якасці Зміцер ШАХНІЦКІ і хімік Наталля ШЫМКО ў лабараторыі прадпрыемства з найсучаснейшым абсталяваннем.

У аддзяленні прамежкавага захоўвання і кантролю якасці прэпаратаў. На першым плане кантралёр Алена УРУБЛЕЎСКАЯ.

Зусім нядаўна здадзены ў эксплуатацыю сучасна абсталяваны склад гатовых лекавых сродкаў.

Лоўкія перасоўванні мініяцюрнага пагрузчыка, здольнага ўзняцца на чатыры ярусы ўвысь і неўзабаве прызямліцца з новым нагружаным паддонам, узяць каробку злева і перакласці яе направа без развароту, падаюцца нерэальнымі, фантастычнымі. Не толькі таму, што дзівосныя механізмы нагадваюць пра эру робатаў і штучнага інтэлекту. І нават не таму, што такіх суперабсталяваных складоў у Беларусі — раз, два і аблічыўся. Больш за ўсё перашкаджае верыць у рэальнасць убачанага тая акалічнасць, што ў мінулы наш прыезд на месцы гэтых новенькіх высачэзных стэлажоў і мудрагелістых машынак (дзякуючы якім удаецца выйграваць у прасторы і складзіраваць больш) было... А нічога і не было насамрэч, так нейкія накіды будоўлі і прыгожыя словы пра вузкапрахадную тэхналогію і тры тысячы палета-месцаў. Аднак цяпер мы пераконваемся, што за словамі стаіць справа — і без шчыпкоў зразумела, што нам гэта не сніцца.

Прадпрыемству — падмога: больш няма патрэбы арандаваць памяшканні. Супрацоўнікам — камфорт: ля склада месцяцца аддзел маркетынгу, бытавыя і працоўныя пакоі для грузчыкаў і кіроўцаў.

Апроч новага склада «намаляваўся» і новы рынак — ёсць цікавая прапанова з Судана.

— Стартавая пляцоўка для нашага экспарту ў Афрыку, — кажа **дырэктар Сяргей ПРАСМЫЦКІ.**

Дырэктар Сяргей ПРАСМЫЦКІ.

Сапраўды, руплівая праца не ведае межаў. На нашым кантыненце прапаноў таксама хапае. Да ліку новых імпарцёраў нясвіжскай лекавай прадукцыі — інфузійных раствораў — хутка прымкне Малдова.

— Мы далі заяўку на рэгістрацыю там 15 прэпаратаў — у поліэтыленавай тары па тэхналогіі Bottlepack. У адрозненне ад астатніх экспартных рынкаў, дзе наша прадукцыя зарэгістраваная ў шкле, — адзначае кіраўнік прадпрыемства.

Галоўны інжынер Наталля МАРКАЧЭЎСКАЯ.

Завод ужо літаральна ў кроку ад атрымання міжнароднага сертыфіката GMP. Цяпер тут працуюць над выпраўленнем асобных хібаў паводле рэкамендацый, выказаных замежнымі спецыялістамі, і спадзяюцца, што з другога разу ўсё будзе «ў ажуры». Па сутнасці сертыфікат — гэта «білет» на новыя рынкі. Карацей, да 50-гадовага юбілею прадпрыемства падыходзіць у меру «ўкормленым», у самым росквіце сілаў ды ў новай якасці — нядаўна яно рэарганізаванае ў ААТ.

Вытворчасць, паводле ўсіх законаў рынку, вельмі чуйна рэагуе на патрэбу:

— Са дня на дзень чакаем рэгістрацыйных пасведчанняў на кардыяплягічныя растворы (пры дапамозе якіх праводзяцца аперацыі на адкрытым сэрцы). Леташняя эпідэмія грыпу паказала недахоп беларускіх антыбіётыкаў, асабліва апошніх пакаленняў. Таму ўводзім антыбіётыкі 4, 5-га пакалення. Пачатая ўжо рэгістрацыя моксіфлаксацыну, цяпер вывучаем стабільнасць узораў лекавага сродку, у будучыні плануем прамысловы выпуск. Так што да наступнай хвалі грыпу — якім бы ён ні быў, хоць казіным — мы будзем гатовыя, — запэўнівае дырэктар. — Разлічваем выпусціць два арыгінальныя прэпараты — рэагімін і гікавен — шырокага спектра дзеяння, надзвычай эфектыўныя пры пнеўманіі. Увогуле вядзём работу па павелічэнні ў нашым асартыменце дарагіх прэпаратаў.

Абсталяванне, балазе, дазваляе: сучасныя вадкасныя і газавыя храматографы, спектраметр ІК-Фур'е, лічбавыя палярыметр і рэфрактометр, а таксама лічыльнік нябачных часцінак. Апошні выкарыстоўваецца для выбарачнага кантролю — як дадатковая страхоўка, якая змяншае ўплыў чалавечага фактару. На гэтыя і іншыя нядаўна набытыя наваночаныя прылады пайшоў больш як мільярд рублёў. Рамантуюцца памяшканні. Пакрысе аднаўляецца, абзаводзіцца новым абсталяваннем і «старая» вытворчасць інфузійных раствораў — у шкле.

— Ужо закупілі лінію мыцця, разліву, закаркоўвання і ўкручвання, прыступаем да будаўніцтва чыстых памяшканняў, мантажу абсталявання, навучання персаналу, — дзеліцца навінамі **галоўны інжынер Наталля МАРКАЧЭЎСКАЯ.** — Абсталяванне, гэтаксама, як і ў новай вытворчасці, адпавядае нормам GMP, спрыяе энергазберажэнню і грошы дазваляе эканоміць. Напрыклад, дыстыляцыйная ўстаноўка, што забяспечвае вадой для ін'екцый — а гэта наша асноўная сыравіна і прадукцыя адначасова — змяншае выдаткі ўдвая (у параўнанні з ранейшай вытворчасцю).

Па сутнасці чарговая рэканструкцыя пройдзе па аналогіі з арганізацыяй вытворчасці ў bottlepack.

— Пераабсталяванне ўплывае на якасць прадукцыі, — падкрэслівае галоўны інжынер, — мы клапоцімся пра нашых спажыўцоў. Паляпшаюцца ўмовы працы. Зноў жа энергазберажэнне. І нарасціць аб'ёмы пры неабходнасці, натуральна, не будзе праблемай.

Наколькі гэта магчыма, штат абнаўляецца, заробкі павышаюцца (у сярэднім на заводзе атрымліваюць па 935 тыс.), хоць неймаверна дарагія крэдыты і не спрыяюць такім захадам (падвоены фонд заробкаў даводзіцца штогод аддаваць банку ў лік пазыкі). Гэтак жа, як і дзяржаўнае рэгуляванне цэнаў на лекі паралельна з адменай дзяржзамовы на іх. Аднак у кіраўніцтва нават на такую няскладнасць знойдзецца рэцэпцік:

— Энергазберажэнне будзем укараняць па максімуму (вось, напрыклад, уцяпленне задумалі), а пастаўшчыкоў шукаць з больш якаснымі субстанцыямі — трэба ж неяк выжываць.

Прапрацоўваецца бізнэс-план па вытворчасці гема-кансервантаў і сістэм для захоўвання крыві, на тым жа абсталяванні можна будзе наладзіць выраб амінакіслот і парэнтэральнага харчавання на іх аснове. Гэта перспектыва на найбліжэйшыя некалькі гадоў, калі ўсё пойдзе добра, — ужо вядуцца перамовы з нямецкім бокам.

Не здадзеная ў архіў і ідэя аб выпуску бактэрыяльных канцэнтратаў для малочнай прамысловасці. Паралельна можна разглядаць магчымасці стварэння кансервантаў для донарскіх органаў. Пляцоўкай для рэалізацыі гэтага праекта абраны менавіта НЗМП з-за свайго багатага мікрабіялагічнага мінулага (раней тут быў біязавод, захаваліся і кадры, і ноу-хау). Ідэі ёсць, засталося знайсці сродкі для іх увасаблення. Справа — за інвестарам.

— Мы пазнаёміліся з такой вытворчасцю ў датчан, — згадвае Наталля Маркачэўская, — у іх там цэлы навуковы цэнтр. Вось гэтага нам сапраўды нестае. Аднак там буйное прадпрыемства ў стане ўкладваць шмат грошай у навуковыя распрацоўкі, мы ж сабе гэтага пакуль дазволіць не можам...

Так і хочацца пажадаць, каб «маглося» ўсё і нават больш. Ды юбілей не за гарамі — ужо ў жніўні, — а ў дзень нараджэння жаданні павінны збывацца! Ім у падмогу — праца, праца і яшчэ раз праца.

Зоя ВАРАНЦОВА,
Алена ДАЎЖАНОК,
Марыя ЖЫЛІНСКАЯ.

УНН 600031159.

Глядзі і чытай сваё!

У колеры белым

Фота БЕЛТА.

Мастак з букетам... Не, гэта не карціна з выставы Леаніда Шчамялёва. Хоць кветкі ён вельмі любіць, асабліва белыя. Кожны букет, які з'яўляецца ў доме, для яго становіцца падставай пісаць карціну. Людзей таксама ён любіць маляваць. Аднак сам Шчамялёў з букетам — гэта будзе вельмі папулярны сюжэт лета. Ён ужо зараз папулярны — з таго моманту, як у галерэі «Мастацтва» адкрылася выстава яго жывапісу. Для яе ёсць нагода: народны мастак Беларусі Леанід Шчамялёў названы лаўрэатам прэміі Саюзнай дзяржавы ў галіне літаратуры і мастацтва.

Але для самога аўтара вельмі важна яшчэ і тое, дзе і як гэтая прэмія будзе ўручацца — у яго родным горадзе, падчас фестывалю «Славянскі базар у Віцебску». У землякоў Шчамялёва, напэўна, будзе магчымасць паглядзець у тыя дні яго творы — гэта было б справядліва. Бо частка малой радзімы ёсць у яго творах. Ці то гэта «Успаміны пра Віцебск» (праца 1994-га года), ці то амаль нядаўняя, пяць гадоў таму створаная праца «Музычны Віцебск». Ён малюе любімы горад у поўным буянні яго мірнага жыцця — ведае, наколькі крохкім яно можа быць, бо вярнуўшыся з вайны, не пазнаў Віцебск, які ляжаў у руінах і аднаўляўся наноў. Як наноў пачалося пасля вайны жыццё самога Шчамялёва — яно напоўненае мірам, мастацтвам, любоўю і каханнем.

МІР

Так бывае, што чалавек нараджаецца, будучы ўжо дарослым. У Шчамялёва ёсць адна карціна, дзе ён паказаў сваё нараджэнне — грамадзянскае. Вайна, людзі, якія думаюць пра тое, што трэба бараніць жыццё. Гэтае разуменне прыйшло да яго фактычна тады, калі ён быў юнаком, аднак ужо тады Леанід быў упэўнены, што жыццё чалавеку дадзена дзеля таго, каб паслужыць святлу. Нават калі жыццё прыйдзецца аддаць. Быў гатовы і да гэтага — быў паранены і выжыў. Вайну прайшоў усю — ад 41-га па 45 год. Праўда, не зусім прайшоў — праскакаў на кані, бо служыў у кавалерыі. Менавіта таму вельмі любіць пісаць коней, прычым не толькі ў ваенных сюжэтах. Вось, напрыклад, твор «Незнаёмка» — дзяўчына з канём. Сучасная, прыгожая, рамантычная. Само ўвасабленне міру. Відаць, Бог спецыяльна бярог чалавека, талент якога раскрыўся пасля вайны. Шчамялёў прыйшоў у мастацтва ўжо сталым чалавекам, які ведаў, дзеля чаго і што будзе казаць праз творы. Два жывапісныя цыклы «Дзеля жыцця на зямлі» і «Гісторыі звязваючая нітка» былі адзначаны прэміяй Саюзнай дзяржавы.

— Такім людзям, як Леанід Дзмітрыевіч, трэба дзякаваць за наша жыццё. За жыццё ў мастацтве. Бо ён пакідае яркі след у мастацтве Беларусі і Расіі, робіць агромністы ўнёсак у адносіны супрацоўніцтва і сяброўства паміж дзвюма дзяржавамі, умацоўвае славянскую культуру, — адзначыў **Павел КУЗЕМЧАК, намеснік кіраўніка прадстаўніцтва Пастаяннага Камітэта Саюзнай дзяржавы ў Мінску**. — Творы знаходзяцца ў калекцыях шмат якіх краін і музеяў свету, напрыклад, у Расійскай Траццякоўцы і беларускім Нацыянальным мастацкім музеі. Калі кожныя два гады ідзе вылучэнне намінантаў на прэмію, яны праходзяць вялікі цярністы шлях, перш чым Вышэйшы савет Саюзнай дзяржавы зацвердзіць лаўрэатаў.

Аднак, калі прагучала імя Леаніда Шчамялёва, ніякіх спрэчак і абмеркаванняў не гучала — гэта было адно з самых лёгкіх пасяджэнняў па прысуджэнні прэмій. Усе члены экспертнага савета ў адзін голас казалі пра тое, як паважаюць гэтага чалавека і праз яго творы бачаць і разумеюць нашу Беларусь.

МАСТАЦТВА

Беларусь Шчамялёва вельмі розная. Аднак яго творы заўсёды пазнавальныя, незалежна ад таго, на якую тэму ён стварае, — ёсць фірмовы почырк аўтара. І незалежна ад таго, вайну ці мір ён малюе, яго творы напоўненыя святлом. Напэўна, чалавек, які аднойчы выжыў, ведае, што ў свеце пануе насамрэч. Нездарма калегі кажуць пра яго любімы колер — белы. І пра творы, у якіх аптымізм і дабрыня. Кажуць, што здабыць прызнанне калег — заўсёды найбольш складана.

— Адзнака таленту Леаніда Дзмітрыевіча — гэта гонар нашаму мастацтву і Саюзу мастакоў, — адзначыў **Уладзімір САВІЧ, старшыня Саюза мастакоў Беларусі.** — Шчамялёў — годнасць нацыі. Соль зямлі. Гэта наша легенда. Легенда жывая. Вядома, што чым больш легендаў мае зямля, тым яна багацейшая. Я ўдзячны гэтаму чалавеку за тое, што ён — прыклад нам усім. Ён вечна малады, таму што працуе ўвесь час. І яго мастацтва будзе вечна маладое.

Працуе ўвесь час — гэта не проста словы, а сведчанне відавочцаў. Сусед па майстэрні Уладзімір Тоўсцік, напрыклад, бачыць Шчамялёва штодня, калі той прыходзіць працаваць. У любое надвор'е, ёсць пэўны час, які Леанід Дзмітрыевіч прысвячае працы. Можа таму ў яго так шмат твораў?..

Ім мала майстэрні. І нават нягледзячы на тое, што Шчамялёва любяць і цікавяцца яго працамі музеі і прыватныя калекцыянеры, карцін усё адно больш, і з'яўляюцца новыя. Для іх знайшоўся свой дом — адмысловая мастацкая галерэя Леаніда Шчамялёва ў Мінску. Цяпер у Міністэрстве культуры абмяркоўваюць план перспектывы развіцця галерэі, які б дазволіў ператварыць яе ў Міжнародны культурны цэнтр. Каб гэта быў не проста музей ці месца для выстаў, а каб стварылася магчымасць самому мастаку і яго вучням, якіх шмат сярод мастакоў Беларусі, абменьвацца вопытам, прымаць выставы замежных краін, арганізоўваць нашы выставы за мяжой. Каб разам з творцам развівалася і яго галерэя, даючы яму самому сілы ствараць яшчэ, аддаючы іншым часцінку колераў, якімі насычаны яго карціны. І любові да жыцця. Бо сам Шчамялёў — гэта доўгажыхар у мастацтве: 50 гадоў стварае. І такое адчуванне, што кожны новы твор толькі надае яму сілаў. Напэўна, ёсць сакрэт...

ЛЮБОЎ І КАХАННЕ

Сакрэт просты — умець быць шчаслівым. Ці знайсці сваё шчасце. Захаваць яго. Памножыць. Гэта магчыма, калі любіш тое, што вакол цябе. Калі жывеш дзеля людзей, што побач. Калі росціш тых, хто будзе пасля цябе.

— Леанід Дзмітрыевіч заслужыў пашану, гэта сапраўды вялікае шчасце — дасягнуць і мець узнагароды дзвюх дзяржаў, — кажа мастак Уладзімір Басалыга. — Але не адзінае ў яго жыцці, бо яно ўключае жыццёвую сцяжынку, дзе ён праявіў сябе як мастак з вялікай літары, як грамадзянін, як ваяр за незалежнасць Беларусі. Як муж, бацька і дзед. Гэта вялікае шчасце па жыцці — мець такі шлях. Мець добрую сям'ю. Яго шчасце — у працах, у дзецях, унуках. Вялікая доля гэтага шчасця — яго жонка. Каханне, відаць, аснова ўсіх яго прац, якія знаходзяцца тут і ў розных музеях. Гэта аснова яго моцы і спадзеву, што шлях Шчамялёва будзе доўжыцца.

Прэміі Саюзнай дзяржавы ў галіне літаратуры і мастацтва прысуджаюцца адзін раз на два гады. Грашовы эквівалент кожнай з іх роўны 1250-разоваму мінімальнаму памеру аплаты працы ў Расійскай Федэрацыі.

З 1958 года Леанід Шчамялёў — актыўны ўдзельнік рэспубліканскіх, усесаюзных, замежных, сусветных выстаў і больш чым 20 персанальных. Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Беларусі, узнагароджаны ордэнам і медалём Францыска Скарыны.

Ларыса ЦІМОШЫК.

ШАСЦІГАДОВЫ ЯСЬКА ДАПАМОГ ПАЛАЧАНАМ ПЕРАМАГЧЫ ПАД ГРУНВАЛЬДАМ!

Падрабязней — у дзіцячай кнізе гісторыка Юрыя Усціновіча «Яська і конік ягоны Грыўка»

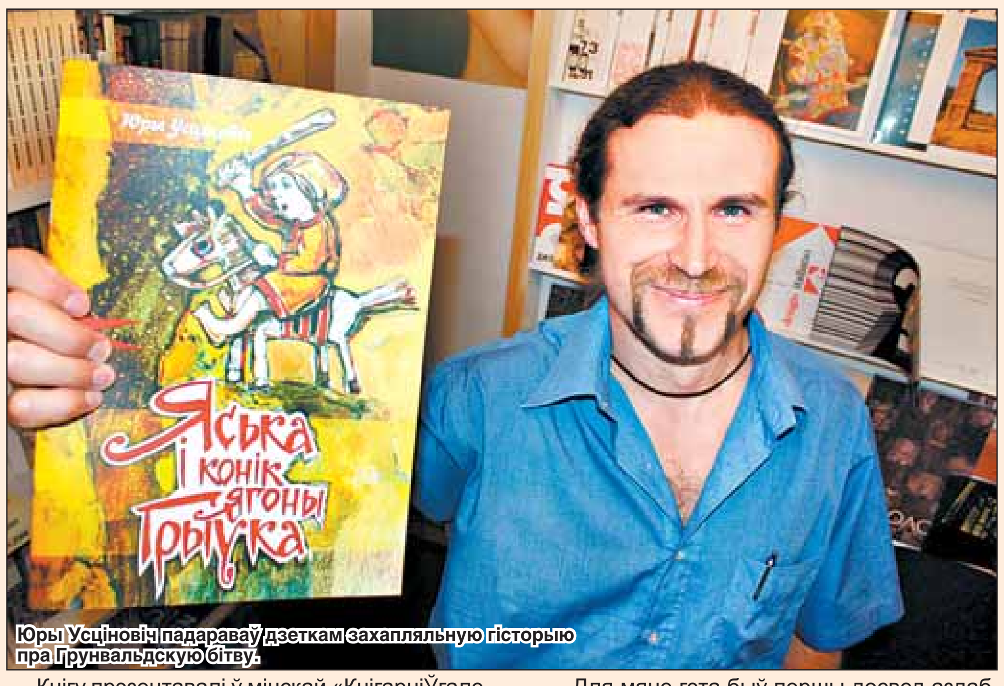

Юры Усціновіч падараваў дзеткам захапляльную гісторыю пра Грунвальдскую бітву.

Кнігу прэзентавалі ў мінскай «КнігарніЎгалерэі». Калі я выйшаў з прэзентацыі, то прысеў на лаўцы ў дворыку, разгарнуў кнігу і... прачытаў яе ўсю! Так цікава!..

...Палачане збіраюцца біць ворага пад Грунвальдам. Шасцігадовы Яська ў роспачы: бацька пакідае яго дома «бараніць мамку Любашу». Яська пускаецца на хітрыкі — хаваецца ў бацькавым возе. Хлапца знаходзяць і вяртаюць дахаты. І тут здараецца цуд: драўляны конік Грыўка пачынае размаўляць, яны разам з Яськам тры разы акунаюцца ў сутоцы Дзвіны і Палаты. І што б вы думалі? Зразумела, Яська робіцца волатам незвычайнай сілы, а Грыўка — срэбнагрывым баявым канём! Яны паспяваюць дагнаць палачанаў пад Грунвальдам і дапамагаюць ім перамагчы хціўых тэўтонцаў. Пасля Яська вяртаецца, робіцца зноў звычайным хлопчыкам — і слухае расповеды бацькі пра ўласныя подзвігі!..

— Паколькі кніга для дзетак, то яе не варта ўспрымаць як дакладны гістарычны тэкст, — кажа **аўтар Юры УСЦІНОВІЧ, выкладчык гісторыі Полацкага дзяржаўнага універсітэта**. — Аднак, ужыўшы сваю фантазію, я, тым не менш, грунтаваўся на дакладных гістарычных фактах.

Цікава, што спачатку задума была стварыць мультфільм на гэтую тэму. Але маляванне мульціка — справа доўгая і складаная. Таму мульцік яшчэ ствараецца, а кніга ўжо выйшла.

— Для мяне гэта быў першы досвед аздаблення кнігі, — кажа **мастак Іван ІВАНОЎ**. — Гэта надзвычай цікава: ствараць персанажы, аднаўляць выгляд сярэднявечнага Полацка!.. У мультфільме будуць свае распрацоўкі: за аснову персанажаў я ўзяў герояў старажытных малюнкаў са старонак летапісаў — Радзівілаўскага летапісу, Хронікі Быхаўца... Летапісы ажывуць!..

Юры Усціновіч стварыў кнігу з пазіцыі палачаніна. Увогуле Полацк — горад, якім цяжка не ганарыцца; горад, жыхарам якога сорамна не ведаць сваю гісторыю.

— Як палачаніну, мне хацелася засяродзіць увагу на Полацку, — кажа Юры Усціновіч. — Хацелася паказаць, што Полацк быў як бы асобнай дзяржавай у Вялікім Княстве Літоўскім. У сюжэце гэта ёсць: не проста прыйшоў Вітаўт і загадаў палачанам збірацца ісці на вайну, а палачане самі вырашалі, што рабіць. Такая своеасаблівая полацкая дэмакратыя.

Што казаць — палачане і цяпер наперадзе ўсіх. Сёлета, калі мы святкуем слаўную перамогу нашых ваяроў пад Грунвальдам, гэта ўжо другая полацкая ініцыятыва ў гэтай справе. Пра першую мы пісалі нядаўна: перайменаваць адну з вуліц горада ў вуліцу Грунвальдскую.

Самы стары беларускі горад падае годныя прыклады краіне!

Глеб ЛАБАДЗЕНКА. Фота аўтара.

Шык-шок

НАБЫВАЕМ СОНЦААХОЎНЫЯ АКУЛЯРЫ

СОНЦААХОЎНЫЯ акуляры даўно сталі ўпадабаным аксесуарам модніц. Гэты прадмет не толькі беражэ павекі ад заўчасных маршчын, абараняе вочы ад яркага святла, але і дапамагае схаваць зацікаўлены погляд, а таксама падкрэслівае індывідуальнасць.Стыльныя акуляры, падабраныя ў адпаведнасці з моднымі тэндэнцыямі і формай твару, абавязкова вылучаць вас з натоўпу. Акуляры дапоўняць не толькі спартыўны вобраз, але і вячэрняе ўбранне. Галоўнае — падабраць падыходзячую аправу, а гэта зараз не праблема.

ФОРМА

У новым сезоне актуальная класічная квадратная форма акуляраў. Яна пасуе ўсім, калі правільна выбраць памер. Верхні край акуляраў павінен паўтараць лінію броваў. Прытрымлівайцеся гэтага правіла, і вы не памыліцеся ў выбары. Круглыя жаноцкія апраўы таксама не выходзяць з моды, як і какетлівыя апраўы-матылькі. Яны стануць выдатным дадаткам да рамантычнага вобразу.

Арыгінальнымі выглядаюць апраўы формы шматвугольнікаў. Праўда, калі захочаце набыць такія, прыйдзецца запасціся цярпеннем: трэба прымерыць шмат мадэляў, перш чым удасца знайсці адпаведную свайму стылю і форме твару.

Модныя колеры апраў — бардо, охрыстыя адценні, попельны.

ЛІНЗЫ

Кажучы пра колер лінзаў, неабходна адзначыць, што на піку папулярнасці акуляры з градыентным шклом. Афарбоўка іх пераходзіць зверху ўніз ад цёмнага да светлага, робячы позірк больш выразным. Акрамя гэтага, градыентныя лінзы карысныя для вачэй. Рознакаляровае шкло таксама вітаецца. Карычневы, жоўты, зялёны — ёсць месца для палёту фантазіі. Колер лінзаў модных акуляраў сезону вясна—лета-2010 можа як супадаць з колерам апраўы, так і кантраставаць з ёй. Занадта цёмныя ці яркія лінзы стамляюць вока, адмаўляйцеся ад такіх акуляраў, асабліва калі ведаеце, што прыйдзецца праводзіць у іх шмат часу.

Знаўцы стыльных аксесуараў у апошні час звяртаюць увагу на акуляры з празрыстымі лінзамі. Такія мадэлі не абараняюць вочы, але выдатна выконваюць эстэтычную функцыю.

ДЭКОР

Альтэрнатывай прыгожай аправе выступае вытанчаная дужка. У калекцыях модных дызайнераў прысутнічаюць акуляры, упрыгожаныя стразамі, золатам, напышлівымі ўзорамі і геаметрычным арнаментам.

Такім чынам, модныя дызайнеры прапануюць разнастайныя мадэлі: ад класікі да авангарда. Модніцам ёсць з чаго выбіраць! Нарэшце, хацелася б сказаць пра тое, што ў пагоні за модай не трэба забываць пра здароўе. Сонцаахоўныя акуляры лепш набываць у спецыяльных крамах, якія гандлююць оптыкай. Добрыя акуляры абавязкова зробленыя са шкла, пластмаса шкодная для вачэй, таму пастаўцеся да пакупкі сур'ёзна. І тады новыя акуляры будуць ахоўваць вочы, а не стануць проста моднай забаўкай.

Падрыхтавала Алена КРАВЕЦ.

Погляд эксперта

Палітычныя партыі Беларусі на вагах сацыялогіі

Падчас сацыялагічнага маніторынгу, які пастаянна праводзіцца Інстытутам сацыялогіі Нацыянальнай акадэміі навук, вызначаны рэйтынг папулярнасці беларускіх палітычных партый. Калі б выбары ў парламент праводзіліся ў Беларусі па прапарцыянальнай выбарчай сістэме — так, як, напрыклад, у Расіі, — то за палітычныя партыі краіны галасавалі б так:

1. Ліберальна-дэмакратычная партыя	2,3%
2-3. Партыя «Беларуская сацыял-дэмакратычная Грамада»	1,4%
2-3. Рэспубліканская партыя працы і справядлівасці	1,4%
4. Беларуская аграрная партыя	1,3%
5. Беларуская партыя «Зялёныя»	1,1%
6. Аб'яднаная грамадзянская партыя	1,0%
7-9. Партыя БНФ	0,9%
7-9. Беларуская сацыяльна-спартыўная партыя	0,9%
7-9. Камуністычная партыя Беларусі	0,9%
10-11. Беларуская сацыял-дэмакратычная партыя «Грамада»	0,8%
10-11. Кансерватыўна-Хрысціянская Партыя — БНФ	0,8%
12-15. Беларуская патрыятычная партыя	0,5%
12-15. Партыя камуністаў Беларуская	0,5%
12-15. Рэспубліканская партыя	0,5%
12-15.Сацыяльна-дэмакратычная партыя Народнай Згоды	0,5%
Прагаласавалі б супраць усіх	21,7%
Цяжка было адказаць	64,7%

Даследаванні паказалі, што палітычным партыям Беларусі давярае толькі 9,8 адсотка насельніцтва краіны. У той час як 38,7 адсотка даверу не мае. Такім чынам, можна зрабіць выснову, што беларуская шматпартыйная сістэма знаходзіцца зараз у стане найглыбейшай біфуркацыі, стаіць на парозе сістэмнага крызісу, які праяўляецца ў дэфармацыі ўсіх яе падсістэм і блокаў, усіх узроўняў парадку. Прычым практычна ўсе палітычныя партыі Беларусі перажываюць некалькі лакальных крызісаў — крызіс даверу, крызіс лідарства і крызіс ідэалагічнай ідэнтычнасці. Ды і як можа паўплываць на палітычную рэальнасць партыя, якую падтрымлівае толькі два (!) і менш адсоткаў насельніцтва, а 98-99 адсоткаў — не падтрымліваюць. Дарэчы, на выбарах у мясцовыя Саветы дэпутатаў палітычныя партыі краіны вылучылі толькі каля двух адсоткаў кандыдатаў.

Узнікае пытанне: што абумоўлівае такое сумнае становішча? Варта назваць тры найважнейшыя прычыны правалу беларускай шматпартыйнасці. Па-першае, як паказвае палітычная рэальнасць, беларускія палітычныя партыі практычна не бяруць удзел у прыняцці найважнейшых рашэнняў. Калі ў Беларусі абмяркоўваюць «вялікую палітыку», яны стараюцца дыстанцыявацца ад яе, не браць практычна ніякага ўдзелу, бо за рашэнні некалі давядзецца адказваць. Па-другое, сучасныя беларускія палітычныя партыі не выконваюць сваю галоўную функцыю — прадстаўляць і абараняць на найвышэйшым дзяржаўным узроўні інтарэсы сваіх выбаршчыкаў, свайго электарату. Нават цяжка ўгадаць, калі ў апошні раз з трыбуны беларускага парламента выступаў дэпутат як прадстаўнік нейкай палітычнай партыі і спрабаваў не тое што вырашыць — проста агучыць праблемы яе электарату. Па-трэцяе, многія палітычныя партыі ўжо выражаюць інтарэсы не шырокіх народных мас, а сваёй кіраўнічай эліты, сваякоў, сяброў і наблізкіх. Яшчэ Роберт Міхельс адкрыў «жалезны закон алігархічных тэндэнцый» і паказаў, што партыйная дэмакратыя абавязкова выраджаецца ў партыйную алігархію. Яскрава гэта і пацвярджае беларуская рэальнасць.

Асаблівае месца ў сучасных палітычных партыях займаюць палітычныя лідары. Яны, як правіла, з'яўляюцца іх брэндам, асабліва падчас выбарчых кампаній, у стасунках з людзьмі і сродкамі масавай інфармацыі. Партыйныя лідары абавязаны выражаць наяўныя інтарэсы, у гэтым сэнсе — быць адлюстраваннем настрояў партыйнага электарату, сваіх выбаршчыкаў — заўжды знаходзіцца наперадзе «на белым кані». Яны ў многім праецыруюцца на палітычную партыю, у некаторых выпадках цалкам атаясамліваюцца з ёй, растварающца ў ёй.

Сучасная палітычная рэальнасць змушае партыйных лідараў жыць па новых, раней абсалютна невядомых і незразумелых ім правілах — быць кампетэнтнымі і мабільнымі, элегантнымі і эрудзіраванымі, выражаць сацыяльныя спадзяванні і замовы людзей, разумець іх настрой, а не быць Бабай Ягой на мятле і ў ступе, якая спрабуе заклікамі і закліканьнямі весці электарат да лепшага жыцця. Новыя ўмовы палітычнай барацьбы патрабуюць новых падыходаў сучасных партыйных лідараў, фарміравання прынцыпова новага іміджу. Што, на жаль, у Беларусі не адбылося і не вельмі хутка адбудзецца. Як вынік, у пераважнай большасці беларускіх палітычных партый няма запамінальных лідараў, якія адпавядаюць сучасным патрабаванням і здольныя ў цяжкія палітычныя перыяды прымаць неабходныя палітычныя рашэнні ці хоць бы дэманстраваць, што яны гатовы ўзяць на сябе адказнасць за стан спраў у дзяржаве.

Кіраўнікі многіх палітычных партый проста-такі не цікавыя. У іх цалкам адсутнічае не толькі харызма, але нават элементарная прывабнасць. Пад пытаннем і маральнае аблічча лідараў некаторых палітычных партый. Варта асабліва падкрэсліць, што пра пераважную большасць беларускіх палітычных лідараў, як паказалі сацыялагічныя даследаванні, многія людзі наогул нічога не чулі. Іх рэйтынг, як кажуць, ніжэй за плінтус — 0, 00... адсотка.

Гісторыя паказвае, што палітычныя партыі патрэбны да тых часоў, пакуль яны служаць людзям, выконваюць і адлюстроўваюць іх запыты і інтарэсы, эфектыўна і мэтанакіравана змагаюцца за іх. А палітычныя партыі Беларусі дасюль не навучыліся гэтага рабіць.

Ігар КАТЛЯРОЎ,
дырэктар Інстытута сацыялогіі НАН Беларусі,
доктар сацыялагічных навук, прафесар.

ПРАЦЯГ «БЕЛЫХ РОС» — У КЛЯНАХ

КЛЯНЫ — гэта вёска на Дубровеншчыне, дзе нарадзіўся вядомы беларускі драматург, заслужаны дзеяч мастацтваў Беларусі Аляксей Дудараў. Ён аўтар шэрагу п'ес і сцэнарыяў фільмаў. Сярод іх і фільм « Белыя Росы», які вельмі палюбіўся беларусам і стаў народным. Сёлета ў чэрвені Аляксей Дудараў адзначыць сваё 60-годдзе. Кляноўцы спадзяюцца, што ён выберa часіну ды прыедзе ў родную вёску на «пасядзелкі».

У Клянах шырокая вясковая вуліца, хаты на пагорку ў зяляніне садоў, за ваколіцай рэчка і лес — прыгожае месца, якое ў свой час выбралі продкі для жыцця. Кляноўцы сцвярджаюць, што тут быццам бы і сонца больш свеціць, і лёгка дыхаецца — словам, санаторнае месца. Можа, таму менавіта тут і нарадзіўся здольны да літаратурнай працы хлопец.

У час наведвання карэспандэнтам гэтай вёскі кляноўцы распавялі пра свайго Аліка (так яны звалі яго з дзяцінства). У Клянах прайшлі дзіцячыя гады Дударава, тут ён вучыўся ў школе. Блізкіх родзічаў яго ў вёсцы ўжо няма. Давялося толькі сустрэцца са стрыечнай цёткай Аляксея Надзеяй Сулімавай ды з бабай Вольгай (Васілінай), з якою ён любіць абдымацца пры сустрэчы (па яе сцвярджэнні), ды з тымі, хто ўнікае ў яго творы і фільмы па яго сцэнарыях.

Надзеі Сулімавай 73 гады, раней выкладала ў школе мову і літаратуру, сябравала з роднымі сёстрамі драматурга. Яна ўспомніла, што ў хаце Дударавых збіралася моладзь, бо там было весела і ўтульна. Каля хаты на пятачку звычайна скакалі і песні спявалі. Расказала таксама, што Аляксей амаль штогод наведваецца ў Кляны. Прыязджаў сюды, калі яму споўнілася 50, а затым і 55 гадоў, каб пабачыцца з аднавяскоўцамі і пастаяць на тым месцы, дзе быў падмурак роднай хаты, каб пагладзіць ствол любімай грушы, якая ўцалела на месцы былога падворка. Уся вёска тады прыйшла віншаваць яго з юбілейнай датай. І па келіху гарэлкі выпілі з вядомым у краіне чалавекам, і па чарзе расцалаваліся. У якасці падарункаў ён прывёз для іх свае кніжкі з аўтографам. Дарыў і прыгаворваў: каб былі здаровыя ды радаваліся жыццю. А як ад'язджаў, то пакорпаўся на тым месцы, дзе стаяла радзімая хата і выкалупаў з падмурка печы цаглiну, загарнуў у сурвэтку, як дарагую рэч, і звёз у сталічную кватэру. Казаў пазней, што паклаў тую цаглiну ў камін, каб вечарамі, глянуўшы на яе, уяўляць часцінку роднага вясковага кута.

А наконт вытокаў літаратурных здольнасцяў Аляксея Надзея Філіпаўна заўважыла, што гэтаму садзейнічала вобразнае вясковае слова і цеплыня адносінаў родных і блізкіх яму людзей. Сустракаючыся з Надзеяй Сулімавай, Дудараў іншы раз успамінае дзяцінства. Аднойчы расказаў такі эпізод са свайго жыцця.

Маці капала бульбу на агародзе, а пяцігадовага сына пакінула ў хаце, бо дужа золка было на вуліцы, баялася яго прастудзіць. Але працуючы, яна ўвесь час памятала, што сынок у хаце адзін. І каб не было яму самотна, часта бегала пад акно і цалавала яго праз шыбу. І ён гэтак жа пасылаў

ёй свой пацалунак у адказ. Так і запомніў на ўсё жыццё гэту карціну: любячыя вочы маці, расплюшчаны аб шыбу нос і пацалунак на шкло.

Кляноўцам падабаецца, што Аляксей Дудараў час ад часу наязджае ў вёску з жонкай і дачкой, ды паказвае ім мясціны, дзе любіў бавіць час. Рэчку ля Карасніка, і лес, што ў народзе называюць Юхаўка, і Крутую гару, з якой коўзаўся на санках. Пракаментаваў, што тады гэтая горка была крутая. А цяпер ён бачыць ужо не гару, а пагорак.

У Кляноўскай школе драматург закончыў у свой час сем класаў. Гэтая школа ў тым жа абліччы і цяпер. Тут вучыцца 41 вучань. З іх 17— выдатнікі. Настаўнікі сцвярджаюць, што ўсе вучні здольныя, і ўсе дасведчаны ў творах Аляксея Дударава... Ды я, толькі крок ступіўшы па школьнай тэрыторыі, сустрэла вучаніцу выпускнога класа Марыну Жураўскую з кніжкай твораў Аляксея Дударава. Дзяўчына сказала, што гэта любімы яе аўтар.

У бібліятэцы Кляноўскай школы ёсць куток драматурга, дзе сабраныя матэрыялы пра яго жыццёвы і творчы шлях. Тут жа і яго кніжкі. На асобнай паліцы кніжкі з аўтографам, падораныя аўтарам.

Дырэктарка школы Ірына Ціцянкова пры сустрэчы распавяла пра тое, чаму вучні чытаюць творы земляка.

— У творах Аляксея Дударава нярэдка сустракаюцца героі, падобныя на канкрэтных людзей у Клянах, альбо аўтар дае ім такія мянушкі, пад якімі існуе ці існаваў чалавек у якой-небудзь з бліжэйшых вёсак. Напрыклад, у адной п'есе ёсць чалавек пад мянушкай Хітры, у іншай — Барабулінак і Мульцік. Пісьменнік надзяляе іх крыху іншымі характарамі,чым у рэальных людзей, але ўсё роўна яны — нашы. Для вучняў гэтыя творы ўдвайне цікавыя, бо іх героі — людзі з нашай і навакольных вёсак.

Звяртаем увагу дзяцей і на вобразнасць мовы ў творах нашага славутага земляка. А гэта ж мова Кляноў! Вучні вычыталі ў Аляксея Дударава шэраг такіх слоў, якія характэрны менавіта для нашай мясцовасці. Напрыклад, таптанка, так называюць у нас тоўчаную бульбу (пюрэ). А яшчэ сустракаецца забялянка (малочны суп), куросанне, буслянка і г.д.

Ірына Міхайлаўна расказала і пра тое, што нядаўна старшакласнікі ездзілі ў Мінск, каб паглядзець у тэатры спектакль па п'есе А. Дударава «Чорная панна Нясвіжа» (пра вялікае каханне Барбары Радзівіл). Яны потым доўга абмяркоўвалі гэты спектакль. Іх уразілі не столькі эмоцыі кахання, колькі гістарычная эпоха з варажбітамі, шаптунамі ды змрочнымі палацамі таго часу.

Такім чынам, знакамітую асобу са сваёй вёскі кляноўцы і цяпер адчуваюць побач. І яго 60-годдзе для іх — падзея.

Сёлета ў раённым аддзеле адукацыі абмяркоўваецца варыянт закрыцця Кляноўскай сярэдняй школы — той, дзе вучыўся роднаму слову славуты зямляк і цяпер паспяхова вучацца дзеці вяскоўцаў. Дарэчы, у Клянах зразумелі б такое закрыццё, калі б вёска была выміраючай, але ж гэта яшчэ жывы арганізм... Вось кляноўцы і кажуць, што будзе ў іх, як у фільме «Белыя Росы»...

А ёсць жа і іншы варыянт. Зрабіць Кляны з нагоды нараджэння тут вядомага ў краіне драматурга Аляксея Дударава культурным цэнтрам, ды ўключыць у турыстычнае кола гэтае месца на Дубровеншчыне. І прыязджалі б сюды турысты па маршруце: ад векавога дуба, што расце ля вёскі Быстрыеўка і лічыцца цудам Дубровеншчыны (недалёка ад Кляноў) ды да дварышча хаты драматурга пад яблыні і старую грушу, якую калісьці пасадзіў бацька Аляксея Дударава. А яшчэ — у мясцовую школу, дзе ўслаўляюць роднае слова і абсталяваны куток вядомага земляка...

Вольга ШУТАВА.

САРАКАГОДДЗЕ НЕ АДЗНАЧАЮЦЬ

Свет і сусвет чалавека

Існуе шэраг асноўных абрадавых падзей і ў структуры радзінаў — хрэсьбінаў і жыцці дзіцяці на працягу першага года. У некаторых месяцах да сарака дзён, а ў іншых аж да паўгода парадзіхі ўстрымліваліся ад паказу дзіцяці чужым людзям.

● Знаходзячыся ў пераходным становішчы, яшчэ не пазначаныя сімваламі новага жыцця, маці і дзіця заставаліся да сарака дзён безабароннымі перад вачамі чужых людзей. У сувязі з гэтым маці забаранялася да **сарака** дзён пасля родаў наведваць царкву, а таксама некаторыя гаспадарчыя пабудовы, напрыклад, гумно. На саракавы дзень дзіця хрысцілі, давалі яму пастаяннае імя, якое вельмі моцна ўплывала на лёс дзіцяці.

● У тых нешчаслівых выпадках, калі адзін за адным у жанчыны ідуць «скіды» або тады, калі дзеці «не гадуюцца» (паміраюць адразу ж пасля нараджэння), бацькі карысталіся такім сродкам. Выбраўшы непрыкметны дзень (пасля **сарака** дзён ад няшчасця), яны не працавалі, трымаліся посту, «туляліся» ад сямейнікаў, а з надыходам ночы цішком выпраўляліся да загадзя нагледжанага імі (у полі, ля дарогі ці на могілках) паваленага крыжа, падымалі яго і, прытрымліваючы ў такім становішчы, чыталі па тры разы «Ойча наш» і «Багародзіцу», пасля чаго муж і жонка павінны былі абдымацца і цалавацца.

● Супастаўленне пахавальна-памінальнай і радзінна-хрэсьбіннай абраднасці дае шмат падстаў для разумення таго, якім чынам звязаны паміж сабой «свет» продкаў і свет жывых. Сімволіка ліку сорак як «памежжа» паўплывала на тое, што не толькі парадзіха, дзіця і бабка-павітуха, але і нябожчык і той, хто яго мыў, на працягу **сарака** дзён надзяляліся фактычна адным і тым жа статусам.

● У стадыі, небяспечнай для кантактаў, на працягу сарака дзён знаходзіліся магільны пясок, адзенне памерлага, прыжыццёвыя фотаздымкі, люстэрка. Таму да іх было асаблівае стаўленне, напрыклад, люстэрка было закрыта або перавернута да сцяны, фотаздымкі трэба было схаваць і ні ў якім разе не пакідаць адкрытымі. Відаць, гэтыя рэгламентуючыя акалічнасці сталі перадумовай узнікнення забароны жывым адзначаць сваё **сарака**годдзе.

Аксана КАТОВІЧ,
Янка КРУК.

ТЭМУ сённяшняй рубрыкі мне падказала «Еўрабачанне». Паважаныя грузіны, дзякуй вам за вашы 12 балаў, і гурту нашаму дзякуй — выступілі яны вельмі дастойна, нікольki не горш за бельгійца, які заняў у выніку 6-е месца! Таму пагаворым пра грузінскую кухню, якая заслужана славіцца сваёй разнастайнасцю і смакавым багаццем разам са знакамітымі на ўвесь свет грузінскімі вінамі. Аснова ж грузінскай кухні, насуперак распаўсюджанай думцы, не мяса, а разнастайныя малочныя і раслінныя прадукты, а таксама крупы, з якіх, у асноўным, і гатуюцца штодзённыя стравы. Ну і, безумоўна, самае разнастайнае зяленіва, агародніна, арыгінальныя соусы і прыправы.

ХАЧАПУРЫ СА СЛОЕНАГА ЦЕСТА

<u>Вазьміце:</u> 2 кг слоенага цеста, 1 кг сыру сулугуні, 2—3 яйкі, 3 ст. лыжкі сметанковага масла, 200 г смятаны.

Цеста раскачайце ў пласт таўшчынёй 4-5 мм, разрэжце на 10 квадратаў. На сярэдзіну кожнага пакладзіце фарш з дзёртага сыру з яйкамі, смятанай і 2 ст. лыжкамі масла. Краі квадратаў злучыце ў цэнтры і прыцісніце, затым раскачайце хачапуры ў выглядзе круга. Змажце хачапуры льезонам (нагадваю, што гэта сумесь яек і малака або вяршкоў і вады), пакладзіце на змочаную вадой бляху і выпякайце пры 220 °С. Пры падачы паліце растопленым маслам.

ЧАХАХБІЛІ З КУРЫЦЫ З ПАМІДОРАМІ

<u>Нам спатрэбіцца:</u> 1 курыца, 1 кг памідораў або 3/4 шклянкі таматнай пасты, 5 сярэдніх цыбулін, 5 яек, 100 г сметанковага масла, 50 г топленага масла, зяленіва пятрушкі, зяленіва кропу, соль, перац молаты.

Курыцу разрэжце на парцыённыя кавалкі, абсмажце на топленым масле да залацістага колеру. Дадайце нарэзаную саломкай цыбулю, масла і смажце яшчэ 7 хвілін. Затым уліце прапушчаныя праз мясарубку памідоры і тушыце 20—25 хвілін. У канцы прыгатавання пасаліце, паперчыце, дадайце дробна пасечанае зяленіва, давядзіце да кіпення, уліце 3 узбітыя яйкі і зніміце з агню. Астатнія яйкі зварыце. Пры падачы пасыпце курыцу рубленымі яйкамі і зяленівам.

САЦЫВІ

Вазьміце: 1 кг курыцы (або індычкі), 500 г грэцкіх арэхаў, 1 ст. лыжку сметанковага масла, 2 маленькія цыбуліны, 2—3 зубкі часнаку, 3 ст. лыжкі белага віннага воцату, 4 ч. лыжкі сумесі вострых прыпраў для сацыві (прадаюцца), 2 ч. лыжкі шафрану (калі не ўваходзіць у сумесь прыпраў), молатую карыцу на кончыку нажа, 1/3 бутона гваздзікі, 1/4 кававай лыжкі чырвонага молатага перцу, 1 невялікі чырвоны малапякучы стручковы перац.

Курыцу (або індычку) змясціць у каструлю, заліць 2 літрамі халоднай вады, давесці да кіпення, зняць пену, што ўтварылася. Зменшыць агонь да мінімальнага, варыць пад накрыўкай амаль да гатоўнасці. Булён не павінен моцна выкіпець, да канца варкі яго павінна застацца не менш за 1,5 літра. Гэта ўмова вельмі важная, паколькі гатовы булён не рэкамендуецца разводзіць вадой. Курыцу дастаць з булёну, астудзіць і нарэзаць на парцыённыя кавалкі. Булён працадзіць, астудзіць. З астуджанага булёну зняць тлушч.

Цыбулю вельмі дрэнна нарэзаць (або прапусціць праз мясарубку), пасераваць у каструлі з тоўстым дном на сметанковым масле да празрыстасці. У ідэале цыбуля павінна амаль «растварыцца» ў масле. Да цыбулі дадаць кавалачкі курыцы і смажыць разам, няспынна памешваючы, на вельмі слабым агні 3-5 хвілін. Цыбуля і курыца ні ў якім разе не павінны пакрыцца скарыначкай, тым больш падгарэць, інакш смак сацыві будзе сапсаваны беззваротна.

Грэцкія арэхі прапусціць праз мясарубку 2-3 разы. Дадаць тоўчаны часнок і гваздзіку, сумесь для сацыві, молаты перац, шафран, карыцу, крыху пасаліць і старанна перамяшаць. У арэхавую сумесь пакрысе дабаўляць булён, перамешваючы і расціраючы арэхі так, каб не было камячкоў. Прыгатаваным соусам заліць кавалачкі курыцы ў каструлі. Сацыві давесці да кіпення, адразу зняць з агню, уліць воцат, пры неабходнасці дасаліць на смак. Стручок чырвонага перцу разрэзаць уздоўж і, выдаліўшы насенне, нарэзаць тонкімі паўкольцамі. Дадаць у гатовую страву, перамяшаць. Астудзіць пад накрыўкай, затым вытрымаць у халодным месцы (можна ў халадзільніку) 8—12 гадзін. Падаваць сацыві халодным, пасыпаўшы зярнятамі гранату.

ХІНКАЛІ З МЯСАМ АБО СЫРАМ

<u>Нам спатрэбіцца:</u> 1 кг мукі, 2 яйкі, 1 кг мякаці тлустай ялавічыны, 5 цыбулін, зяленіва пятрушкі, кінза, 1 кг сыру сулугуні, 100 г сметанковага масла, соль, перац чорны молаты.

Яйкі, невялікую колькасць вады, соль злучыце з мукой і замясіце крутое цеста. Мяса двойчы прапусціце праз мясарубку разам з цыбуляй, дадайце здробненае зяленіва, перац, соль, уліце 1 шклянку вады, перамяшайце. Для сырнай начынкі надзярыце сыр і змяшайце з маслам. Цеста раскачайце ў тонкі слой і выражце шклянкай кружочкі. На сярэдзіну кожнага кружочка пакладзіце фарш, краі цеста збярыце ў цэнтры і сцісніце пальцамі. Апусціце хінкалі ў кіпячую падсоленую ваду і варыце. Калі хінкалі ўсплывуць, варыце яшчэ 5 хвілін, затым дастаньце іх шумоўкай. Пры падачы пасыпце перцам.

ХАРЧО

<u>Вазьміце:</u> 500 г ялавічнай грудзінкі, 3/4 шклянкі круглазярністага рысу, 1 цыбуліну, 2 ст. лыжкі алею, 3 памідоры, 2 зубкі часнаку, 1 стручковы чырвоны перац, 3 галінкі пятрушкі, па 2 галінкі сельдэрэю і кінзы, перац чорны молаты, соль.

Грудзінку пасячы кавалкамі, заліць халоднай вадой, давесці да кіпення. Затым агонь зменшыць, зняць пену і варыць грудзінку прыкладна 30—40 хвілін. Усыпаць прамыты рыс, варыць пад накрыўкай 15 хвілін. Цыбулю дробна пасячы, злёгку абсмажыць на алеі, дадаць дробна нарэзаныя памідоры, ачышчаныя ад скуркі. Цыбулю з памідорамі тушыць на слабым агні без накрыўкі 2-3 хвіліны. Затым тушаную агародніну дадаць у суп і варыць яе 10 хвілін, не накрываючы. Зняць харчо з агню, дадаць здробненае зяленіва, чырвоны стручковы перац і тоўчаны часнок, пасля чаго накрыць накрыўкай і даць пастаяць прыкладна 10 хвілін. Падаваць харчо трэба гарачым.

ЧУРЧХЕЛА

Нам спатрэбіцца: 2 л вінаграднага соку, 200 г ачышчаных грэцкіх арэхаў, 200 г мукі пшанічнай, 100 г цукру.

Бяром нітку даўжынёй каля 30 см з іголкай і нанізваем на нітку арэхі. Пажадана запасціся напарсткам, таму што арэхі дастаткова цвёрдыя, і нанізваць іх голымі рукамі цяжка. Можна нанізваць як цэлыя арэхі, так і палавінкі (тады чурчхела будзе танчэйшая або спатрэбіцца больш абмакаць яе ў сок). Нанізваць трэба так, каб верхні канец ніткі (каля 5 см) быў свабодны — за яго мы будзем трымаць чурчхелу. Калі закончым нанізваць арэхі на нітку, замацуем яе канец з дапамогай запалкі: абгортваем запалку ніткай і завязваем. Прыкладна паўтары шклянкі соку пакрысе змешваем з мукой, добра перамешваючы, каб не было камячкоў. Увесь астатні сок наліваем у каструлю і ставім на маленькі агонь. Перыядычна памешваем сок, а калі ён закіпіць, дадаём сумесь з мукі і соку. Працягваем памешваць. Сок трэба ўварыць да кансістэнцыі вельмі густога кісялю. Даём соку астыць прыкладна да 50°С. Затым бяром нітку з арэхамі і апускаем яе ў каструлю на хвіліну-паўтары, каб усе арэхі пакрыліся сокам. Дастаём нітку, падсушваем хвілін пяць — за гэты час абмакваем у сок астатнія ніткі з арэхамі. Затым паўтараем працэдуру з кожнай ніткай некалькі разоў, пакуль арэхі не пакрыюцца слоем соку 1,5—2 см. Гатова — чурчхелу можна сушыць. Увогуле сушаць яе некалькі тыдняў, каб верхні слой соку зацвярдзеў, а ўнутры чурчхела засталася мяккай. Але можна з'есці гэту смакату і ў той жа дзень, калі вельмі хочацца. Падсушваць чурчхелу можна на падвешанай у кухні вяроўцы, пад якой варта падкласці паперу, каб не давялося потым адмываць усю кухню ад кропляў соку.

<u>Анекдот у тэму:</u>

— Гіві! Ты што робіш?
— Ем!
— А што ты ясі?
— Гэта не тэлефонная размова.

СТАЛІЧНАЯ БЛЫТАНІНА

Дарожныя службы Шаркаўшчынскага раёна не могуць вызначыцца ў назве гэтай вёскі. Трэба сказаць, рэдкай: больш вёсак-Сталіц (ці Століц?) у краіне няма. Яшчэ нядаўна тут наогул ніякіх шыльдаў і паказальнікаў не было — згубіліся. А тут адразу варыянты на любы густ. Не ведаю, як пішацца ў пашпартах жыхароў месца прапіскі, але на слых назва вёскі гучыць усё ж як Сталіца. Зазіраю ў аўтамабільны атлас, знаходжу назву і ў ім, толькі ў рускім варыянце — «Столица». Здаецца, прасцей не бывае, але правільны пераклад на беларускую мову залежыць ад націску. Толькі куды той націск ставіць? Напэўна, дарожнікі паступілі «мудра», бо адзін з варыянтаў будзе абавязкова правільны.

Усходні гараскоп на наступны тыдзень

У жыцці Вадалеяў — светлая паласа, і Блізняты будуць у гуморы

АВЕН. Зможаце станоўча зарэкамендаваць сябе ў соцыуме, праявіць сябе ярка і арыгінальна, але толькі калі пры гэтым будзеце ўлічваць і інтарэсы грамадства. Любая дробязь можа стаць істотнай для вас. Да пачатку выхадных варта забыцца на паездкі і вандраванні — лепш разграбіце назапашаныя праблемы. У сераду паспрабуйце пазбегнуць паспешных і неабдуманых рашэнняў — як у дзелавых пытаннях, так і ў праблемах асабістага характару. У чацвер вы можаце разлічваць на дапамогу і падтрымку сяброў. У суботу праявіце пэўную паблажлівасць да дзяцей, бо з першага разу вам наўрад ці атрымаецца дамагчыся іх разумення.

ЦЯЛЕЦ. Могуць хваляваць пытанні, звязаныя з кар'ерай. Ваша душа працягвае імкнуцца да стасункаў. Творчы падыход да рашэння пытанняў дапаможа справіцца са шматлікімі справамі. Давядзецца шмат часу надаць папяровай цяганіне, так што паспрабуйце быць больш уважлівымі, каб прапажа якога-небудзь важнага дакумента не падоўжыла працэс у разы. Дбайна аналізуйце падзеі, якія з вамі адбываюцца, і не рабіце імпульсіўных і неабдуманых крокаў. Максімальна выкарыстайце аўторак, бо пачатыя ў гэты дзень справы будуць удалымі, а шматлікія задумы адносна лёгка ўвасобяцца ў жыццё.

БЛІЗНЯТЫ. Будзеце ў гуморы, дзякуючы чаму ўсё вызначанае будзе атрымлівацца практычна з першага разу. Калі прыкладзяце пэўныя намаганні, то перашкод у дасягненні жаданых вынікаў не паўстане. У другой палове тыдня ў вас, хутчэй за ўсё, з'явіцца магчымасць рэалізаваць свае жаданні і зрабіць адказныя крокі. Ваша здольнасць знаходзіць дакладныя рашэнні і своечасовая падтрымка блізкіх людзей дапамогуць стварыць выдатныя перадумовы для будучага поспеху.

РАК. У панядзелак спаборніцтва з раптоўнымі канкурэнтамі можа паглынуць усе думкі. Аднак паспрабуйце своечасова спыніцца — тады з'явяцца ўсе шанцы на поспех. У аўторак не рэкамендуецца займацца справамі, якія патрабуюць вялікай адказнасці. У сераду не шкадуйце сілаў і часу, каб падрыхтавацца да вызначанай загадзя вечарынкі. Проста неабходна, каб ваш убор прыцягваў увагу і быў прыемным і мяккім навобмацак. Вас могуць запрасіць у нейкае элітнае грамадства.

ЛЕЎ. Тыдзень спрыяльны для навучання — асабліва добра будзе засвойвацца інфармацыя, якая спрыяе павышэнню вашага прафесійнага ўзроўню. У панядзелак ваш аўтарытэт можа выратаваць ад краху нейкая важная справа, так што рыхтуйцеся ўзяць на сябе адказнасць. У аўторак і сераду шматлікія справы будуць атрымоўвацца па інэрцыі. Не ўступайце ў спрэчку, калі няма поўнай упэўненасці ў сваёй праўдзе. У канцы тыдня падрыхтуйцеся да нечаканага рыўка наперад у справах. У суботу сваякам можа спатрэбіцца ваша дапамога.

ДЗЕВА. Настаў спрыяльны час для павышэння прафесійнага ўзроўню. Ваша добрасумленнасць дазволіць дамагчыся практычна ўсіх пастаўленых мэтаў. У вас цяпер будзе такі высокі ўзровень працаздольнасці, што навакольныя не змогуць угнацца за вамі. Паспрабуйце не навязваць блізкім свайго меркавання, бо гэта можа прывесці да канфліктнай сітуацыі. Атмасфера дома будзе спакойнай і прыемнай. Найбольш спрыяльным днём будзе субота.

ШАЛІ. Надыходны тыдзень запатрабуе асцярожнасці ў думках і дзеяннях. Калі не хочаце, каб раскрыліся ўсе вашы тайны, трымайце язык за зубамі. Адной з самых напружаных праблем тыдня могуць стаць узаемаадносіны са старымі сябрамі і аднадумцамі. У аўторак лепш мець справу з праверанымі партнёрамі. У чацвер лепш пазбягаць людных месцаў, каб не сустрэцца з накіраванай на вас агрэсіяй. У нядзелю зважайце на разнастайныя знакі і супадзенні, яны могуць паказаць вам шмат цікавага.

СКАРПІЁН. У першай палове тыдня не варта пераацэньваць уласныя сілы — гэта той выпадак, калі лепш не зрабіць зусім нічога, чым затармазіць пасярэдзіне. Прыслухайцеся да парадаў калег — яны дапамогуць ссунуць справу з мёртвай кропкі. У панядзелак не варта распыляцца на некалькі спраў адначасова, бо гэта можа выклікаць раздражненне навакольных. У аўторак тэрмінова давядзецца прыняць шэраг неадкладных рашэнняў. На сераду не варта планаваць нічога сур'ёзнага, таму што верагодныя рэзкія перапады настрою, асабліва ў першай палове дня. Субота — вельмі эфектыўны дзень для новых распачынанняў.

СТРАЛЕЦ. Поспех можа ўсміхнуцца шырока і радасна. Трымайцеся свайго пункта гледжання і не саступайце нікому і ні ў чым, бо самыя правільныя рашэнні цяпер — менавіта вашы. Серада падорыць добры настрой незалежна ад таго, што будзе з вамі адбывацца. У канцы тыдня варта сур'ёзна паставіцца да пытанняў кар'еры. У пятніцу ёсць сэнс звярнуцца да сяброў — яны дапамогуць знайсці дадатковы заробак. У суботу будуць удалымі распачынанні, звязаныя з рэалізацыяй вялікіх творчых планаў.

КАЗЯРОГ. Не паддавайцеся эмоцыям, бо іх сіла можа зацямніць розум і нашкодзіць справам. Спакой і разважлівасць — вось складнікі поспеху. У гэты перыяд удача спадарожнічае ініцыятарам розных распачынанняў, але пры гэтым не варта ні камандаваць блізкімі, ні высвятляць адносін з кім бы там ні было. Лепш прыслухацца да парады таго, хто старэйшы і больш спрактыкаваны. У панядзелак сканцэнтруйцеся на найважнейшым. Да канца тыдня ўзрасце фізічная актыўнасць, больш паспяхова пойдуць справы, звязаныя з руціннымі пытаннямі, а таксама асабістымі абставінамі.

ВАДАЛЕЙ. Надыходзіць светлая паласа ў жыцці. Адна з галоўных задач тыдня — заняцца рэалізацыяй сваіх выдатных здольнасцяў. Давядзецца мабілізавацца. Сачыце за сваімі ўчынкамі і словамі — яны павінны быць прадуманымі. Прыслухайцеся да інтуіцыі, а пачуўшы яе адказ — выберыце ўдалы момант і падыдзіце з ініцыятыўнымі прапановамі да начальства. Гэты ўчынак будзе ацэнены па вартасці. Імкніцеся кантраляваць эмоцыі і не спрачацца з калегамі, бо станоўчых вынікаў гэта не прынясе.

РЫБЫ. Спатрэбіцца вытрымка і дакладнасць у справах. Неабходна рэалізаваць хоць бы частку вызначаных планаў. Панядзелак спрыяльны для пачатку новых спраў і праектаў. У чацвер пажадана паменш кантактаваць з людзьмі. Пятніца спрыяльная для пачатку чагосьці новага. Зможаце паміж справай вырашыць для сябе пытанне, дзе менавіта і чаму менавіта вам неабходна вучыцца. Сябрам можа спатрэбіцца ваша дапамога. У выхадныя паспрабуйце не перагружаць сябе сямейнымі клопатамі.

У суд Полацкага раёна і г. Полацка Віцебскай вобласці паступіла заява аб прызнанні адсутным без вестак **ПУЦІЛІНА Канстанціна Мікалаевіча,** 1975 года нараджэння. Месца нараджэння: г. Рыга Латвійскай Рэспублікі. Апошняе вядомае месца жыхарства: г. Верхнядзвінск. Просьба да ўсіх грамадзян і юрыдычных асобаў, якія маюць звесткі пра грамадзяніна Пуціліна Канстанціна Мікалаевіча, паведаміць іх суду Полацкага раёна і г. Полацка Віцебскай вобласці на працягу двух месяцаў з дня апублікавання аб'явы.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА НА ПРАВО ЗАКЛЮЧЕНИЯ ДОГОВОРА АРЕНДЫ ДЛЯ СТРОИТЕЛЬСТВА И ОБСЛУЖИВАНИЯ ОДНОКВАРТИРНЫХ ЖИЛЫХ ДОМОВ

Организатор аукциона: Октябрьский сельский исполнительный комитет
222033, д. Прошика, ул. Центральная, д. 9, Крупского района, Минской области

№ лота	Кадастровый номер, адрес земельного участка, номер участка	Целевое назначение	Площадь (га)	Характеристика расположенных на земельном участке инженерных коммуникаций и сооружений	Начальная цена земельного участка (бел. руб.)	Размер задатка и реквизиты для его внесения	Расходы по подготовке документации, необходимой для проведения аукциона	Дата и время проведения аукциона	Окончательный срок приема документов
1	Земельный участок с кадастровым номером 623084008601000122, расположенный по адресу: Минская обл., Крупский р-н, д. Худово	Для строительства и обслуживания жилого дома	0,0700	Отсутствие инженерных коммуникаций и сооружений	9586	960 бел. руб. р/с 3604618091007 в ЦБУ № 610 г. Крупки ф-ла № 612 ОАО «АСБ Беларусбанк» г. Борисов, код 810, УНП 600176883, код платежа 04901, получатель платежа: Октябрьский сельский исполнительный комитет	559370	05.07.2010 г. в 12.00	30.06.2010 г. до 17.00
2	Земельный участок с кадастровым номером 623084001601000042, расположенный по адресу: Минская обл., Крупский р-н, д. Гузовино	Для строительства и обслуживания жилого дома	0,1000	Отсутствие инженерных коммуникаций и сооружений	14150	1420 бел. руб. р/с 3604618091007 в ЦБУ № 610 г. Крупки ф-ла № 612 ОАО «АСБ Беларусбанк» г. Борисов, код 810, УНП 600176883, код платежа 04901, получатель платежа: Октябрьский сельский исполнительный комитет	546395	05.07.2010 г. в 12.00	30.06.2010 г. до 17.00
3	Земельный участок с кадастровым номером 623084001601000043, расположенный по адресу: Минская обл., Крупский р-н, д. Гузовино	Для строительства и обслуживания жилого дома	0,1000	Отсутствие инженерных коммуникаций и сооружений	14150	1420 бел. руб. р/с 3604618091007 в ЦБУ № 610 г. Крупки ф-ла № 612 ОАО «АСБ Беларусбанк» г. Борисов, код 810, УНП 600176883, код платежа 04901, получатель платежа: Октябрьский сельский исполнительный комитет	551574	05.07.2010 г. в 12.00	30.06.2010 г. до 17.00

Условия инженерного развития инфраструктуры застраиваемой территории отсутствуют.

Условия, предусмотренные в решении о формировании земельного участка для строительства одноквартирного жилого дома для проведения аукциона на право заключения договора аренды:

- внести плату за право заключения договора аренды земельного участка;

- возместить расходы, связанные с проведением аукциона и подготовкой документации, необходимой для его проведения;

- заключить с Октябрьским сельским исполнительным комитетом договор аренды земельного участка и осуществить в двухмесячный срок после принятия решения исполкома о предоставлении земельного участка государственную регистрацию права на земельный участок;

- получить в установленном порядке разрешение отдела по архитектуре и строительству Крупского райисполкома на проведение проектно-изыскательных работ и строительство объекта;

- осуществить строительство объекта в сроки, определенные проектно-сметной документацией.

1. Аукцион состоится по адресу: Минская обл., Крупский р-н, д. Прошика, ул. Заречная, д. 5-а (здание Прошикского сельского клуба).

2. Заявление на участие в аукционе принимаются по адресу: Минская обл., Крупский р-н, д. Прошика, ул. Центральная, д. 9 (здание Октябрьского сельского исполнительного комитета).

3. Для участия в аукционе приглашаются граждане и юридические лица. Гражданин, юридическое лицо должно подать заявление об участии в аукционе и подписать соглашение с организатором аукциона. К заявлению прилагается:

- для гражданина – копия документа, содержащего идентификационные сведения гражданина;

- для представителей гражданина – нотариально удостоверенная доверенность;

- для представителей или уполномоченных должностных лиц юридического лица – доверенность, выданная юридическим лицом, или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, копии устава и свидетельства о государственной регистрации юридического лица, документ с указанием банковских реквизитов юридического лица;

- заверенная банком копия платежного поручения о внесении задатка.

При подаче документов на участие в аукционе граждане, представители граждан и юридических лиц, уполномоченные должностные лица юридических лиц предъявляют паспорт или иной документ, удостоверяющий личность.

4. Аукцион состоится при наличии не менее 2-х участников. Граждане, юридические лица, желающие участвовать в аукционе в отношении нескольких земельных участков, вносят задаток в размере, установленном для земельного участка с наибольшей начальной ценой. Не допускается начало торгов по начальной цене. Торги продолжаются до тех пор, пока по новой объявленной аукционистом цене аукционный номер поднял только один участник аукциона. Аукционист называет последнюю цену и номер данного участка трижды и объявляет проданным земельный участок, а участника аукциона – победителем.

5. Всем участникам предоставляется право ознакомления с земельно-кадастровой документацией, а также возможность осмотра местности земельного участка, выставляемого на аукцион.

6. Возмещение расходов, связанных с подготовкой и проведением аукциона, и расходов по подготовке документации, необходимой для его проведения, производится победителем аукциона.

7. Контактные телефоны: **(801796) 4 91 10, 4 91 38.**

СКАНВОРД

Склаў Андрэй МІХАЙЛАЎ.

СНАРАД ЧАСОЎ ВАЙНЫ

Начальнік чыгуначнай станцыі Орша — Заходняя раніцай паведаміў у службу «101» пра тое, што пры правядзенні земляных работ па вуліцы Дастаеўскага рабочыя знайшлі снарад.

Сапёры, якія выехалі на месца небяспечнай знаходкі, высветлілі, што гэта — артылерыйскі снарад калібру 100 міліметраў часоў Вялікай Айчыннай. Снарад вывезлі за горад і знішчылі.

ВЫРАТАВАЛІ БРАТА І СЯСТРУ

У вёсцы Астроўна Бешанковіцкага раёна ноччу суседзі выратавалі з вогненнага дома па вуліцы Садовая 58-гадовага гаспадара і ягоную 55-гадовую сястру. Яны былі шпіталізаваныя ў апёкавае аддзяленне Віцебскай абласной клінічнай бальніцы. Магчымая прычына пажару — неасцярожнасць пры курэнні ў нецвярозым стане гаспадара дома.

ДАРОГА ПАХЛА АМІЯКАМ

Пачуўшы непрыемны пах аміяку, жыхары дома па вуліцы Леніна ў Оршы выклікалі выратавальнікаў. Высветлілася, што ў друзе, які выкарыстоўваўся пры ўкладцы асфальту, канцэнтрацыя аміяку перавышала норму ў 12,5 раза. Гэта дакладна вызначылі работнікі цэнтра гігіены і эпідэміялогіі. Былі арганізаваны работы па зборы і вывазе друзу з плошчы 50 квадратных метраў. Акалічнасці пападання аміяку ў друз высвятляюцца.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

ГАДАВАЛА МАЦІ СЫНА...

У загадчыцы аднаго з пінскіх дзіцячых садкоў сын ужо быў асуджаны за хуліганства і крадзеж. Але за розум не ўзяўся. Прыйшоў у кабінет да маці і нахабна забраў з яе сумачкі ўсе грошы, што былі: 250 000 рублёў. Давялося звяртацца ў міліцыю.

Яна СВЕТАВА.

Напярэдадні мундыяля

КАЛАБКІ ПА ІМЁНАХ

Усе афіцыйныя мячы чэмпіянатаў свету па футболе

Да 1970 года на афіцыйных турнірах выкарыстоўваліся любыя мячы, якія выразна адпавядалі ўсім патрабаванням ФІФА па вазе і дыяметры акружнасці. Афіцыйны памер і вага былі зацверджаны ў 1872 годзе. У 1937 годзе вага была павялічана з 13—15 унцый да 14—16. У энцыклапедыі футбола (англійскае выданне 1956 года) гаворыцца наступнае: «Паводле футбольных правілаў, мяч павінен быць сферычным з вонкавым пакрыццём са скуры ці з іншых ухваленых матэрыялаў. Акружнасць не павінна быць меншай за 27 дзюймаў, але і не павінна перавышаць 28 дзюймаў, а вага мяча спачатку гульні не павінна быць меншай за 14 унцый і большай за 16 унцый. А з 1970 года на чэмпіянатах свету па футболе для аднастайнасці пачалі выкарыстоўваць «афіцыйныя мячы турніру».

Telstar — Мексіка, 1970. Першым «афіцыйным» мячом у футболе стаў Telstar Adidas на чэмпіянаце свету ў 1970 годзе ў Мексіцы.

Telstar Durlast — Германія, 1974. У чэмпіянаце свету ў Германіі ў 1974 годзе «ўдзельнічалі» два мячы. Для мяча Telstar гэта было ўжо другое з'яўленне, толькі лагатып быў цяпер не залатым, а чорным. Кампанія Adidas прапанавала таксама белую версію мяча — **Adidas Chile** — у гонар цалкам белага мяча чэмпіяната свету 1962 года, які прайшоў у Чылі. Ад Telstar 1970 года яны адрозніваліся толькі малюнкам, матэрыялы і тэхналогіі засталіся тымі ж.

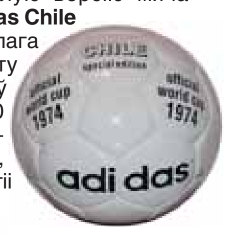

Tango Riverplate — Аргенціна, 1978. У 1978 годзе свету быў прадэманстраваны Adidas Tango — мадэль, якая стала потым «класікай дызайну». Хоць мяч быў пашыты з тых жа 32 панэляў, малюнак з 20 ідэнтычных трыяд ствараў ўражанне 12 акружнасцяў, якія апяразваюць мяч. Дызайн афіцыйных мячоў наступных пяці чэмпіянатаў FIFA быў заснаваны менавіта на гэтай ідэі. Tango таксама быў больш устойлівым да атмасферных уздзеянняў.

Tango Espana — Іспанія, 1982. У 1982-м дызайн Tango 1978 года змяніўся нязначна. А вось тэхналагічныя змены Tango Espana былі больш істотныя. Мяч па-ранейшаму шылі са скуры, але швы праклейвалі і рабілі воданепранікальнымі. Гэта значна павялічыла зносаўстойлівасць і скараціла паглынанне вады мячом, а такім чынам, мінімізавала павелічэнне вагі ў мокрае надвор'е.

Azteca — Мексіка, 1986. Гэта першы афіцыйны мяч чэмпіянату FIFA, зроблены з сінтэтычных матэрыялаў. У выніку тэрмін яго службы значна ўзрос, а ступень паглынання вады яшчэ зменшылася. Azteca валодаў выдатнымі характарыстыкамі пры гульні на цвёрдых паверхнях, у высакагорных умовах і ў мокрае надвор'е, што было значным крокам наперад. Трыяды, якія апяразвалі гэты мяч, былі ўпрыгожаны ацтэкскімі арнаментамі.

Etrusco — Італія, 1990. Пры стварэнні Adidas Etrusco Unico выкарыстоўваліся толькі сінтэтычныя матэрыялы. Etrusco Unico стаў першым мячом, унутраны пласт якога быў выкананы з поліўрэтанавай пены, дзякуючы чаму мяч стаў больш жывым, хуткім і зусім воданепранікальным. У імені і дызайне ўлоўліваецца ўплыў старажытнай гісторыі Італіі і культурнай спадчыны этрускаў. Тры галавы этрускіх ільвоў упрыгожваюць кожную з 20 трыяд.

Questra — ЗША, 1994. Афіцыйны мяч чэмпіянату 1994 года — увасабленне высокіх тэхналогій. Выкарыстанне ўнутранага энергавяртальнага пласта поліўрэтанавай пены дазволіла мячу стаць больш мяккім (гэта значыць больш паслухмяным) і значна хутчэйшым. Натхнёны касмічнымі тэхналогіямі і амерыканскім імкненнем да зорак (Quest for the Stars, адгэтуль і назва), Questra вызначыў новыя стандарты.

Tricolore — Францыя, 1998. Першы шматколерны афіцыйны мяч чэмпіянату. Французскі сцяг і хвост пеўня, традыцыйнага сімвала Францыі і Французскай футбольнай федэрацыі, знайшлі адлюстраванне ў назве і дызайне. У Adidas Tricolore выкарыстоўваўся пласт сінтэтычнай пены з рэгулярнай матрыцай з трывалых мікраячэек, запоўненых газам. Такая структура забяспечвала даўгавечнасць і добры тактыльны кантакт з мячом.

Fevernova — Японія і Карэя, 2002. Гэта першы афіцыйны мяч, дызайн якога адрозніваўся ад традыцыйнага мяча Tango 1978 года. Малюнак і каляровая гама Fevernova навеяныя культурай краін Далёкага Усходу. Адмысловая праслойка з сінтэтычнай пены спрыяла паляпшэнню характарыстак мяча, а трохслаёвы тканы каркас забяспечваў вялікую дакладнасць удару і прадказальнасць траекторыі палёту.

Teamgeist — Германія, 2006. Упершыню за 36 гадоў кампанія Adidas адступіла ад класічнага 32-панэльнага дызайну. Каркас і панэлі, злучаныя па тэхналогіі тэрмасклейкі, забяспечваюць воданепранікальнасць і больш роўную паверхню, якая павышае выніковасць удараў. Малюнак выкананы ў чорна-белай гаме — традыцыйных колерах нямецкай зборнай, з залатой акантоўкай — сімвалам Кубка свету, і пакрыты празрыстым ахоўным пластом. Teamgeist азначае «каманды дух».

Jabulani — Паўднёвая Афрыка, 2010. Слова «Йабулані» азначае «шчасце, святкаванне» на мове ісізулу, адной з 11 афіцыйных моў, прынятых у ПАР. У дызайне мяча скарыстаны 11 колераў у гонар не толькі гэтых 11 афіцыйных моў, але і 11 абшчын у ПАР і 11 гульцоў у футбольнай камандзе. Акрамя ўсяго іншага, 11 колераў таксама нагадваюць нам пра той факт, што гэты мяч з'яўляецца адзінаццатым афіцыйным мячом, распрацаваным для чэмпіянатаў свету па футболе. Мяч зроблены са 100-працэнтнага тэрмапластычнага поліурэтану. Самы лёгкі мяч, самы аэрадынамічны мяч.

20 красавіка ў ПАР прайшла афіцыйная прэзентацыя мяча, які будзе выкарыстоўвацца ў фінальнай сустрэчы чэмпіянату свету па футболе 11 ліпеня гэтага года. Навінка завецца «Йобулані», які адрозніваецца ад «Йабулані», які будзе ўжывацца ў астатніх сустрэчах чэмпіянату. Першыя літары ў назве мяча ўзяты ад назвы эканамічнай сталіцы ПАР — Іаханэсбурга, дзе адбудзецца фінал першынства. Мяч фіналу афарбаваны ў белы колер, на фоне якога кідаюцца ў вочы тры зялёныя трыкутнікі з акругленымі вяршынямі з залацістых палос з зялёным кантам. Гэта ўсяго другі выпадак, калі для фіналу чэмпіянату свету па футболе распрацоўваецца спецыяльны спартыўны снарад — упершыню арганізатары пайшлі на гэта ў 2006 годзе ў Германіі. Паверхня мяча забяспечана высокатэхналагічным профілем, які стабілізуе траекторыю палёту і фіксуе мяч у пальчатках галкіпера.

А што ў Еўропе?

На чэмпіянатах Еўропы па футболе таксама былі свае, «імянныя» мячы. Афіцыйным мячом Еўра-2000 у Бельгіі і Нідэрландах быў мяч **Silverstream** серыі Adidas EQUIPMENT.

Афіцыйны мяч Еўра-2004 у Партугаліі, створаны па найноўшай тэхналогіі, носіць назву **Roteiro** ў гонар суднавага часопіса на караблі партугальскага мараплаўца Васка да Гамы. Ён мае незвычайны колер — зеленавата-блакітны, які па задуме дызайнераў павінен сімвалізаваць мора, а серабрыстыя лініі — сістэму каардынат, якую выкарыстоўвалі мараходы. На кожным мячы былі напісаны назвы дзвюх камандаў, якія сустракаліся паміж сабой, на якім стадыёне праходзіць матч і дата яго правядзення. Усяго для турніру Adidas падрыхтаваў 2370 Roteiro.

Europass — мадэль футбольнага мяча, які з'яўляецца афіцыйным для ЧЕ-2008 у Аўстрыі і Швейцарыі, распрацавана таксама кампаніяй Adidas. Дызайн мяча сімвалізуе краіны, якія прымалі чэмпіянат — Аўстрыю і Швейцарыю. Малюнак нацыянальных сцягоў гэтых дзвюх краін уведзены ў дызайн Europass, прадстаўлены ў выглядзе васьмі серабрыстых колцаў, утвораных аўстрыйскімі і швейцарскімі сцягамі. Па заяве Adidas, чорна-белая афарбоўка з'яўляецца водгаласам стандартнай афарбоўкі футбольных мячоў мінулых гадоў, у той час як тонкія лініі падкрэсліваюць яго сучаснае ўтрыманне. Дванаццаць чорных кропак утрымоўваюць у сабе графічныя элементы, распрацаваныя УЕФА ў якасці дадатку да лагатыпа Еўра-2008.

Тым часам, Jabulani жорстка раскрытыкавалі гульцы розных зборных. Галкіпер зборнай Іспаніі Ікер Касільяс сказаў, што «ён лятае незразумела як!», італьянскі варатар Джыджы Буфон адзначыў, што «новая мадэль мяча не падыходзіць пад узровень спаборніцтваў чэмпіянату свету», а кіпер зборнай Бразіліі Жуліа Сэзар наогул параўнаў яго з пластмасавымі мячамі, якія можна купіць у супермаркеце. Па словах бразільскага нападаючага Луіса Фабіяна, часам яму здаецца, што палётам мяча хтосьці кіруе, нападаючы зборнай Італіі Джампаола Пацыні расказаў, што калі гулец выскоквае, каб згуляць галавой, мяч змяняе кірунак і ляціць убок.

Зрэшты, пачынаючы з 2002 года, калі кампанія Adidas упершыню адышла ад дызайну класічнага мяча Tango, варатары ўвесь час скардзяцца на непрадказальныя паводзіны новых снарадаў. Што ж, іх можна зразумець, каму з іх хочацца прапускаць галы ў свае вароты, але гледачы на трыбунах наўрад ці падтрымаюць галкіпераў — ім вось галы падавай! Ну а яны будуць, а якія і колькі, гэта заўзятары футбола з усяго свету даведаюцца ўжо менш чым праз тыдзень.

Падрыхтаваў Іван КУПАРВАС.

ХАТНЯЯ ЭНЦЫКЛАПЕДЫЯ

ВАРТА ПРЫСЛУХАЦЦА

10 правілаў добрага сну

«Прачнуўся — і ўжо стаміўся!» — пачуць гэтае сцвярджэнне сёння можна даволі часта. Галоўнай прычынай няякаснага начнога адпачынку (і як вынік — ранішняя разбітасць) спецыялісты лічаць невыкананне элементарных правілаў сну. Давайце паспрабуем разам разабрацца, што гэта за правілы.

1. Выпрацуйце прывычку заўсёды засынаць і прачынацца ў адзін і той жа час, уключаючы выхадныя дні.

2. Працягласць сну ў ідэале павінна быць кратная 1,5 гадзіны — гэта звязана з цыклічным характарам працэсу сну. Г. зн., для арганізма аптымальная працягласць начнога адпачынку — 6; 7,5; 9 гадзін і г. д.

3. Апошні паўнацэнны прыём ежы павінен быць не пазней, чым за тры гадзіны да сну.

4. Алкаголь і тытунь перад сном недапушчальныя.

5. Абавязкова праветрыце памяшканне, у якім будзеце спаць.

6. Замест тэлевізара пачытайце кнігу, разгадайце крыжаванку, займіцеся рукадзеллем — гэта супакоіць нервовую сістэму і пазбавіць ад непатрэбных негатыўных перажыванняў.

7. Перад тым як класціся спаць, прыміце цёплы душ ці ванну з пахкім алеем лаванды.

8. За паўгадзіны перад сном распусціце 1 ст. лыжку мёду ў 1/2 шк. цёплай гатаванай вады і выпіце. Прыдатным будзе і травяны настой з мяты, сардэчніку, мацярдушкі ці меліссы. Многім дапамагае цёплае малако з мёдам.

9. Засынайце на спіне ці на правым баку: так арганізм лепш насычаецца «палівам» — кіслародам.

10. Калі вы любіце пакруціцца і «пагрызці» сябе за здзейсненыя за дзень учынкі, змяніце тактыку. Вырашыце для сябе, дзе вы дзейнічалі правільна, а дзе не, зрабіце высновы на будучыню і пераключыцеся на паэтапнае расслабленне цела. У думках выдыхайце спачатку праз ступні, затым праз лыткі, сцёгны, жывот і г. д. Сон прыйдзе хутчэй.

Парада: ***не забывайце і на правільнае харчаванне. Паболей ешце рыбы, тварагу, хлеба грубага памолу і іншых прадуктаў, якія змяшчаюць вітаміны групы В.***

УЛАСНЫ ДОСВЕД

Мыццё без праблем

Летам на дачы пастаянна ўзнікае праблема з мыццём. Сапраўдным паратункам будзе наступны нетрадыцыйны спосаб. Сутнасць яго ў замочванні бялізны ў растворы марганцоўкі.

Вазьміце дзве глыбокія ёмістасці літраў на сем. У кожную наліце па пяць літраў вады і давядзіце да кіпення.

У адну ёмістасць апусціце 10 г здробненага гаспадарчага мыла, а ў другую — 3-5 крышталікаў марганцоўкі. Колер павінен быць чырвоным.

Цяпер злучыце два растворы і добра размяшайце драўляным кійком, каб усё ўспенілася. Пасля гэтага апусціце бялізну і пакіньце на ноч. Праз 6-8 гадзін увесь бруд і плямы сыдуць.

Зранку застанецца толькі прапаласкаць бялізну і развесіць для прасушкі.

Прадбачыўшы пытанні, хочам запэўніць, што бялізна ад такога замочвання зусім не папсуецца.

ПАДКАЗКІ АЎТААМАТАРАМ

Як павялічыць тэрмін службы накладак педаляў

Гумавыя накладкі на педалях счаплення і тормазу звычайна праціраюцца на адным з вуглоў. Не чакайце, пакуль з'явіцца дзірка, зніміце накладку і, павярнуўшы яе на 180°, зноў надзеньце на педаль. Так яна праслужыць даўжэй.

-2664-

ЖАНОЧЫЯ САКРЭТЫ

Таямніцы пахаў

Усе пахі можна раздзяліць на чатыры асноўныя тыпы: кветкавы, усходні, драўняны і свежы. Кожны з гэтых пахаў дзеліцца яшчэ на падтыпы — усяго іх дванаццаць.

Кветкавы пах свежазрэзаных кветак пераходзіць у **мяккі кветкавы** (кветкі і пудравыя ноты). Лічыцца, што такія духі прыдатныя для рамантычных, захопленых і даверлівых асобаў.

Кветкава-ўсходні (флёрдаранж, салодкія прыправы тыпу карыцы) і **мяккі ўсходні** (ладан, амбра) — абавязковы складнік іміджу жанчын з каштанавымі і рыжаватымі валасамі.

Усходні пах (усходнія смолы, мускус, ваніль) перацякаюць ва **ўсходне-драўняны** (пачулі, сандал). Ён прыдатны да іміджу раскошных, млявых брунетак, ракавых жанчын.

Драўняна-шыправы (мох, дуб, цытрусавыя), **драўняныя пахі** (сухое дрэва, скура, тытунёвыя і цытрусавыя ноты, папулярныя пахі мужчынскай парфумы) прыдатныя для дзелавых, эмансіпаваных жанчын спартыўнага тыпу.

Цытрусавы (цытрусавы алей, кветкі, прыправы), **свежы зялёны** (лісце, свежаскошаная трава) і **водны** (марскія, азонавыя ноты) пахі добрыя ў спякотны летні дзень, прымушаюць успамінаць пра свежасць і прахалоду.

Змяшаны тып (спалучэнне кветак, прыпраў, кіслароду і дрэва) стане цудоўным дапаўненнем любога іміджу.

Выбіраем пах

Аднак, выбіраючы сабе пах, у першую чаргу неабходна арыентавацца на ўласныя адчуванні. Вядома, што пах любых, нават самых дарагіх духоў, павінен быць ледзь чутным. Як правіла, ненавязлівым для тых, хто вас акружае, водар парфумы будзе тады, калі ён адчуваецца на адлегласці прыкладна за паўметра.

Як карыстацца парфумай

З пахамі неабходна абыходзіцца акуратна, інакш замест прыемнага ўражання можна атрымаць адваротны эфект. Навучыцеся правільна карыстацца парфумай.

1. Пах на ўвільготненай скуры трымаецца даўжэй, чым на сухой.
2. Калі вы з'ясце што-небудзь вострае, духі будуць пахнуць мацней.
3. Наносьце духі на кропкі, якія пульсуюць: унутраныя згібы локцяў, запясці, скроні, лагчынку на грудзях, ніз жывата...
4. Добра ўтрымліваюць пах свежавымытыя валасы. Наносьце духі на вільготныя валасы.

5. Тым, у каго сухія валасы, варта памятаць: алкаголь, які змяшчаецца ў духах, высушвае скуру галавы.
6. Спякотным летам духі пахнуць мацней, чым у халодную пару года.
7. Пот і парфума несумяшчальныя. Не карыстайцеся духамі на пляжы, акрамя таго, і каб не атрымаць апёку.
8. Паветра, цяпло і святло негатыўна ўплываюць на якасць духоў. Адчынены флакон павінен стаяць у сухім, цёмным і халаднаватым месцы.
9. Не наносьце духі на скуру коркам ад флакона. На ім можа застацца скурны тлушч, які парушыць складаны састаў паху.
10. Ніколі не карыстайцеся духамі, ад якіх вы адчуваеце сябе не вельмі камфортна. Выбіраючы духі, вы ствараеце свой непаўторны вобраз.

***І яшчэ**: калі вы ўжо падабралі сабе духі, то старайцеся карыстацца іх невялікай колькасцю кожны дзень. Не мяняйце водар нечакана і рэзка (выключэннем можа быць асаблівы выпадак, напрыклад, ноч кахання ці вечарына), бо такія хістанні будуць сведчыць толькі пра тое, што вы яшчэ не вызначыліся са стылем.*

(Пра тое, як вырабіць духі самастойна, чытайце ў наступным выпуску Х.Э.)

-2665-

СЁННЯ

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	4.42	21.35	16.53
Віцебск —	4.24	21.32	17.08
Магілёў —	4.32	21.25	16.53
Гомель —	4.37	21.13	16.36
Гродна —	4.58	21.49	16.51
Брэст —	5.08	21.40	16.32

Месяц

Апошняя квадра ў 1.14.
Месяц у сузор'і Рыбаў.

Імяніны

***Пр.** Аляксандра, Андрэя, Івана, Канстанціна, Міхаіла, Пятра, Фёдара, Якава.*

***К.** Валерыі, Зінаіды, Кіры, Баніфата, Дарафея, Ігара.*

Фота Марыі ЖЫЛІНСКАЙ.

Дзве даты

5 чэрвеня

1854 год — нарадзіўся Юдаль Пэн, вядомы беларускі жывапісец і педагог. У 1897 годзе ў Віцебску стварыў школу-майстэрню, пасля рэвалюцыі (у 1918—1923 гадах) кіраваў майстэрняй у Віцебскім народным мастацкім вучылішчы. Сярод вучняў — М. Шагал, З. Азгур і іншыя. Сам майстар працаваў пераважна ў жанры кампазіцыйнага партрэта, а таксама пейзажу, тэматычнай карціны. У сваёй творчасці развіваў найлепшыя традыцыі рэалістычнага жывапісу канца XIX стагоддзя. Сярод карцін: «Вуліца ў Віцебску», «Стары салдат», «Партрэт Марка Шагала», «Стары шавец» і інш. Памёр у 1937 годзе.

8499 год да н.э. — згодна з некаторымі тэорыямі, у гэты дзень у Атлантычны акіян упаў гіганцкі астэроід, у выніку чаго загінула Атлантыда.

Цытата дня:

«Розум дадзены чалавеку для таго, каб ён разумна жыў, а не для таго толькі, каб ён бачыў, што неразумна жыве».

Вісарыён Бялінскі (1811—1848), рускі літаратурны крытык.

Усміхнемся!

Двое сяброў.
— Ну, што там цікавага ў Амерыцы?
— Быў у музеі індзейцаў, там шыкоўная калекцыя тамагаўкаў. Бачыў калі-небудзь?
— Бачыць — не бачыў, але чую практычна кожны дзень...
— Гэта як?!
— А вось цяпер бутэльку дап'ём і пойдзем да мяне. Калі мая Томка дома — пачуеш!

☺

Яна яму сустрэлася, а ён ёй — папаўся...

☺

Адэса.
— Сёма, хто ж такі ў вас з Розай быў ініцыятарам блізкіх адносінаў?
— Пракляты алкаголь.

☺

Дыялогі ў сеціве.
— Мне дзяўчына пачала апошнім часам прыносіць ежу да камп'ютара, нават калі мяне няма. Гэта так прыемна — прыходзіць дадому і бачыць смачную ежу на працоўным месцы :)
— Ты ведаеш, навошта рыбу ў пачатку рыбалкі падкормліваюць?..

☺

— Каця, а табе бацькі чыталі на ноч казкі?
— Тата чытаў заўсёды. Праз паўгадзіны я ішла да мамы са словамі: «Ён заснуў — забірай!»

☺

Сесія — гэта калі тэлефануеш у 2 гадзіны ночы аднагрупніку і не пытаешся, спіць ён ці не.

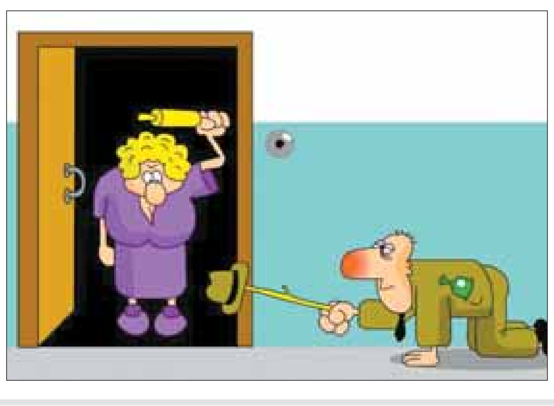

НЕ ВЕДАЛІ, НА КАГО НАПАЛІ

Малады супрацоўнік міліцыі вяртаўся дамоў, калі ў завулку Вадаправодным у Баранавічах на яго напалі трое. Міліцыянера моцна збілі, забралі грошы і мабільны тэлефон.

Калі пацярпелы апрытомнеў, то дайшоў да свайго дома і выклікаў «хуткую дапамогу», якая і адвезла яго ў бальніцу.

Рабаўнікоў, якім ад 15 да 18 гадоў, затрымалі. Яны ўжо раней былі асуджаныя, і калі нападалі, то не ведалі, што перад імі міліцыянер. Даведаліся пра гэта, калі ў кашальку знайшлі міліцэйскае пасведчанне.

Мабільнік у рабаўнікоў забралі, а вось 700 тыс. рублёў яны паспелі распусціць.

Заведзена крымінальная справа.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

ЗВЯЗДА
БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА
ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь
РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ. РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: І. БАРАНОЎСКІ, С. ГРЫБ, У. ЗДАНОВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), Н. КАРПЕНКА, Л. ЛАХМАНЕНКА, С. ПРОТАС (намеснік галоўнага рэдактара), С. РАСОЛЬКА, Л. РЫЖАНКОВА (першы намеснік галоўнага рэдактара), Л. СВІДРЫЦКАЯ, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, Л. ЦІМОШЫК, І. ШЧУЧЭНКА.
НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай – 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: пісьмаў — 287 18 64, падпіскі і распаўсюджвання — 287 18 36, 287 18 51, юрыдычнага — 287 19 68, сакратарыята — 292 05 82, адказных за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 21 03, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Баранавічах: 47 71 94, Магілёве: 32 74 31; бухгалтэрыі: 292 22 03.
http://www.zviazda.by;
e-mail: info@zvyazda.minsk.by

ПРЫЁМ РЭКЛАМЫ тэл./факс: 287 17 79, e-mail: reklama@zvyazda.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пісьмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛД № 02330/0494179 ад 03.04.2009. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў на год.
Тыраж 33.310. Індэкс 63850. Зак. № 2714. Нумар падпісаны ў 19.30.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12